

Stichting Pensioenfonds Staples

Jaarverslag 2021

Amsterdam, 17 juni 2022

Voorwoord

In dit jaarverslag leggen wij als bestuur van Stichting Pensioenfonds Staples verantwoording af over ons gevoerde beleid en de financiële resultaten in 2021.

Het jaar in het kort

Net als in 2020 werd Nederland gedomineerd door de invloed van de COVID-19 pandemie en de maatregelen daarop. Het bestuur heeft haar werkzaamheden voornamelijk binnen de digitale mogelijkheden laten plaatsvinden. Waar vorig jaar digitaal vergaderen nog onwennig was, hebben we dit jaar gebruik kunnen maken van alle mogelijkheden. De onderlinge communicatie maar ook die met onze uitbestedingspartners is goed verlopen. COVID-19 is geen belemmering geweest bij de uitvoering van werkzaamheden voor ons pensioenfonds en het bestuur.

De beleggingen hebben in 2021 een goed herstel laten zien. COVID-19 heeft in 2021 geen nadelige effecten gehad op de dekkingsgraad. Eind december 2020 was de beleidsdekkingsgraad nog 112,4%. In het voorjaar van 2021 lag zowel de actuele- als de beleidsdekkingsgraad boven de vereiste dekkingsgraad van 113,2% waardoor ons pensioenfonds per eind maart 2021 uit herstel kwam. Dit herstel zette zich gedurende geheel 2021 door. Eind 2021 bereikte ons fonds een beleidsdekkingsgraad van 128,0% zodat het bestuur na zorgvuldige en evenwichtige belangenafweging kon overgaan tot het toekennen van een toeslag van 3,28%. Daarnaast is er een inhaaltoeslag van 0,72% toegekend. De totale verhoging per 1 januari 2022 bedraagt 4%.

In 2021 heeft de toekomst van het pensioenfonds bijzondere aandacht gekregen. De uitvoeringsovereenkomst met de werkgever eindigde definitief per 31 december 2020. In 2021 heeft de werkgever aangekondigd deze rol vanaf 2022 niet meer te kunnen vervullen. De opties voor ons als gesloten fonds zijn in kaart gebracht. Tevens is een risicobereidheidsonderzoek onder de deelnemers uitgevoerd. In afwachting van de definitieve Wet Toekomst Pensioen bleek voortzetting van het pensioenfonds het belang van deelnemers vooralsnog het best te dienen. Invaren in het nieuwe stelsel zou, volgens eerste berekeningen een positief resultaat hebben op het pensioenresultaat van de deelnemers. In het conceptwetsvoorstel 2020 bestond deze optie echter niet voor gesloten fondsen. Cruciaal was de vraag of een gesloten fonds alsnog de mogelijkheid zou krijgen om te kunnen invaren in het nieuwe stelsel. Het conceptwetsvoorstel van december 2020 is inmiddels uitgewerkt in het voorstel Wet Toekomst Pensioen (Wtp) dat op 30 maart 2022 naar de tweede Kamer is gestuurd. Hierin is de mogelijkheid om in te varen voor gesloten fondsen opgenomen mits er een actieve werkgever bestaat. Dit laatste is bij ons pensioenfonds niet het geval. In 2022 zal de koers voor de toekomst van ons pensioenfonds mede op basis van deze ontwikkeling worden bepaald.

In 2021 is Europese regelgeving van kracht geworden op het gebied van transparantie over het duurzaamheidsbeleid, Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR). Het pensioenfonds voldeed aan de voor maart 2021 gestelde eisen en heeft haar Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB)-beleid geactualiseerd en aangepast om zich voor te bereiden op de toekomstige wet- en regelgeving op dit terrein. Uit het in 2021 gehouden onderzoek is gebleken dat onze deelnemers welwillend staan ten opzichte van MVB.

De inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 leidde tot onrust op de financiële markten. Deze oorlog heeft nog geen directe gevolgen gehad voor ons pensioenfonds. De al beperkte beleggingen in Rusland worden zo snel mogelijk afgebouwd. De ontwikkeling van rente en oplopende inflatie in 2022 heeft bijzondere aandacht van het bestuur. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot beleidsaanpassingen.

Het bestuur bedankt allen die zich in 2021 voor ons pensioenfonds hebben ingezet.

Amsterdam, 17 juni 2022

E.G.M. Donders, voorzitter
P.A.H. Martens, secretaris
F.P. Lamein
A.P.M. Mol
R.A.L. Monnens
J. van Noord
T. Stanoevskaja

Inhoud

Voorwoord	2
Kerncijfers (Bedragen in duizenden euro's)	4
Bestuursverslag	5
Ontwikkelingen	6
Samenvatting risicobeheer	18
Beleggingen	23
Samenvatting eindrapportage van de visitatiecommissie	37
Verklaring van het Verantwoordingsorgaan	39
Jaarrekening 2021	42
Balans per 31 december	43
Staat van baten en lasten	44
Kasstroomoverzicht	45
Toelichting algemeen	46
Toelichting op de balans per 31 december	53
Overige informatie beleggingen	61
Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	63
Risicobeheer	64
Toelichting op de staat van baten en lasten	70
Baten en lasten beleggingsactiviteiten	75
Overige informatie	77
Overige gegevens	79
Actuariële verklaring	80
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	82
Personalia	89
Verklarende woordenlijst	91

Kerncijfers (Bedragen in duizenden euro's)

	2021	2020	2019	2018	2017
Deelnemers (aantallen)					
Actieve deelnemers*)	50	54	60	61	708
Gewezen deelnemers	4.225	4.441	4.617	4.842	4.446
Pensioengerechtigden	4.295	4.329	4.395	4.439	4.514
Totaal	8.570	8.824	9.072	9.342	9.668
Pensioenactiviteiten					
Premie voor risico pensioenfonds	0	3.708	182	3.007	6.402
Premie voor risico deelnemers	-	-	-	61	156
Totaal premie	0	3.708	182	3.068	6.558
Feitelijke premie	-	-	-	2.589	6.345
Zuiver kostendekkende premie	-	-	-	2.577	6.269
Pensioenuitkeringen	31.587	31.788	32.533	32.795	33.309
Pensioenuitvoeringskosten	1.964	1.405	1.602	1.485	1.430
Resultaat					
Pensioenactiviteiten	20.109	-43.736	-90.081	-27.813	6.112
Beleggingsactiviteiten	28.962	64.498	109.392	-19.471	34.022
Totaal	49.071	20.762	19.311	-47.284	40.134
Vermogen					
Aanwezig eigen vermogen	209.877	160.806	140.044	120.733	168.017
Vereist eigen vermogen volgens FTK	88.812	113.502	117.103	113.060	115.989
Technische voorziening voor risico pensioenfonds	727.433	781.769	767.150	704.608	707.731
Gemiddelde rekenrente technische voorziening	0,5%	0,1%	0,6%	1,3%	1,4%
Technische voorziening voor risico deelnemers	-	-	-	6.373	6.966
Dekkingsgraad					
Nominale dekkingsgraad	128,9%	120,6%	118,3%	117,0%	123,5%
Beleidsdekkingsgraad	128,0%	112,4%	117,6%	123,0%	122,0%
Vereiste dekkingsgraad volgens FTK	112,2%	114,5%	115,3%	115,9%	116,2%
Reële dekkingsgraad	89,9%	94,6%	92,5%	90,1%	91,7%
Toeslagverlening					
Pensioenrechten actieve deelnemers**)	4,00%****)	0,24%	1,27%	1,84%	1,50%
Premievrije pensioenrechten en ingegane pensioenen	4,00%****)	0,24%	1,27%	1,84%***)	1,29%
Beleggingen					
Vastgoed	49.180	61.156	61.056	51.048	57.945
Aandelen	159.335	228.909	209.056	180.844	220.368
Vastrentende waarden	723.729	622.054	610.462	586.866	589.139
Overig, per saldo	-4.740	13.321	7.503	-4.280	-3.285
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	927.504	925.440	888.077	814.478	864.167
Beleggingen voor risico deelnemers	-	-	-	6.373	6.966
Rendement beleggingen					
Vóór kosten vermogensbeheer	3,4%	7,8%	13,7%	-2,0%	4,2%
Na kosten vermogensbeheer	3,0%	7,4%	13,3%	-2,4%	3,7%
Kostenratio's					
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer	452	393	439	399	331
Kosten vermogensbeheer / gemiddeld belegd vermogen	0,40%	0,41%	0,44%	0,49%	0,48%
Transactiekosten / gemiddeld belegd vermogen	0,13%	0,08%	0,05%	0,09%	0,10%

*) Vanaf 1 juli 2018 zijn onder actieve deelnemers alleen nog de arbeidsongeschikte deelnemers met pensioenopbouw opgenomen.

**) Vanaf 1 juli 2018 zijn er geen actieve deelnemers meer.

***) De toeslag is opgebouwd uit 1,68% toeslag en 0,16% inhaaltoeslag.

****) De toeslag is opgebouwd uit 3,28% toeslag en 0,72% inhaaltoeslag

Bestuursverslag

Voor u ligt het jaarverslag 2021 van de Stichting Pensioenfonds Staples, opgesteld volgens de bepalingen vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek, boek 2, titel 9.

Organisatie van het pensioenfonds

Het bestuur bestaat uit acht leden, van wie vier namens de werkgever, twee namens de werknemers en twee namens de pensioengerechtigden. Het bestuur wijst uit de bestuursleden een voorzitter, een plaatsvervangend voorzitter, een secretaris en een plaatsvervangend secretaris aan.

De dagelijkse uitvoering van het door het bestuur vastgestelde beleid wordt verzorgd door de voorzitter en de secretaris.

Ernst & Young Accountants LLP is als externe accountant aangesteld en Willis Towers Watson Netherlands als adviserend en certificerend actuaire, waarbij een scheiding in persoon gewaarborgd is.

De uitvoering van de taken op het gebied van de bestuursondersteuning, pensioenrecht vaststelling, uitkeringen en financiële administratie zijn uitbesteed aan BSG Pension Management B.V.

BNP Paribas Asset Management treedt op als fiduciair manager.

Basispoint B.V. treedt op als riskmanager, het Nederlands Compliance Instituut functioneert als Compliance Officer en Blue Sky Group Holding B.V. treedt op als Privacy Officer.

Ontwikkelingen

Bestuursmodel

Het pensioenfonds kent een zogeheten paritair bestuursmodel. Het bestuur van het pensioenfonds bestaat uit vertegenwoordigers van werknemers, de werkgever en pensioengerechtigden en telt acht leden.

Het bestuur legt verantwoording af over zijn gevoerde beleid aan een verantwoordingsorgaan (VO), waarin de belanghebbenden zijn vertegenwoordigd. Een visitatiecommissie van drie onafhankelijke deskundigen houdt intern toezicht op het pensioenfonds.

Bestuur

Het bestuur van het pensioenfonds voert de door de ondernemingsraden en werkgever overeengekomen pensioenafspraken uit, na toetsing op uitvoerbaarheid, evenwichtige belangenafweging en wettelijke eisen. Het bestuur is verantwoordelijk voor het prudent beleggen van de pensioengelden, het voeren van een solide financieel beleid, een juiste administratieve uitvoering van de pensioenregeling en de communicatie met belanghebbenden.

Daarnaast bepaalt het bestuur de strategie van het pensioenfonds en het te voeren beleid, geeft het leiding aan de uitbestede activiteiten en houdt het toezicht op de uitvoering. Daarbij is risicomanagement een essentieel onderdeel van de bestuursfunctie. Het bestuur communiceert periodiek over de financiële positie van het pensioenfonds, het gevoerde beleid en de resultaten van dat beleid.

Samenstelling van het bestuur per 17 juni 2022

De samenstelling van het bestuur is als volgt:

E.G.M. Donders, voorzitter
P.A.H. Martens, secretaris
F.P. Lamein
A.P.M. Mol
R.A.L. Monnens
J. van Noord
T. Stanoevska
Vacature

Het bestuur voldoet gedeeltelijk aan norm 33 (diversiteit) van de Code Pensioenfondsen 2018. Per 14 juni 2022 heeft het bestuur namelijk één vrouwelijk bestuurslid, maar geen bestuursleden die jonger zijn dan 40 jaar. De leeftijdsverdeling in het bestuur is als volgt:

Leeftijdscategorie	Aantal
Van 40 tot 50	0
Van 50 tot 60	3
Van 60 tot 70	1
Van 70 tot 80	3

De gemiddelde leeftijd in het bestuur is afgerond 64 jaar. Het bestuur bestaat uit één vrouw en zes mannen en een vacature.

Wijziging in de samenstelling van het bestuur

Mevrouw L.L. Gastelaars heeft per 1 november 2021 haar functie van bestuurslid na bijna vier jaar beëindigd. Zij is opgevolgd door mevrouw T. Stanoevska. De heer J.C.J. Zwart heeft per 31 december 2021 zijn functie van bestuurslid na acht jaar beëindigd. Hij is opgevolgd op 20 januari 2021 door de heer A.P.M. Mol. De heer R.G. de Bree heeft per 18 februari 2022 zijn functie van bestuurslid na ruim 5 jaar beëindigd. Het bestuur waardeert de jarenlange inzet van deze bestuurders voor het pensioenfonds en bedankt hen daarvoor.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is gedurende het jaar 2021 vijfmaal bijeengekomen. Hierbij zijn het jaarverslag en de stand van zaken rond actuele onderwerpen aan de orde gekomen. In elke vergadering van het verantwoordingsorgaan worden bestuursleden uitgenodigd om toelichting te geven op het gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan heeft positief advies gegeven over de benoeming van een nieuw lid van de visitatiecommissie als onderdeel van het interne toezicht. De samenwerking tussen bestuur en verantwoordingsorgaan, ieder met zijn eigen verantwoordelijkheid, is uitstekend.

Samenstelling Verantwoordingsorgaan per 17 juni 2022

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan is als volgt:

H. Winkel, voorzitter
G. Altena, secretaris
H.B. Albers
R. Pauptit
D. de Rooij
Vacature
Vacature

De leeftijdsverdeling in het verantwoordingsorgaan is als volgt:

Leeftijdscategorie	Aantal
Van 30 tot 40	0
Van 40 tot 50	0
Van 50 tot 60	1
Van 60 tot 70	3
Van 70 tot 80	1

De gemiddelde leeftijd in het verantwoordingsorgaan is afgerond 65 jaar. Er hebben geen vrouwen in het verantwoordingsorgaan zitting.

Wijziging in de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan

Op 20 januari 2022 is de heer A.P.M. Mol toegetreden tot het bestuur. Daarmee is zijn lidmaatschap van het verantwoordingsorgaan beëindigd. Hij is in februari 2022 opgevolgd door de heer H.B. Albers.

De heer J. van der Sloot heeft zijn functie per 1 september 2021 beëindigd en hierdoor is een vacature ontstaan.

Visitatiecommissie

De visitatiecommissie heeft zich op de hoogte gehouden van de stand van zaken bij het pensioenfonds door na elke bestuursvergadering te spreken met het dagelijks bestuur. Daarnaast voert de visitatiecommissie gesprekken met onder meer bestuursleden, leden van het verantwoordingsorgaan en andere direct bij het pensioenfonds betrokkenen. De visitatiecommissie heeft inzage in alle stukken. De visitatiecommissie heeft een rapportage opgesteld, die op 24 mei 2022 door het bestuur is behandeld. Een samenvatting van de bevindingen van de visitatiecommissie en een reactie van het bestuur zijn in dit jaarverslag opgenomen.

Samenstelling visitatiecommissie per 17 juni 2022

De samenstelling van de visitatiecommissie is als volgt:

L.G. van den Hoek, voorzitter
N. Swagers
A.G. Doornink

De leeftijdsverdeling in de visitatiecommissie is als volgt:

Leeftijdscategorie	Aantal
Van 40 tot 50	2
Van 50 tot 60	1

De gemiddelde leeftijd van de visitatiecommissie is afgerond 49 jaar. De visitatiecommissie bestaat uit één vrouw en twee mannen en voldoet hiermee aan de Code Pensioenfondsen.

Wijziging in de samenstelling van de visitatiecommissie

Per 1 juli 2021 is mevrouw Janssen als lid van de visitatiecommissie teruggetreden. De voorzittersrol is overgenomen door de heer Van den Hoek. Mevrouw A.G. Doornink is vanaf 1 juli 2021 lid van de visitatiecommissie. Mevrouw Janssen wordt bedankt voor haar inzet voor het fonds.

Samenstelling beleggings- en controlecommissie per 17 juni 2022

Leden van de beleggings- en controlecommissie:

R.A.L. Monnens (bestuurslid, voorzitter)

F.P. Lamein (bestuurslid)

B.P.H. Puijn (extern deskundige)

M. Iglesias del Sol (extern deskundige)

Wijziging in de samenstelling van de beleggings- en controlecommissie

Op 19 april 2022 heeft DNB een verklaring van geen bezwaar afgegeven en is de heer F.P. Lamein benoemd tot lid van de beleggings- en controlecommissie.

De missie, visie en strategie van het pensioenfonds

Missie

Het fonds wil voor alle belanghebbenden een duurzaam en betrouwbaar pensioenfonds zijn. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid en toetst of afspraken in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving. Belangrijke onderdelen van het beleid zijn onder meer het toeslagenbeleid, medezeggenschap van alle belanghebbenden, beginselen van goed pensioenfondsbestuur en een gedegen risicomanagement- en communicatiebeleid.

Visie

Het fonds wil in de toekomst blijven zorgdragen voor de belangen van de diverse aangesloten groepen waardoor iedere belanghebbende zich gezien en vertegenwoordigd voelt op basis van solidariteit. Het pensioenfonds streeft naar optimale transparantie om zijn duidelijke en heldere communicatie. De organisatie zal worden herkend en erkend in haar mix van deskundigheid en ervaring en zal continu op zoek zijn naar de juiste verhouding tussen interne en externe bemensing. De ambitie van het pensioenfonds uit zich om onder iedere omstandigheid het best mogelijke pensioen aan te kunnen blijven bieden.

Strategie

Doelstellingen

Het fonds levert een actieve bijdrage aan het behoud van een duurzame pensioenregeling dat breed vertrouwen geniet en daarnaast voor een goede en betaalbare regeling zorgt die aantrekkelijk blijft voor alle belanghebbenden, jong en oud.

- **Behoud van een breed risicodraagvlak op basis van solidariteit en collectiviteit**

Het fonds bedient zijn deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever zodanig dat ze zich binnen het fonds vertegenwoordigd voelen en deelt de risico's die in de regeling aanwezig zijn zo evenwichtig mogelijk aan alle belanghebbenden toe.

- **Verdere groei naar een klantgericht pensioenfonds**

Het fonds realiseert transparantie en betrokkenheid door de informatie te geven die zijn belanghebbenden daadwerkelijk helpt om de juiste keuzes op pensioengebied te maken. Het fonds geeft de deelnemers een helder inzicht in hun pensioensituatie.

De communicatie is niet alleen op ouderen gericht, maar wijst ook jongeren op het belang van een goed pensioen.

- **Continue professionalisering van de organisatie**

Het fonds leeft de Code Pensioenfondsen (pro)actief na. Deze code richt zich op de drie functies van 'goed pensioenfondsbestuur': besturen, toezicht houden en verantwoording afleggen over wat het fonds gepland en gerealiseerd heeft. Het fonds zorgt voorts voor een uitvoering van de pensioenregeling die binnen de doelstellingen van het fonds past, tegen een zo gunstig mogelijke prijs-kwaliteitverhouding.

Kernwaarden

De kernwaarden van het fonds zijn mede afgeleid van de mensen en de onderneming voor wie het fonds mag werken: het fonds is integer, betrokken, degelijk, deskundig en transparant en streeft er naar aan deze kernwaarden op de volgende wijze inhoud te geven:

- **Degelijkheid**

De aan het fonds toevertrouwde taken moeten degelijk worden uitgevoerd. Alle belanghebbenden moeten niet alleen op het fonds kunnen vertrouwen, maar het fonds ook ervaren als een betrouwbaar pensioenfonds. Daarom wordt grote waarde gehecht aan de integriteit van het fonds en is het fonds alert op alles waardoor die in gevaar zou kunnen komen. Zo zijn alle beslissingen zorgvuldig en passend binnen het karakter en de verantwoordelijkheden van het fonds en schenkt het bestuur ook voortdurend aandacht aan de reikwijdte van de gevolgen van deze beslissingen.

- **Deskundigheid**

Het fonds voert zijn taken deskundig en professioneel uit op een adequate en weloverwogen wijze. Het fonds is aanspreekbaar op zijn gedrag en zijn besluiten. Bij inschakeling van externe partijen moeten ook die aan de normen van het fonds voldoen.

- **Evenwichtige Belangenbehartiging**

Het fonds houdt bij zijn besluitvorming rekening met een evenwichtige belangenafweging van alle deelnemersgroepen.

- **Transparantie**

Het fonds communiceert helder en open over de regeling, de financiële positie van het fonds en de risico's die daaraan verbonden zijn voor de belanghebbenden bij het fonds. Het fonds legt ook helder en open verantwoording af over de invulling van de aan hem opgedragen taken, het financiële beleid dat het fonds voert en de resultaten daarvan.

Ambitie

Het is de ambitie om het geld dat aan het fonds is toevertrouwd zo te beheren, dat alle participanten nu en in de toekomst een goed pensioen wordt geboden. Het is de ambitie van het fonds toeslagen te verlenen op dit pensioen op basis van de prijsindex voor de gewezen deelnemers en de gepensioneerden (een zogenoemd waardevast pensioen). Deze ambitie is vertaald in de pensioenregeling, die het fonds zorgvuldig en kwalitatief zo goed mogelijk uitvoert.

Het fonds kan echter geen garanties geven op een waardevast pensioen. Eventuele toeslagverlening dient uit het overrendement op de beleggingen te worden gefinancierd. Het resultaat van de beleggingen is echter afhankelijk van de economische ontwikkelingen en (de gevolgen daarvan op) onzekere en volatiele financiële markten. Om te kunnen voldoen aan de ambitie van de pensioenregeling moet het fonds beleggen, en beleggen is nooit zonder risico's. Het fonds belegt daarom weloverwogen en doet er alles aan om risico's zo veel mogelijk te beheersen. Dat gebeurt onder andere door spreiding van de beleggingen, waardoor het fonds binnen de vastgestelde risicokaders gemiddeld betere resultaten behaalt met beleggen. Op die manier kan op lange termijn een hoger rendement gerealiseerd worden dan met sparen alleen. Zo komt het fonds dichtbij de doelstelling om de participanten tegen aanvaardbare risico's een pensioen te bieden dat waardevast is, teneinde daarmee de koopkracht van de pensioenuitkering op peil te houden.

Niet uitgesloten mag worden dat er sprake kan zijn van het korten van de pensioenen. Ook hiervoor kan geen garantie worden gegeven.

Bestaansrecht en de toekomstbestendigheid van pensioenfondsen

De pensioensector staat ingrijpende veranderingen te wachten die zorgen voor onzekerheid. De uitdaging is te blijven voldoen aan de verwachtingen van alle belanghebbenden van het fonds. Er zijn ontwikkelingen (zoals de vergrijzing van het fonds, het beëindigen van de pensioenopbouw vanaf 1 juli 2018, de invoering van de Code Pensioenfondsen, de Wet versterking bestuur pensioenfondsen, het nieuwe Financiële Toetsingskader (nFTK) en het Pensioenakkoord), die ook gevolgen hebben voor de besturing en inrichting van het fonds. Daarnaast heeft DNB in januari 2014 risico-indicatoren geformuleerd waaraan besturen van pensioenfondsen de houdbaarheid van hun pensioenfonds moeten toetsen. Al deze ontwikkelingen maken het noodzakelijk voor het fonds om de uitvoering van de pensioenregeling via een eigen ondernemingspensioenfonds periodiek te toetsen en te evalueren.

Er zijn goede argumenten om momenteel de keuze voor een eigen ondernemingspensioenfonds niet te wijzigen, zoals de invloed en betrokkenheid van de belanghebbenden, het hoge serviceniveau, het kunnen realiseren van onze toeslagambitie en een acceptabel niveau van de uitvoerings- en vermogensbeheerkosten.

Compliance

De Compliance Officer heeft in de rapportage over de naleving van de Gedragscode Stichting Pensioenfonds Staples over de periode 1 januari tot en met 31 december 2021 geconstateerd dat geen van de verbonden personen in strijd met de Gedragscode heeft gehandeld.

Privacy

Het pensioenfonds beschikt over een adequaat privacy beleid en de daarvoor vereiste procedures, in lijn met de wet. Het bestuur heeft in de verslagperiode geen verzoeken met betrekking tot de uitoefening van de rechten van een betrokkene ontvangen.

In 2021 zijn er vijf datalekken bij de Privacy Officer gemeld. De risico-inschatting van vier van de vijf datalekken was laag. Het vijfde datalek had betrekking op een datalek dat eind juli 2021 bij BSG heeft plaatsgevonden en dat ook een impact heeft gehad op het pensioenfonds. De impact van het datalek was uiteindelijk beperkt. Dit datalek was het gevolg van een geslaagde phishingmail aan een medewerker van BSG. Het pensioenfonds heeft geen signalen ontvangen dat er door betrokkenen daadwerkelijk schade, die aan het datalek kan worden gerelateerd, is geleden. Naar aanleiding van de analyse van het datalek zijn er binnen BSG diverse projecten ter verbetering gestart en dit zal door het pensioenfonds continue worden gemonitord. Verder heeft de Autoriteit Persoonsgegevens ('AP'), naar aanleiding van de meldingen die over het datalek aan de AP zijn gedaan, aan de Privacy Officer laten weten geen verdere vragen over het datalek te hebben.

Jaarlijks voert de Privacy Officer van het Pensioenfonds een privacy self-assessment uit over de naleving van de AVG zoals deze door het pensioenfonds werd uitgevoerd. Hierin is de pensioenuitvoering door BSG meegenomen. Het pensioenfonds voldoet hiermee aan de gedragslijn van de Pensioenfederatie, waarin het pensioenfonds wordt verplicht om een interne controle uit te voeren op de naleving van de gedragslijn.

Communicatie

Het bestuur vindt goede communicatie met deelnemers essentieel. Het pensioenfonds beschikt daarom over een communicatiecommissie bestaande uit twee bestuursleden, aangevuld met twee communicatiedeskundigen vanuit Blue Sky Group.

In 2021 is een geactualiseerd communicatiebeleidskader 2022-2024 opgesteld. Het pensioenfonds bouwt hierin verder op eerder ingezet beleid. Dat betekent zorgen voor een goede verbinding met de deelnemer om het goede vertrouwen in het fonds duurzaam te kunnen behouden.

Uit het in 2021 uitgevoerde deelnemersonderzoek blijkt dat de communicatie aanpak effectief is. Het algemene beeld dat deelnemers van het pensioenfonds hebben is positief. De communicatie aanpak is gebaseerd op drie speerpunten:

Vertrouwen in het fonds

Het pensioenfonds wil het vertrouwen in het fonds handhaven en de tevredenheid over de dienstverlening en communicatie waarborgen. Heldere informatie en transparantie over het beleid en keuzes naar de deelnemers dragen hieraan bij.

Toekomst van het fonds

De toekomst van het fonds is een van de belangrijkste vraagstukken waar het fonds mee te maken heeft. Het is een belangrijk thema in de communicatie met alle deelnemers. Het tijdig informeren van de deelnemers draagt bij aan het vertrouwen in het fonds. We benoemen dit onderwerp daarom als apart speerpunt.

Om ook de mening van deelnemers mee te nemen bij de koersbepaling van het pensioenfonds is eind september 2021 een risicobereidheidsonderzoek uitgevoerd. Het bestuur wilde weten hoe de deelnemers aankijken tegen zekerheid en risico's als het gaat om pensioen. Uit het onderzoek komt naar voren dat deelnemers van het pensioenfonds als risiconutraal tot risicoavers bestempeld kunnen worden.

Optimale klantbediening

Het optimaal bedienen van alle deelnemers is het derde speerpunt. Sinds eind 2020 vraagt het pensioenfonds aan deelnemers om feedback te geven wanneer zij telefonisch of per e-mail contact hebben gehad met het pensioenfonds. In de klantbediening gaat de aandacht extra uit naar de gewezen deelnemers en dan specifiek die deelnemers die richting hun pensioen gaan. Om ze te ondersteunen bij het maken van pensioenkeuzes, organiseert het pensioenfonds sinds eind 2020 online pensioen-webinars.

Het fonds blijft inzetten op digitale communicatie. Zo is informatie voor de deelnemers altijd en overal beschikbaar en worden waar mogelijk kosten bespaard. Centraal in de communicatie staat het deelnemersportaal www.pensioenfondsstaples.nl met naast algemene informatie een persoonlijke mijnomgeving voor alle deelnemers. In 2021 is het gebruiksgemak van het portaal verbeterd. Verder zijn de deelnemers drie keer via een digitale nieuwsbrief geïnformeerd over het pensioenfonds en is een samenvatting van het jaarverslag gedeeld met alle deelnemers.

Geschiktheid

In het geschiktheidsplan van het pensioenfonds zijn de zogenoemde 'eindtermen' opgenomen waar een bestuurder aan moet voldoen. Het geschiktheidsplan wordt steeds geactualiseerd en het benodigde kennisniveau wordt op het vereiste peil gehouden. Bestuursleden gaan geregeld naar voor het pensioenfonds relevante seminars en pensioenbijeenkomsten. De nieuwe bestuursleden en de leden van het verantwoordingsorgaan maken gebruik van de opleidingsmogelijkheden van de door De Nederlandsche Bank (DNB) erkende Willis Towers Watson Academy en de Stichting Pensioen Opleidingen (SPO). Het bestuur agendeert twee keer per jaar een studiedag waarin actuele onderwerpen worden uitgediept.

Het bestuur heeft in de verslagperiode een aanzet gegeven tot een collectieve zelfevaluatie onder begeleiding van extern bureau 'Mens en Kennis'. Dit proces is op 14 maart 2022 afgerond met een verslag waarin het proces is weergegeven en de bevindingen en afgesproken actiepunten zijn opgenomen. Elke bestuursvergadering geven bestuursleden na afloop een schriftelijke evaluatie van hetgeen besproken is en hoe het groepsproces is verlopen. Deze B's en C's (benefits en concerns) worden gecategoriseerd, geanalyseerd en in de volgende vergadering besproken. Het bestuur trekt hier elke keer actief lering uit.

Toezicht

De Nederlandsche Bank

Het bestuur onderschrijft de noodzaak van goed extern toezicht op de pensioensector en hecht veel waarde aan een goede, open relatie met haar toezichthouder(s). Het bestuur stelt het regelmatig contact met DNB op prijs.

Op grond van de wettelijke voorschriften zijn het jaarverslag en de actuariële- en bedrijfstechnische nota (ABTN) ter kennis gebracht aan DNB. Daarnaast heeft het bestuur kennisgenomen van de verschillende circulaire's van DNB en daaraan uitvoering gegeven. De haalbaarheidstoets is op tijd bij DNB ingediend. Dit geldt ook voor de periodieke uitvraag naar niet-financiële risico's. Bestuursleden hebben seminars en bijeenkomsten van DNB bijgewoond.

In het kader van de inrichting van de werkzaamheden van de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel en interne audit hebben er in 2021 drie mutaties plaatsgevonden. Mevrouw L.L. Gastelaars, die zowel sleutelfunctiehouder actuariel als risicobeheer was, heeft haar functies per 1 november 2021 neergelegd. De heer J. Schilder is haar opgevolgd als sleutelfunctiehouder actuariel en mevrouw T. Stanoevska is haar opgevolgd als bestuurslid en sleutelfunctiehouder risicobeheer. De functie van sleutelfunctiehouder interne audit wordt tijdelijk door de heer B. Vroegh vervuld als gevolg van het aftreden van de heer J.C.J. Zwart. Voor alle nieuwe sleutelfunctiehouders heeft DNB een verklaring van geen bezwaar afgegeven. De heer A.P.M. Mol die per 20 januari 2022 is benoemd als opvolger van de heer J.C.J. Zwart zal het sleutelfunctiehouderschap Internal audit per 1 juli 2022 overnemen van de heer B. Vroegh.

In juli 2021 werd onze pensioenuitvoerder, de Blue Sky Group, getroffen door een datalek. De toezichthouders zijn zo snel mogelijk hierover geïnformeerd. DNB heeft direct een onderzoek ingesteld door middel van een vragenlijst. In september 2021 zijn de antwoorden op de vragenlijst verstuurd. DNB heeft naar aanleiding van de antwoorden aanvullende vragen gesteld. Deze vragen zijn afdoende beantwoord door de sleutelfunctiehouder risicobeheer.

Autoriteit Financiële Markten

De AFM is belast met het gedragstoezicht op het pensioenfonds. Vanwege de transitiekosten waar Pensioenfondsen de komende periode mee te maken krijgen en de prominentere rol die kosten hebben in de deelnemerscommunicatie in het Nieuwe Pensioen Stelsel vindt de AFM het belangrijk om aan de vooravond van die transitie extra aandacht te besteden aan de verantwoording en transparantie van kosten. Vanuit die rol heeft de AFM in de tweede helft van 2020 onderzocht in welke mate pensioenfondsen in hun jaarverslag transparant zijn en verantwoording afleggen over de uitvoeringskosten die zij maken. In maart 2021 heeft de AFM haar bevindingen gepubliceerd en er bij de pensioenfondsbesturen op aan gedrongen kennis te nemen van de inhoud. In december 2021 heeft de AFM een White Paper transparantie uitvoeringskosten gepubliceerd. Hierin zijn opgenomen de richtlijnen waaraan het Jaarverslag 2021 dient te voldoen.

De AFM is in de zomer van 2021 gestart met een onderzoek naar de klachtenprocedures van pensioenfondsen. De AFM onderzoekt onder meer hoe pensioenfondsen over klachten rapporteren, welke definities daarvoor worden gebruikt en in hoeverre de procedures duidelijk en vindbaar zijn voor deelnemers. De bevindingen zijn begin 2022 gepubliceerd.

Net als in voorgaande jaren heeft de AFM een uitvraag gedaan over de Toezichtrapportage tweedepijlerpensioenmarkt. De gevraagde informatie is in september 2021 aangeleverd bij de AFM.

Kwalitatieve risicohouding

Het bestuur en sociale partners achten de realisatie van een koopkrachtbestendig pensioen en het beoogde pensioenresultaat het meest belangrijk. Een gemiddelde toeslagverlening op lange termijn van minder dan 40% wordt als onacceptabel gezien. Er wordt naar gestreefd om zoveel mogelijk een dekkingstekort en de kansen op een korting te vermijden. Er wordt gestreefd naar een rechtenkorting van 2,5% per jaar als maximum en een korting van 1% wordt gezien als een beperkte kortingsmaatregel. De kritische grens voor de dekkingsgraad is afhankelijk van de minimale grens waarbij nog ten minste kan worden voldaan aan de vereisten om bij een herstelplan binnen de gestelde termijnen te beschikken over het vereist eigen vermogen zonder een kortingsmaatregels te nemen. De minimale beleidsdekkingsgraad die één keer in de 40 jaar mag voorkomen bedraagt 90%. De volatiliteit ten aanzien van de dekkingsgraad is minder belangrijk.

Er wordt gestreefd naar een dekkingsgraad na 10 jaar van ten minste 130%, waarbij in een negatief scenario na 10 jaar de dekkingsgraad boven 104% als belangrijk wordt gezien. Deze grens is per 1 januari 2022 verhoogd naar 140%. Naar aanleiding van gewijzigde omstandigheden op de financiële markt. De eigenschappen van het strategisch beleggingsbeleid dienen tot gevolg te hebben dat de wensen met betrekking tot de risicohouding en de prioritering van de doelstelling tot uitdrukking komt.

Er is een prioritering in het belang van de doelstellingen aangegeven, waarbij sommige doelstellingen qua prioritering redelijk vergelijkbaar zijn:

1. Realisatie van een koopkrachtbestendig pensioen en het beoogd pensioenresultaat;
2. Minimalisatie van de kans op een kortingsmaatregel en de omvang van de korting;
3. Stabiele dekkingsgraad en maximalisatie van de dekkingsgraad.

Kwantitatieve risicohouding

Het bestuur van het pensioenfonds streeft ernaar om het vermogen ter dekking van de som van de voorzieningen minimaal gelijk te laten zijn aan het vereiste eigen vermogen. Voor de vaststelling van het vereiste eigen vermogen wordt uitgegaan van het in de regelgeving opgenomen standaardmodel. In het kader van het vastleggen van de risicohouding dient het risico op de korte termijn te worden uitgedrukt in de wettelijk vereiste solvabiliteitsbuffer. Deze is voor het beleggingsprofiel van het pensioenfonds rond 116%. Hierbij wordt door partijen een bandbreedte toegestaan van plus en min 4%. Dit betekent dat de vereiste dekkingsgraad in principe ligt tussen 112% en 120%.

Kwantitatieve risicohouding - lange termijn Het pensioenfonds heeft de onderstaande ondergrenzen gedefinieerd voor wat betreft de risicohouding op de lange termijn:

- De mediaan van het verwachte pensioenresultaat vanuit de evenwichtssituatie (situatie waarbij eigen vermogen gelijk is aan het vereist eigen vermogen): 95%;
- De mediaan van het verwachte pensioenresultaat vanuit de feitelijke situatie: 95%;
- De maximale afwijking van de mediaan in een 'slecht weer scenario' (5e percentiel) ten opzichte van de mediaan vanuit de feitelijke situatie: 30%.

Haalbaarheidstoets

Het pensioenfonds voert jaarlijks een haalbaarheidstoets uit. De haalbaarheidstoets geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. In 2015 heeft het bestuur de (lange termijn) risicohouding van het pensioenfonds vastgelegd. Hierbij zijn bovengenoemde ondergrenzen voor het pensioenresultaat bepaald. Het verwachte pensioenresultaat wordt vervolgens elk jaar aan deze grenzen getoetst. Het pensioenfonds heeft blijkens de haalbaarheidstoets die in juni 2021 bij de toezichthouder is ingediend een goede financiële opzet. Het pensioenfonds voldoet aan de eigen normen.

Herstelplan

Waar in juni 2020 nog sprake was van een beleidsdekkingsgraad van 113,1% (actuele dekkingsgraad 110,2% en het vereist eigen vermogen 114,8%) en daarmee onder het niveau van de vereiste dekkingsgraad op basis van de strategische beleggingsportefeuille, verbeterde de situatie voor het fonds in 2021 aanzienlijk. De actuele dekkingsgraad was per 31 maart 2021 126,1%, de beleidsdekkingsgraad was 115,4% (gebaseerd op het gemiddelde van de afgelopen 12 maanden). Hiermee kwam het pensioenfonds officieel uit herstel en was het niet langer nodig een herstelplan bij DNB in te dienen.

Sancties

In 2021 kreeg het pensioenfonds geen boetes of dwangsommen opgelegd. Evenmin was sprake van andere maatregelen, zoals een aanwijzing van de toezichthouder of het aanstellen van een bewindvoerder of curator.

IORP II

Belangrijk onderdeel van de governance voorschriften van deze richtlijn betreft de verplichting tot inrichting van drie sleutelfuncties: actuarieel, risicobeheer en interne audit. Binnen deze sleutelfuncties wordt onderscheid gemaakt tussen de (bestuurlijke) eindverantwoordelijkheid – het functiehouderschap - en de feitelijke uitvoering van de functie – de functievervulling. Alle sleutelfuncties moeten onafhankelijk kunnen worden uitgevoerd. Ook gelden geschiktheidseisen voor de personen die de functies vervullen.

Vanwege bestuurswisselingen zijn de drie sleutelfuncties in 2021 opnieuw ingevuld: de sleutelfunctie actuarieel is extern ingevuld. De sleutelfunctie risicobeheer is opnieuw intern ingevuld. De sleutelfunctie interne audit zal per juli 2022 weer intern ingevuld worden na een tijdelijke externe overbrugging. DNB heeft ingestemd met deze invulling van de sleutelhouderfuncties.

Klachten- en geschillenregeling

In de klachten- en geschillenregeling van het pensioenfonds is vastgelegd dat een belanghebbende een klacht kan indienen. Dit kan als de betrokkene het niet eens is met de wijze waarop de statuten of het pensioenreglement worden toegepast of van mening is onjuist behandeld te zijn. De klachtenregistratie van het pensioenfonds betreft niet alleen formele klachten, maar ook kritische vragen en signalen van belanghebbenden. Een klacht wordt in eerste instantie behandeld door de administrateur van het pensioenfonds, waarna beroep bij het bestuur mogelijk is. Als een klager het niet eens is met het oordeel van het bestuur, kan de betrokkene zich wenden tot de Ombudsman Pensioenen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid van de gang naar de rechter. De Ombudsman Pensioenen deed in 2021 geen uitspraken over klachten van belanghebbenden. In 2021 zijn er geen klachten ingediend.

Karakteristieken van de pensioenregeling

De pensioenregeling van het pensioenfonds is gesloten. Dat betekent dat voor alle werknemers die op 31 december 2014 in dienst waren bij een van de aangesloten ondernemingen en die op 30 juni 2018 nog als deelnemer in de DB-regeling van het pensioenfonds stonden geboekt de pensioenopbouw werd voortgezet via een DC-regeling buiten het pensioenfonds.

Pensioenreglement 2015 (beëindigd per 30 juni 2018)

Hieronder valt de werknemer van 21 jaar of ouder, voor wie in de arbeidsovereenkomst niet uitdrukkelijk is vermeld dat deze is uitgesloten van het deelnemerschap van het pensioenfonds en die op 31 december 2014 reeds deelnemer was uit hoofde van het op dat moment geldende pensioenreglement én die tevens op 1 januari 2015 in dienst was bij de aangesloten onderneming.

Het ouderdomspensioen is een toegezegd-pensioenregeling (DB) op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon

Het partnerpensioen geldt voor de nagelaten partner van een deelnemer. Het partnerpensioen bedraagt voor ieder deelnemersjaar 1,3125% van de pensioengrondslag. De jaarlijkse opbouw van wezenpensioen bedraagt voor elk gerechtigd kind 14% van de jaarlijkse opbouw ouderdompensioen.

Toeslagen

Het pensioenfonds heeft een voorwaardelijk toeslagbeleid. Het pensioenfonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten voor de gewezen deelnemers en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van het CBS-prijsindexcijfer. Ten aanzien van de maatstaf gelden de volgende grootheden als referentie:

- Prijsindex: De consumentenprijsindex, alle bestedingen, afgeleid, zoals die wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De referentieperiode is oktober jaar t-1 ten opzichte van oktober jaar t.

Ten aanzien van de door het CBS gepubliceerde indexcijfers gaat het pensioenfonds uit van de eerst-gepubliceerde cijfers. De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen en er wordt hiervoor geen reserve aangehouden. Er zal alleen toeslagverlening plaats kunnen vinden, voor zover dit toekomstbestendig is. Dat wil zeggen dat de financiële positie van het pensioenfonds zodanig is dat het te verlenen toeslagpercentage ook naar verwachting in de toekomst uitgekeerd zal kunnen worden.

Situatie per 1 januari 2022

In de bestuursvergadering van 8 december 2021 heeft het bestuur besloten een toeslag te verlenen aan de:

- gewezen deelnemers van 3,28% over de per 31 december 2021 opgebouwde pensioenen;
- pensioengerechtigden van 3,28% over de per 31 december 2021 uit te keren pensioenen;
- gewezen deelnemers en pensioengerechtigden een inhaaltoeslag van 0,72%.

In de jaren 2017 tot en met 2022 zijn de volgende toeslagen verleend.

<i>Actieve deelnemers *)</i>			<i>Gewezen deelnemers/pensioengerechtigden</i>	
	<i>verleende toeslag</i>	<i>Stijging loonindex</i>	<i>verleende toeslag</i>	<i>stijging prijsindex</i>
1-1-2022			3,28%***)	3,28%
1-1-2021	-	-	0,24%	1,12%
1-1-2020	-	-	1,27%	1,73%
1-1-2019	-	-	1,68%**)	1,68%**)
1-1-2018	1,50%	1,56%	1,29%	1,34%
1-1-2017	1,00%	1,58%	0,07%	0,32%

*) Met ingang van 1 juli 2018 zijn er geen actieve deelnemers meer.

**) Exclusief inhaaltoeslag van 0,16%.

***) Exclusief inhaaltoeslag van 0,72%

Code Pensioenfondsen

Voor het pensioenfonds geldt de Code Pensioenfondsen. Deze geeft nadere invulling aan de wetgeving voor de besturing van pensioenfondsen. De wetgever heeft de Code Pensioenfondsen aangewezen als de principes voor goed pensioenfondsbestuur, zoals bedoeld in artikel 33, lid twee van de Pensioenwet. Hieruit volgt dat pensioenfondsen de Code moeten uitvoeren. De Code gaat uit van het zogenoemde 'pas toe of leg uit'-beginsel. Dat betekent dat het pensioenfonds kan afwijken van de normen in de Code, maar deze afwijking dan moet motiveren en toelichten aan belanghebbenden. De sector heeft een commissie ingesteld om de naleving van de Code door de fondsen kritisch te beoordelen en daarover te rapporteren.

Het bestuur van het pensioenfonds onderschrijft de Code, maar het 'afvinken' van normen is geen doel op zich. Het karakter van de normen in de Code Pensioenfondsen verschilt. De naleving van sommige normen is duidelijk vast te stellen aan de hand van concrete beleidsdocumenten, publicaties of acties. Veel normen richten zich echter op gedrag en zijn minder eenvoudig objectief aantoonbaar. Van de volgende norm week het pensioenfonds in 2021 af.

Norm 33: Diversiteit in leeftijd en geslacht

De norm is dat zowel in het bestuur als in het verantwoordingsorgaan er ten minste één vrouw en één man zitting hebben en evenveel leden van boven als van onder de 40 jaar telt.

In het verantwoordingsorgaan heeft thans geen vrouw zitting, in het bestuur wel. Zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan heeft echter geen bestuursleden van onder de 40 jaar. Het bestuur streeft naar een complementaire, diverse en representatieve samenstelling van de organen van het pensioenfonds, waarbij belangenafweging, besluitvorming en verantwoording plaatsvindt vanuit verschillende achtergronden, belangen, kennis en ervaring, invalshoeken en competenties. Geschiktheid van functionarissen blijft een onvoorwaardelijk uitgangspunt. Bij het vervullen van elke vacature die ontstaat wordt actief gezocht naar kandidaten die voldoen aan de criteria, waardoor voldaan kan worden aan norm 33.

In onderstaande tabel zijn de acht normen uit de code opgenomen, waarover expliciet moet worden gerapporteerd met daarin verwijzingen naar verdere toelichting van deze normen in het jaarverslag.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
Norm 5 Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Ja	Het bestuur rapporteert in het bestuursverslag bij ontwikkelingen (pagina 6), risicobeheer (pagina 18-22) en beleggingen (pagina 23-35) over het beleid dat het in 2021 voerde, de gerealiseerde uitkomsten van dat beleid en de beleidskeuzes die het bestuur maakte.
Norm 31 De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Ja	Het bestuur rapporteert op pagina 5 t/m 8 over de governance-structuur, de samenstelling van de fondsorganen en op pagina 11 de geschiktheid van de leden.
Norm 33 In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Nee	Het bestuur rapporteert op pagina 7 over de diverse samenstellingen van fondsorganen, de doelen ten aanzien van diversiteit en de stappen voor het bevorderen van diversiteit.
Norm 47 Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Ja	De visitatiecommissie betreft de Code bij de uitoefening van zijn taak en rapporteert hierover in zijn visitatierapport.
Norm 58 Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	Ja	Op pagina 8 en 9 beschrijft het bestuur de missie, visie en strategie van het pensioenfonds.
Norm 62 Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	Ja	Het bestuur licht op pagina 32-35 de overwegingen toe om maatschappelijk verantwoord te beleggen.
Norm 64 Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	Ja	Op pagina 10 rapporteert het bestuur over de naleving van de gedragscode alsmede op pagina 11 over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.

Norm 65 Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	Het bestuur rapporteert op pagina 13 over de behandeling van klachten en geschillen.
---	----	--

Financiering en premie

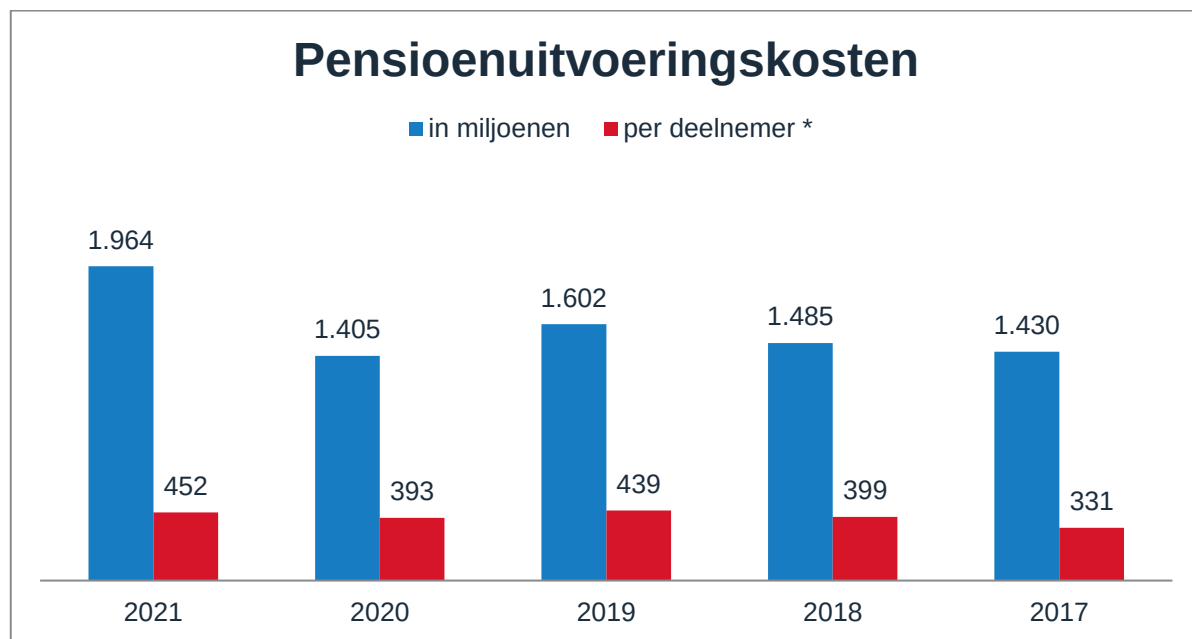
Vanaf 1 juli 2018 wordt er geen premie meer aan het pensioenfonds afgedragen. Er zijn vanaf 1 juli 2018 geen actieve deelnemers meer.

Kosten

De kosten worden gesplitst in kosten voor de pensioenuitvoering en kosten voor vermogensbeheer.

Pensioenuitvoeringskosten

De totale kosten voor de pensioenuitvoering zijn EUR 1.964 duizend, dit is circa 0,27% van de verplichtingen (2020: EUR 1.405 duizend, dit is circa 0,18%). Deze kosten bedragen per deelnemer voor 2021 EUR 452,- (2020: EUR 393,-). Voor een overzicht van de pensioenuitvoeringskosten verwijzen wij u naar punt 24 op pagina 74.

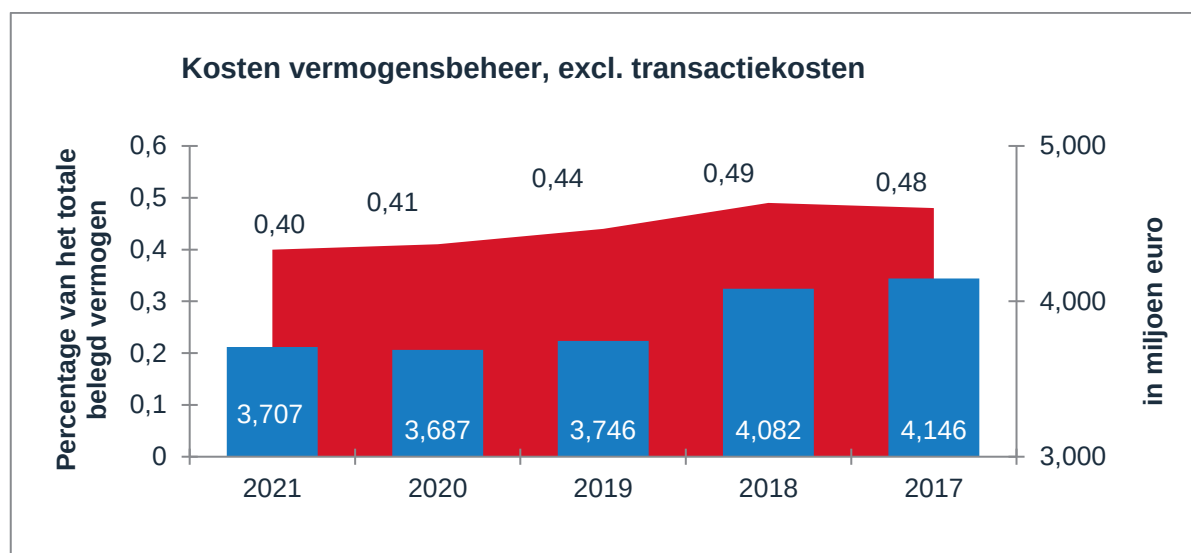
*Volgens de aanbevelingen van de Pensioenfederatie wordt een deelnemer gedefinieerd als zijnde een actieve deelnemer en een gepensioneerde.

De wettelijke voorgeschreven bepaling voor het aantal deelnemers laat de gewezen deelnemers buiten beschouwing. Hierdoor is er voor een gesloten pensioenfonds (zoals pensioenfonds Staples) geen goede kostenbenchmark beschikbaar. Er is in 2021 een kostenonderzoek gedaan onder een 20-tal ondernemingspensioenfondsen, waaronder ook een aantal gesloten pensioenfondsen. Hierbij is onder meer een analyse gemaakt van de pensioenuitvoeringskosten. De conclusie is dat deze kosten niet afwijken van andere gesloten pensioenfondsen met een vergelijkbare schaalgrootte.

Kosten vermogensbeheer

De kosten voor vermogensbeheer exclusief de transactiekosten bedragen in totaal EUR 3.707 miljoen, dit is circa 0,40% van het totaal belegd vermogen (2022: EUR 3.687 miljoen respectievelijk circa 0,41%).

De transactiekosten bedragen in totaal EUR -1.745 miljoen, dit is circa 0,13% van het totaal belegd vermogen (2020: EUR 0,735 miljoen respectievelijk circa 0,08%). De hogere kosten werden met name veroorzaakt door de transacties vanuit de dynamische strategie.

De relatief hoge kosten vermogensbeheer hangen samen met de actief beheerde beleggingsstrategie, waarbij de vermogensbeheerders betere rendementen proberen te halen dan de benchmark.

Pensioenreglement en statuten

Het bestuur heeft de in 2020 voorgestelde wijzigingen in de statuten geaccordeerd. De statuten zijn aangepast op de situatie als gesloten fonds en er is rekening gehouden met de Wet bestuur en toezicht rechtspersonen. Verder is de tekenbevoegdheid aangepast. Waar voorheen naast de voorzitter of secretaris er altijd "meegetekend" moest worden door een "ander" bestuurslid (afkomstig van de werknemers/gepensioneerden) is in de nieuwe situatie een volmacht afgegeven aan vier bestuursleden waaronder de voorzitter en de secretaris. De gewijzigde statuten zijn door Allen & Overy LLP, advocaten, notarissen en belastingadviseurs, kantoor Amsterdam gepasseerd op 5 februari 2021 en bij de Kamer van Koophandel gedeponeerd. Tevens zijn de aangepaste statuten op de website van het pensioenfonds geplaatst. Het pensioenreglement is in 2021 ongewijzigd gebleven.

Pensioengerechtigden en uitkeringen

<u>Aantal pensioengerechtigden per 31 december</u>	2021	2020	2019	2018	2017
Ouderdomspensioen	2.881	2.868	2.905	2.920	2.950
Partnerpensioen	1.357	1.392	1.414	1.431	1.472
Wezenpensioen	10	15	18	22	24
Arbeidsongeschiktheidspensioen	47	54	58	66	68
	4.295	4.329	4.395	4.439	4.514

Uitkeringen na aftrek van herverzekering (x 1 miljoen euro)

Ouderdomspensioen	21,62	21,6	22,31	22,71	23,12
Nabestaandenpensioen	9,05	9,22	9,18	8,96	9,03
Wezenpensioen	0,02	0,03	0,05	0,07	0,07
Arbeidsongeschiktheidspensioen	0,19	0,31	0,13	0,19	0,31
Andere uitkeringen	0,32	0,30	0,40	0,41	0,49
Netto uitkeringen	31,20	31,46	32,07	32,34	33,02

Samenvatting risicobeheer

Hoofdpijnen van werkzaamheden in 2021

Het bestuur is verantwoordelijk voor de organisatie van het risicomanagement en de beheersing van de risico's waaraan het pensioenfonds is blootgesteld. Naast het bestuur zijn ook de sleutelfunctiehouder risicobeheer, de sleutelfunctie vervuller risicobeheer (de IRM-commissie), een onafhankelijke risico adviseur van Willis Towers Watson (WTW) en de onafhankelijke (financiële) risicomanager (werkzaam bij Basispoint) bij het risicomanagement betrokken. De financiële risicomanager is aanwezig bij de vergaderingen van de Beleggings- en controlecommissie (BCC), ziet toe op de risicobeheersing van de financiële risico's en heeft periodiek overleg met de sleutelfunctiehouder risicobeheer. Voldoende functiescheiding (zie ook het 3 Lines model risk management hieronder) moet voorkomen dat een orgaan van het pensioenfonds zichzelf controleert. DNB heeft hiervoor uitgangspunten en eisen opgesteld. Tegelijkertijd speelt proportionaliteit een rol. De werkverdeling binnen het pensioenfonds moet praktisch uitvoerbaar zijn, gelet op de omvang van het bestuur, de aanwezigheid van andere (al dan niet verplichte) fondsorganen en de vereiste tijdsbesteding die aan functies kan en mag worden gekoppeld.

Het pensioenfonds hanteert binnen het risicobeheersysteem drie van elkaar gescheiden lijnen (3 Lines model risk management):

- Het eerstelijns risicomanagement is belegd bij het bestuur, de individuele portefeuillehouders en bestuurscommissies, met uitzondering van de IRM-commissie. Het bestuur maar vooral de portefeuillehouders en commissies hebben een uitvoerende risicomanagementtaak. Zij zijn verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de voor haar relevante risico's en het beheersen van deze risico's met maatregelen;
- De risicobeheerfunctie vormt het tweedelijns risicomanagement van het pensioenfonds. De tweede lijn heeft als doel om de eerste lijn van het pensioenfonds scherp te houden, te adviseren en te ondersteunen en daarmee te versterken. De taken van de risicobeheerfunctie zijn daarmee vooral initiërend, adviserend en controlerend van aard. De tweede lijn moet zich een onafhankelijk en objectief beeld kunnen vormen over het risicomanagement in de eerste lijn.
Binnen de risicobeheerfunctie wordt de sleutelfunctiehouder risicobeheer ondersteund door de Integraal Risicomanagement Commissie (IRM-commissie). De sleutelfunctiehouder risicobeheer is voorzitter van deze commissie. Daarnaast hebben één tot twee bestuursleden zitting in de IRM-commissie. De IRM-commissie wordt geadviseerd door een externe adviseur vanuit WTW.
De IRM-commissie heeft periodiek overleg met zowel de Privacy Officer als de Compliance Officer, die ook tot de 2de lijn horen, net als de sleutelfunctie actuarieel;
- De sleutelfunctiehouder interne audit vormt de derde lijn. De interne auditfunctie verleent assurance over de opzet en werking van het gehele risicobeheersysteem en onderzoekt daarbij onder andere de wisselwerking tussen de eerste en tweede lijn.

De IRM-commissie komt minimaal vier keer per jaar bijeen. De hoofdwerkzaamheden van de commissie in 2021 waren:

- het opstellen en uitvoeren van het jaarplan;
- het oppakken van (thema)-onderzoeken van DNB;
- het opstellen van de IRM kwartaalrapportage niet-financiële risico's;
- het uitvoeren van een benchmarkonderzoek, waarbij de risico-inschattingen van het bestuur van het pensioenfonds zijn vergeleken met andere pensioenfonds;
- aanpassen van de methodiek inschatting impact niet-financiële risico's, waarbij nog explicieter de koppeling met de missie, visie en strategie wordt gemaakt. Dit zorgt voor betere handvatten voor het inschatten van de risico's;
- afronden van de eigenrisicobeoordeling, inclusief evaluatie van het integraal risicomanagement;
- afstemming met de Privacy Officer en de Compliance Officer;
- actualiseren van de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) inclusief monitoring integriteitsrisico's bij uitbestedingspartijen;
- initiëren van initiatieven op het gebied van het onderkennen en reduceren/mitigeren van risico's.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel van het pensioenfonds is de uiteenzetting van de voornaamste risico's waaraan het pensioenfonds blootstaat. Deze zijn gekoppeld aan missie, visie en risicohouding van het fonds. In de jaarrekening wordt vooral ingegaan op de financiële risico's, namelijk beleggings- en verzekeringstechnische risico's. In deze paragraaf wordt, naast een bepaling van de belangrijke financiële risico's ook ingegaan op de niet-financiële risico's.

De risico's die door het bestuur zijn gedefinieerd zijn als volgt:

1. Beleggingsrisico's
 - Marktrisico
 - Rentemismatchrisico
 - Valutarisico
 - Kredietrisico
 - ESG-risico's
2. Verzekeringstechnische risico's
3. Omgevingsrisico
4. Governance risico
5. Operationele risico's
 - Uitbestedingsrisico
 - IT-risico
 - Integriteitsrisico
 - Juridisch risico

De belangrijkste risico's die het bestuur heeft onderkend zijn:

1. Beleggingsrisico's, omdat die de grootste impact op het pensioenfonds kunnen hebben.
2. Uitbestedingsrisico's, omdat het pensioenfonds relatief veel uitbestedingspartijen heeft en daar de meeste uitvoerende werkzaamheden zijn belegd. In het spectrum van dit risico zitten ook de belangrijkste operationele risico's (waaronder IT, integriteit en juridisch risico).

Beleggingsrisico's

Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat er door de ontwikkeling van marktprijzen waardewijzigingen plaatsvinden.

Belangrijkste beheersingsmaatregel: Beleggingsbeleid dat op basis van een ALM-studie wordt geformuleerd en aanbrengen van een goede spreiding binnen de portefeuille (diversificatie). Ten minste éénmaal per jaar vindt een gedetailleerde risico/rendementsanalyse plaats van de beleggingsportefeuille.

Rentemismatchrisico

Het rentemismatchrisico is het verschil in rentegevoeligheid tussen de portefeuille vastrentende waarden en de technische voorziening. De rentegevoeligheid van de pensioenverplichtingen is als gevolg van de langere looptijden hoger dan die van de portefeuille vastrentende waarden.

Belangrijkste beheersingsmaatregel:

In de loop van 2021 is op basis van de dynamische strategie de renterisicoafdekking in enkele stappen verhoogd van 57,8% per eind 2020 tot 90,3% per eind 2021.

Valutarisico

Het pensioenfonds is gevoelig voor koersschommelingen van meerdere valuta ten opzichte van de euro.

Belangrijkste beheersingsmaatregel: volledig hedgen van alle vastrentende beleggingen in de matching portefeuille van de US dollar naar de euro. Voor de zakelijke waarden worden de grote valuta gedeeltelijk afgedekt.

Kredietrisico

Het pensioenfonds sluit contracten af met tegenpartijen. Hierdoor loopt het pensioenfonds een risico, indien deze tegenpartijen hun verplichtingen tegenover het pensioenfonds niet nakomen.

Belangrijkste beheersingsmaatregelen: leveren van onderpand, in combinatie met spreiden over verschillende tegenpartijen en werken alleen met tegenpartijen met een goede reputatie en rating.

Verzekeringstechnische risico's

Het belangrijkste verzekeringstechnische risico is het langlevensrisico. Dit is het risico dat deelnemers langer leven dan verondersteld bij de vaststelling van de premie en de berekening van de technische voorziening.

Belangrijkste beheersmaatregel: het pensioenfonds berekent de technische voorziening op basis van de meest recente prognosetafel, namelijk de Prognosetafel AG2020, met correcties voor ervaringssterfte. Hierdoor houdt het fonds rekening met toekomstige verbetering van de levensverwachting.

Omgevingsrisico

Het omgevingsrisico betreft veranderingen van buiten het pensioenfonds. Deze kunnen bijvoorbeeld wet- en regelgeving, concurrentieverhoudingen, belanghebbenden, reputatie, het ondernemingsklimaat en ontwikkelingen bij de werkgever betreffen.

Belangrijkste beheersmaatregel: het pensioenfonds beheerst dit risico door te monitoren en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en transparant te zijn bij de belangenafweging en besluitvorming.

Governance risico

Het governance risico is het risico van sancties en schade, waaronder het schaden van de reputatie, de missie of de (kwaliteits-) doelstellingen van het pensioenfonds, als gevolg van governance issues binnen het pensioenfonds.

Belangrijkste beheersmaatregelen: voor de bemensing van de diverse pensioenfondsorganen, zoals bestuur en verantwoordingsorgaan gelden wettelijke vertegenwoordigingsverplichtingen en geschiktheidseisen. Met name bij een gesloten pensioenfonds kan het lastig zijn om aan deze eisen te voldoen, wat een continuïteitsrisico met zich meebrengt. Door tijdig actie te ondernemen is het gelukt om de bestuurders die in 2021 zijn vertrokken tijdig te vervangen.

Operationeel risico

Operationeel risico treedt op bij de uitvoering van de pensioen- en beleggingsactiviteiten. Het pensioenfonds heeft het operationeel risico gedefinieerd als het risico dat het pensioenfonds zijn missie niet vervult, zijn doelstellingen niet behaalt of schade lijdt als gevolg van ondoelmatige of onvoldoende doeltreffend ingerichte dan wel uitgevoerde processen. Het heeft te maken met niet-afdoende of falende interne processen, menselijke gedragingen en systemen of externe gebeurtenissen. Het operationeel risico kan zich manifesteren als uitbestedingsrisico, IT-risico, integriteitsrisico of juridisch risico.

Uitbestedingsrisico

Uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Het pensioenfonds heeft veel werkzaamheden uitbesteed.

Belangrijkste beheersingsmaatregelen: afspraken met uitbestedingspartijen in overeenkomsten en Service Level Agreements (SLA's) en permanente monitoring en periodieke evaluatie van uitvoering van de (SLA's en de niet-financiële risicorapportages ten aanzien van uitbesteding, de ISAE 3402 verklaringen van de uitvoerders en regelmatige monitoring van het uitbestedingsrisico in het kader van het compliance risico.

IT-risico

Het pensioenfonds loopt een risico dat informatietechnologie (IT) de bedrijfsprocessen van de uitvoeringsorganisatie en de informatievoorziening onvoldoende integer, niet-continu of onvoldoende beveiligd ondersteunt. Dit IT-risico kan bijvoorbeeld optreden als de IT-strategie en het IT-beleid niet of onvoldoende zijn toegerust voor de bedrijfsprocessen.

Belangrijkste beheersmaatregelen: Dit risico wordt met name beheerst door de beheersing van het uitbestedingsrisico. Daarnaast is in 2021 een inventarisatie gemaakt van IT-risico's in de bestuurlijke omgeving.

Integriteitsrisico

Bij het integriteitsrisico gaat het om het risico dat het pensioenfonds niet integer handelt.

Belangrijkste beheersmaatregelen: het pensioenfonds beheerst dit door het continu bewaken en eventueel bijstellen van het integriteitsbeleid en door transparante communicatie met belanghebbenden.

Het pensioenfonds voert periodiek een systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA) uit om de integriteitsrisico's beter zichtbaar te maken. Hiermee identificeert het pensioenfonds de relevante integriteitsrisico's binnen en buiten het pensioenfonds en in de uitvoeringsorganisaties.

Juridisch risico

Het juridisch risico hangt samen met (veranderingen in) wet- en regelgeving, waardoor de rechtspositie van het pensioenfonds mogelijk in gevaar komt. Daarnaast wordt hieronder verstaan het risico van sancties en verlies van het niet naleven van formele afspraken (contracten), niet contractuele verplichtingen.

Belangrijkste beheersingsmaatregelen: het bestuur monitort veranderingen in wet- en regelgeving en laat zich waar nodig bijstaan door juridische adviseurs.

Risicomanagementsysteem

Het pensioenfonds werkt volgens de principes van Integraal Risicomanagement. Dit is het interactieve proces van:

1. het opstellen van de strategie en hieraan gekoppeld het risicoprofiel en de risicobereidheid;
2. het identificeren van risico's;
3. het opstellen en implementeren van het beleid voor risicobeheersing;
4. de uitvoering, monitoring en terugkoppeling over risico's en beheersmaatregelen. Daarbij worden alle risico's in samenhang bekeken.

Het pensioenfonds heeft een Beleggings- en controlecommissie (BCC) waarin de beleggingsrisico's worden gemonitord. De twee portefeuillehouders met het aandachtsgebied Financiële aspecten zijn leden van de BCC. De onafhankelijke (financiële) risicomanager neemt eveneens deel aan de BCC-vergaderingen. Het bestuur heeft in samenwerking met de portefeuillehouders administratieve organisatie/interne controle onder andere de taak om op systematische en proactieve wijze alle risico's van het pensioenfonds te inventariseren en te monitoren. Daarin worden zij bijgestaan door de onafhankelijke riskmanager, de Privacy Officer en de Compliance Officer. Daarnaast adviseren zij het bestuur over adequate maatregelen om deze risico's te beheersen.

Het bestuur heeft een risicoregister opgesteld waarin de relevante niet-financiële risico's zijn benoemd en vastgelegd. Daarnaast wordt per beschreven risico een inschatting gegeven van de impact van het risico, de kans dat het risico optreedt en welke beheersingsmaatregelen zijn genomen. Het risicoregister wordt op kwartaal basis geactualiseerd.

Risicobereidheid

Er heeft in 2021 een risicobereidheidsonderzoek onder de deelnemers en de pensioengerechtigden van het pensioenfonds plaatsgevonden. Het bestuur baseert zich op de uitkomsten van het onderzoek zoals uitgevoerd door Triple A. In afwachting van de definitieve Wet Toekomst Pensioen bleek voortzetting van het pensioenfonds het belang van deelnemers vooralsnog het best te dienen. Invaren in het nieuwe stelsel zou, volgens eerste berekeningen een positief resultaat hebben op het pensioenresultaat van de deelnemers. In het conceptwetsvoorstel 2020 bestond deze optie echter niet voor gesloten fondsen. Cruciaal was de vraag of een gesloten fonds alsnog de mogelijkheid zou krijgen om in te kunnen invaren in het nieuwe stelsel. Het conceptwetsvoorstel van december 2020 is inmiddels uitgewerkt in het voorstel Wet Toekomst Pensioen (Wtp) dat op 30 maart 2022 naar de Tweede kamer is gestuurd. Hierin is de mogelijkheid om in te varen voor gesloten fondsen opgenomen mits er een actieve werkgever bestaat. Dit laatste is bij ons pensioenfonds niet het geval. In 2022 zal de koers voor de toekomst van ons pensioenfonds mede op basis van deze ontwikkeling worden bepaald.

Voor de risicobereidheid van het fonds refereren we aan de hoofdstukken "Kwalitatieve risicohouding" en "Kwantitatieve risicohouding" op pagina 12.

Risico's en onzekerheden die in het afgelopen boekjaar belangrijke impact hebben gehad

Vastgesteld kan worden dat het risico van lage rente het afgelopen jaar het pensioenfonds minder parten heeft gespeeld. De rente is in de loop van het jaar in stijgende lijn gekomen. Het marktrisico blijft onverminderd belangrijk. In onderstaande tabel wordt de impact weergegeven van het rentemismatchrisico en het marktrisico: Aangegeven wordt de beweging van de dekkingsgraad indien de rentecurve verschuift en er tegelijkertijd een % verandering in de zakelijke waarden optreedt.

		Schok zakelijke waarden in %-punten				
	DG UFR	-25%	-10%	0%	10%	25%
Paralelle schok de UFR curve (in basispunten)	-100	114,4%	119,7%	123,2%	126,8%	132,1%
	-75	115,4%	121,0%	124,7%	128,4%	133,9%
	-50	116,5%	122,2%	126,1%	129,9%	135,7%
	0	118,5%	124,7%	128,9%	133,0%	139,2%
	50	120,4%	127,1%	131,5%	136,0%	142,7%
	75	121,3%	128,2%	132,9%	137,5%	144,4%
	100	122,2%	129,4%	134,2%	139,0%	146,1%

In 2021 zijn enkele incidenten geweest bij uitbestedingspartijen die een grote impact hebben gehad. Waaronder een datalek bij de pensioenuitvoerder Blue Sky Group. Dit is terug te vinden bij "Risicobeheer en uitbesteding". Mede hierdoor is extra aandacht besteed aan de beheersing van operationele risico's, met name uitbestedings-, IT en privacy risico's. Sommige verbetertrajecten bij de uitbestedingspartijen lopen door in 2022 en worden blijvend gemonitord door het pensioenfonds. Daarnaast is, net als voor de hele sector en ook de hele maatschappij, meer aandacht geweest voor ESG-risico's. Er is met name geïnterpreteerd welke risico's het pensioenfonds loopt en hoe deze beheerst kunnen worden. De pandemie COVID-19 speelde nog een grote maatschappelijke rol in 2021, maar zowel de financiële als de niet-financiële gevolgen voor het pensioenfonds bleven beperkt.

Beleggingen

Inleiding

Na de uitbraak van COVID-19 in 2020 was ook 2021 onder invloed van de pandemie een volatiel jaar voor de beleggingen. Toch sloten de meeste beleggingscategorieën het jaar met een positief rendement af en ook de portefeuille als geheel behaalde een positief rendement. De actuele dekkingsgraad liep per saldo op van 120,3% aan het eind van 2020 naar 128,9% aan het eind van 2021.

Monetair beleid

Op de laatste bijeenkomst van 2020 kwam het monetair beleidscomité (Federal Open Market Committee – FOMC) van de Amerikaanse Federal Reserve (Fed) tot de conclusie dat de bandbreedte voor het belangrijkste tarief (fed funds rate) naar verwachting nog enkele jaren 0% - 0,25% zou blijven. Deze bandbreedte was in maart 2020 vastgesteld als uitvloeisel van de noodmaatregelen die vanwege de pandemie werden genomen. Het FOMC gaf ook aan dat de activa-aankopen zouden worden voortgezet in een tempo van 120 miljard dollar per maand “totdat aanzienlijke verdere vooruitgang is geboekt met de realisatie van de doelstellingen voor volledige werkgelegenheid en prijsstabiliteit”. Door de duidelijke verbetering van de economische vooruitzichten (robuuste banencreatie) was het echter vanaf begin 2021 de belangrijkste taak van Fed-voorzitter Jerome Powell om de verwachtingen te temperen dat de Fed de monetaire teugels zou gaan aanhalen. Sommige analisten maakten zich niettemin zorgen over het risico dat de economie oververhit zou raken, en plaatsten vraagtekens bij de relevantie van de grootschalige begrotingsplannen.

In juni begon bij beleggers het vermoeden te dagen dat de Fed haar belangrijkste tarieven eerder dan verwacht zou verhogen. Prijs- en loonwijzigingen werden voor financiële markten en centrale banken het belangrijkste onderwerp. De totale inflatie zwelde aan van 1,4% jaar-op-jaar in januari 2021 naar 6,8% in november 2021, het hoogste niveau in 39 jaar. Dit kwam door de sterke stijging van bepaalde prijzen (tweedehands auto's, transport en hotels) vanaf het voorjaar, de problemen in de toeleveringsketens van een groot aantal industriële goederen en de oplopende woonlasten, die in de VS een belangrijke component van consumentenprijsindices vormen. Bovendien verspreidde de inflatiedruk zich in de tweede helft van het jaar naar meer componenten. Voor Jerome Powell was dit reden om eind november 2021 te verklaren dat het tijd was om het aantrekken van de inflatie niet langer als “tijdelijk” te bestempelen. In september 2021 liet hij weten dat de afbouw van de activa-aankopen (tapering) snel zou worden gestart zodat de aankopen medio 2022 volledig zouden zijn beëindigd. Tegen het einde van november 2021 verhardde de toonzetting van het commentaar vanuit de Fed aanzienlijk. De Fed-voorzitter zei dat de kwantitatieve verruiming sneller zou worden afgebouwd dan eerder nog werd gesuggereerd.

Net als elders in de wereld waren de monetaire beleidsbeslissingen die de Europese Centrale Bank (ECB) in maart 2020 nam, noodmaatregelen. Het belangrijkste besluit betrof het pandemie-noodaankoopprogramma (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP), dat snel werd geïmplementeerd. De omvang werd twee keer verhoogd en bereikte 1.850 miljard euro op 10 december 2020. De ECB koos ervoor om haar – reeds lage – beleidstarieven ongewijzigd te laten en sprak het commitment uit om “gunstige financieringsvoorwaarden” te behouden. ECB-president Christine Lagarde gaf in april 2021 te kennen dat uitfasering van het PEPP prematuur was. Uit veel uitspraken kwam echter het beeld naar voren dat de Raad van Bestuur verdeeld was over de te volgen koers, omdat er steeds meer tekenen van economisch herstel kwamen en de inflatie versnelde. In juli 2021 presenteerde de ECB de initiële bevindingen van haar strategische evaluatie. Zij bevestigde dat de inflatiedoelstelling nu “symmetrisch” rond 2% lag, en gaf een nieuwe indicatie van haar toekomstige beleid: “de basisrentetarieven van de ECB blijven op hun huidige niveau of lager totdat [...] de Raad van Bestuur van oordeel is dat bij de onderliggende inflatie voldoende vooruitgang is geboekt zodanig dat deze in overeenstemming is met de stabilisering van de inflatie op 2% op middellange termijn”.

In tegenstelling tot de Fed bleef de ECB bij haar standpunt dat de inflatieversnelling (van 0,9% in januari 2021 naar 4,9% in november 2021) van tijdelijke aard was en op de problemen in toeleveringsketens, de omhoogschietende energiekosten en diverse andere factoren was terug te voeren. De ECB gaf wel aan dat de onzekerheid nog steeds “uitzonderlijk hoog” was en dat zij de loonontwikkeling nauwgezet volgde.

Valutamarkten

De wisselkoers EUR/USD, die 2020 op 1,2229 eindigde, bereikte een piek van 1,23 op 6 januari 2021 en moest daarna terrein prijsgeven, waarbij de dollar door meerdere factoren werd gesteund. Om te beginnen herhaalde de ECB dat de appreciatie van de euro (+8,9% in de tweede helft van 2020) reden was om waakzaam te

blijven. Verder leek, gezien de robuuste conjunctuurenquêtes en de massale begrotingsstimulansen van de regering Biden, het verschil in economische groei tussen de VS en de eurozone steeds meer in het voordeel van de dollar te zijn. Eind maart was de koers dan ook gedaald tot 1,17. Vanaf dat moment bewoog de koers zich in essentie in lijn met de verwachtingen ten aanzien van het monetair beleid van de Fed. Aanvankelijk veerde de koers op tot boven 1,22 eind mei 2021, het niveau van eind 2020. De ECB gaf toen opnieuw aan dat de hardnekkige, niet te veronachtzamen stijging van de wisselkoers – indien deze duurzaam zou zijn – de inflatiedruk zou afzwakken. Uiteindelijk duwden de besluiten van de FOMC-vergadering van 16 juni 2021, die als minder accommoderend dan verwacht werden beschouwd, de wisselkoers sterk naar beneden tot onder 1,19. Na een stabiele periode van twee maanden werd de dalende lijn in september 2021 weer opgepakt. De dollar steeg over een breed front in waarde door de hernieuwde verwachting dat de Fed haar beleidsrentes zou verhogen, omdat de inflatie in de VS veel sneller steeg dan werd verwacht. Bij een slotkoers van 1,1374 bedroeg het verlies van de euro versus de dollar 7,5% over heel 2021.

Begin 2021 ging de Japanse yen gebukt onder trage economische indicatoren. Deze duiden erop dat het herstel van de bedrijvigheid in Japan minder dynamisch dan in de andere grote geïndustrialiseerde landen verliep. De wisselkoers USD/JPY, die 2020 op 103,2 afsloot, lag eind maart 2021 weer boven 110 (+7,2% in het eerste kwartaal). De benoeming van Fumio Kishida tot premier begin oktober 2021 en de voortzetting van de bestaande coalitie na de verkiezingen resulteerden in november 2021 in de aankondiging van een omvangrijk stimuleringsprogramma. Het jaar werd op 115,14 afgesloten, wat inhoudt dat de yen 10,4% in waarde tegenover de dollar daalde in 2021. Hierbij speelde de monetaire divergentie aan het einde van het jaar een duidelijke rol. De Japanse centrale bank zette een heel voorzichtige eerste stap op weg naar normalisatie van haar monetair beleid door aan te kondigen dat de aankopen van schuldpapier van ondernemingen (obligaties en commercial paper) eind maart 2022 worden stopgezet. Dit stond in schril contrast met de doortastender mededelingen en acties van de Fed. Ongetwijfeld houdt dit verband met de inflatie die nog heel gematigd is in Japan waar het heel lastig blijkt om na de pandemie de economie weer op gang te trekken.

Obligatiemarkten

De rente op de tienjarige Amerikaanse T-note, die 2020 op 0,91% afsloot, liep vanaf begin 2021 op toen het steeds duidelijker werd dat de Amerikaanse regering haar uitgaven ging verhogen. In het eerste kwartaal van 2021 kreeg de koersdaling van Amerikaanse staatsobligaties verder gestalte. De rente op de tienjarige T-note bedroeg 1,74% op 31 maart (+83 bps versus eind 2020), een niveau dat sinds januari 2020 niet meer was bereikt. Dit weerspiegelde de verwachting van een sterk herstel of mogelijk zelfs een oververhitting van de Amerikaanse economie als gevolg van de ambitieuze begrotingsplannen om de heropening van de economie te steunen en een snelle terugkeer naar volledige werkgelegenheid te waarborgen. De tienjaars rente sloot 2021 op 1,51% af, een stijging van 60 bps in twaalf maanden. De tweejaars rente steeg van 0,12% naar 0,73% door de groeiende verwachting dat de beleidsrentes omhooggaan. Kenmerkend voor het eerste deel van het jaar was de verstelling van de yield curve; het verschil tussen de tien- en tweejaars rente bedroeg eind maart meer dan 150 bps. Hierna volgde een correctie, waarbij de curve snel en sterk afvlakte: de spread 10-j versus 2-j lag in december op 75 bps, het kleinste verschil in 2021.

De rente op de tienjarige Duitse Bund eindigde 2020 op -0,57%, ruim onder het tarief van de depositofaciliteit van de ECB. Begin 2021 sloeg de rente de weg omhoog in, in navolging van de lange rente in de VS. Gesteund door de inflatiezorgen en verbeterende conjunctuurenquêtes kwam de rente op 19 mei weer boven -0,10%. Hoewel de veilingen in het voorjaar op grote belangstelling konden rekenen (in het bijzonder de obligatie-emissie van de Europese Commissie om het 'Next Generation EU' programma te financieren), lieten diverse regeringen weten dat hun financieringsbehoefte groter zou zijn dan verwacht. In juli volgde een sterke omslag en daalde de Duitse tienjaars rente gestaag tot uiteindelijk -0,50% begin augustus, om vervolgens weer te stijgen tot -0,086% medio oktober. De hernieuwde stijging vloeide voort uit de inflatievrees en de verwachting dat de ECB vanaf begin 2022 haar monetair beleid zou verkrappen. Begin december maakten beleggers zich immers zorgen dat de nieuwe beperkingen die veel eurolanden in reactie op de snel oplopende COVID-besmettingen instelden, wellicht impact op de economische groei zouden hebben. In de tweede helft van december verslechterde de situatie voor staatsobligaties echter tegen een achtergrond die positiever voor risicovolle beleggingen werd: beleggers raakten ervan overtuigd dat de omikron variant de wereldeconomie niet zou ontwrichten terwijl de toonzetting van de toelichting die de centrale banken van de grote ontwikkelde landen medio december over hun monetaire koers gaven, minder mild werd. De rente op de Duitse tienjarige Bund sloot het jaar af op -0,18%, een stijging van 39 bps ten opzichte van eind 2020. De Nederlandse 10-jaars rente steeg gedurende het jaar ruim 45 basispunten van -0,49% naar -0,035%.

Aandelenmarkten

Specifieke eenmalige gebeurtenissen (de gedwongen sluiting van shortposities als gevolg van een kunstmatige koopwoede onder particuliere beleggers) leidden in januari 2021 tot een sterke toename van de volatiliteit en scherpe fluctuaties op de wereldwijde aandelenmarkten, die de maand dan ook iets lager afsloten. De koersbewegingen op de aandelenmarkten weerspiegelden echter ook een gedeeltelijke herevaluatie van het reflatiescenario. Deze gunstige trend volgde op de aankondiging in november 2020 dat effectieve vaccins tegen COVID-19 al snel konden worden uitgerold om een terugkeer naar het normale leven mogelijk te maken. Toch bleef de pandemie verontrustend, vooral toen een derde golf het Europees continent trof en logistieke problemen de start van vaccinatiecampagnes vertraagden. Tegelijkertijd maakten beleggers zich zorgen over inflatierisico's en stijgende obligatierentes vanwege een mogelijke oververhitting van de Amerikaanse economie. Deze twee thema's (de stijging van de lange obligatierentes / ombuiging van het monetair beleid en de pandemie) lagen ten grondslag aan de schommelingen van de aandelenmarkten in 2021.

Door de tekenen dat de strijd tegen COVID-19 nog niet was gestreden, bleef enige nervositeit over de gezondheidsrisico's bestaan. Regio's die eerder gespaard waren gebleven, vooral in Azië, werden door de deltavariant getroffen. Dit verklaarde grotendeels waarom aandelen uit de opkomende markten achterbleven. Daarnaast hadden de opkomende markten te lijden onder de stijgende lange obligatierentes in de VS. In de zomer liet het koersverloop op de aandelenmarkten een nog grilliger beeld zien, onder invloed van de oplevende onrust rond de pandemie, de bezorgdheid omtrent de groei van de wereldeconomie en specifieke factoren in China die de opkomende markten in het bijzonder drukten. Nieuwe recordhoogtes en scherpe dalingen wisselden elkaar in juli en augustus af op de wereldwijde aandelenmarkten. Dit resulteerde in een toename van de volatiliteit tot het hoogste niveau van 2021. Na zeven maanden op rij te zijn gestegen maakten de wereldwijde aandelenmarkten in september een flinke val. In oktober en november boden de goede bedrijfsresultaten steun aan de koersen, in weerwil van de inflatieangst als gevolg van de omhoogschietende energieprijzen. De MSCI World Index (in USD) bereikte op 16 november een nieuw hoogterecord, ondanks de oplopende lange obligatierentes. Eind november leidde de opmars van de omikron variant tot scherpe koersdalingen over een breed front, maar de aandelenkoersen herstelden zich aan het einde van het jaar.

Per saldo sloten de wereldwijde aandelenmarkten (MSCI AC World Index in USD) 2021 af met een winst van 16,8% (na +14,3% in 2020 en +24,1% in 2019). Amerikaanse aandelen lieten een outperformance zien (+26,9% voor de S&P 500), gevolgd door de eurozone (+21% voor de EuroSTOXX 50), terwijl Japanse aandelen een underperformance noteerden (+10,4% voor de Topix). De opkomende markten eindigden het jaar 4,6% in de min (MSCI Emerging Markets Index in USD) door de sterke daling van Chinese aandelen (-22,8% voor de MSCI China in USD). De bovenstaande cijfers verwijzen naar de indexkoersen in lokale valuta's, exclusief herbelegd dividend.

Vooruitzichten

De omikrongolf leidde tot hernieuwde nervositeit op de aandelenmarkten. Dit effect is nog sterker op de obligatiemarkten waar, ondanks een lichte afzwakking tegen het einde van het jaar, de impliciete volatiliteit van Amerikaans schatkistpapier (zoals gemeten door de MOVE Index) het jaar eindigde op bijna het hoogste niveau sinds het voorjaar van 2020. De gewijzigde toonzetting van het commentaar van centrale banken, en vooral van de Fed, verklaart de veranderingen in de yield curves, die zich aanpassen aan het vooruitzicht dat de activa aankopen worden afgebouwd en de beleidsrentes worden verhoogd.

De consensus neigt steeds meer ernaar dat de gevolgen van de omikron variant beperkt en kortstondig blijven. Hoewel door omikron de problemen in toeleveringsketens zich wellicht langer voortslepen en de vraag naar diensten wordt belemmerd, denken centrale banken dat omikron het economisch herstel slechts zal vertragen maar niet zal stoppen. Aan het beleid van uitzonderlijke kwantitatieve verruiming komt in 2022 waarschijnlijk een einde, maar centrale banken blijven vermoedelijk wel op hun hoede wanneer de tijd is aangebroken om hun beleidsrentes en de omvang van hun balans te normaliseren.

De inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 leidde tot onrust op de financiële markten. Deze oorlog heeft nog geen directe gevolgen gehad voor ons pensioenfonds. De al beperkte beleggingen in Rusland worden zo snel mogelijk afgebouwd.

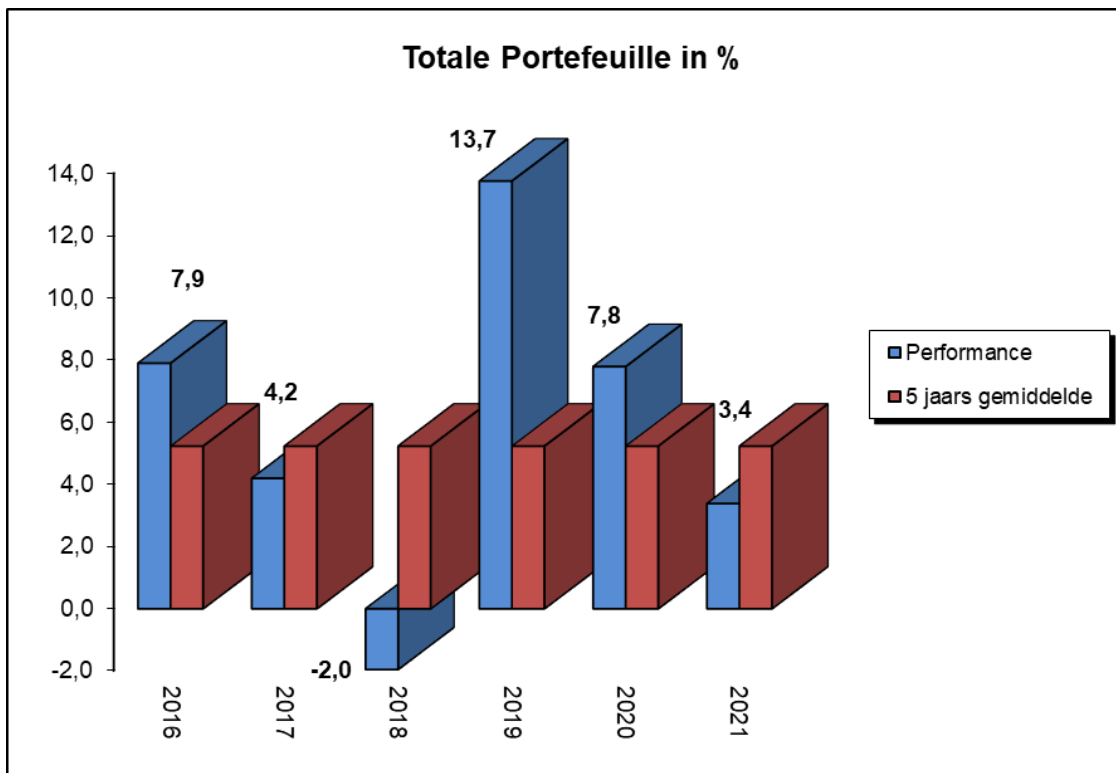
Het belangrijkste risico voor dit scenario schuilt in een langdurig hoge inflatie. Een eventuele loskoppeling van de inflatieverwachtingen zou zich in hogere obligatierentes en snellere monetaire verkrapping vertalen, met als gevolg een marktklimaat dat veel minder gunstig voor aandelen is, temeer omdat de waarderingniveau's al hoog zijn. Zowel beleggers als centrale banken zullen dit thema nauwgezet volgen en de asset allocatie dienovereenkomstig aanpassen.

Beleggingen 2021

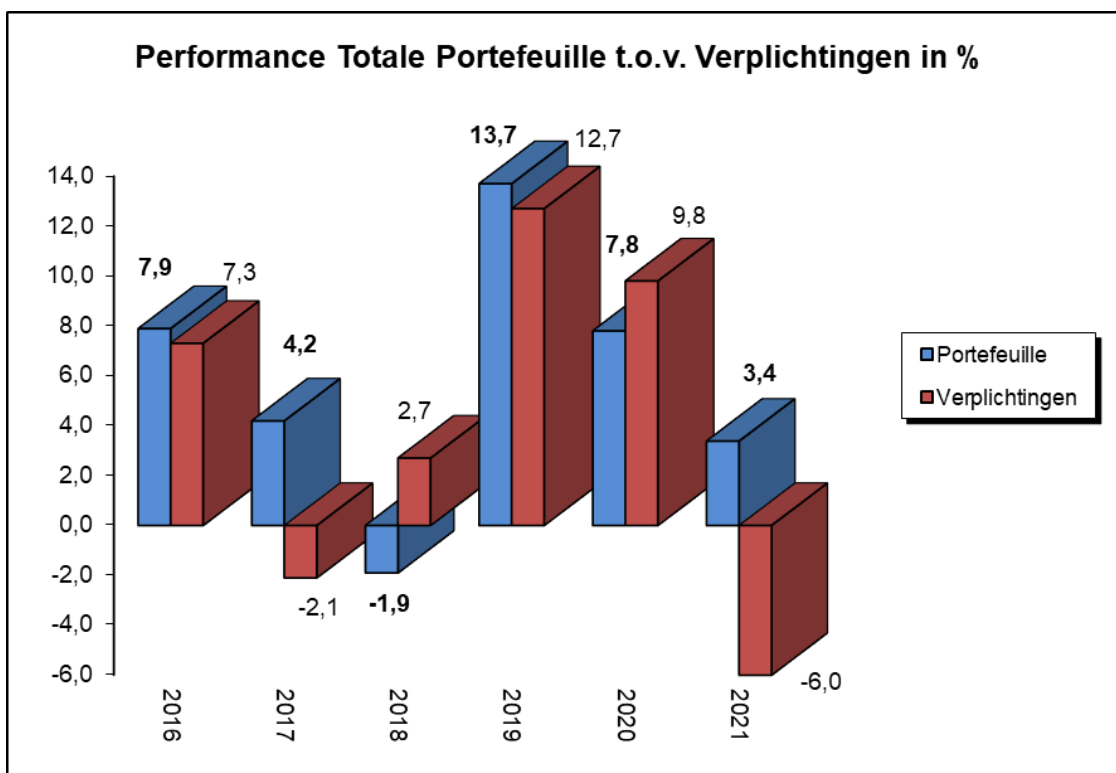
Het pensioenfonds maakt in haar strategische beleggingsbeleid gebruik van een Dynamische Strategie. Dit houdt in dat op enig moment bij een hogere dekkingsgraad het dekkingsgraadrisico verkleind zal worden, door middel van een verhoging van de strategische afdekking van het renterisico en/of de afbouw van de strategische allocatie naar de rendementsportefeuille. Gedurende het jaar zijn diverse stappen gezet vanuit de Dynamische Strategie om het dekkingsgraadrisico te reduceren. In 2021 is de strategische renteafdekking in meerdere stappen van 55% verhoogd naar 88%. Daarnaast is de strategische allocatie naar de rendementsportefeuille van 43% teruggebracht naar 31%.

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds liet, inclusief de overlays voor rente en valuta, in 2021 een rendement zien van 3,38%. Dit was boven de strategische benchmark van 2,26%. Over dezelfde periode daalden de verplichtingen met 6,0%, mede door de gestegen rente, zodat er over het jaar een outperformance ten opzichte van de verplichtingen van 9,3% resteert. Kijken we naar de portefeuille zonder de overlays, dan is er sprake van een rendement van 7,16%, een outperformance van 1,16% ten opzichte van de strategische benchmark van de portefeuille. In 2021 droegen de meeste beleggingscategorieën positief bij aan het resultaat. In de matching portefeuille rendeerden Staatsobligaties -4,05%, Nederlandse Hypotheekfondsen respectievelijk 2,38% en 0,87%, Europese Credits -0,95% en Amerikaanse Credits 6,64% in euro termen.

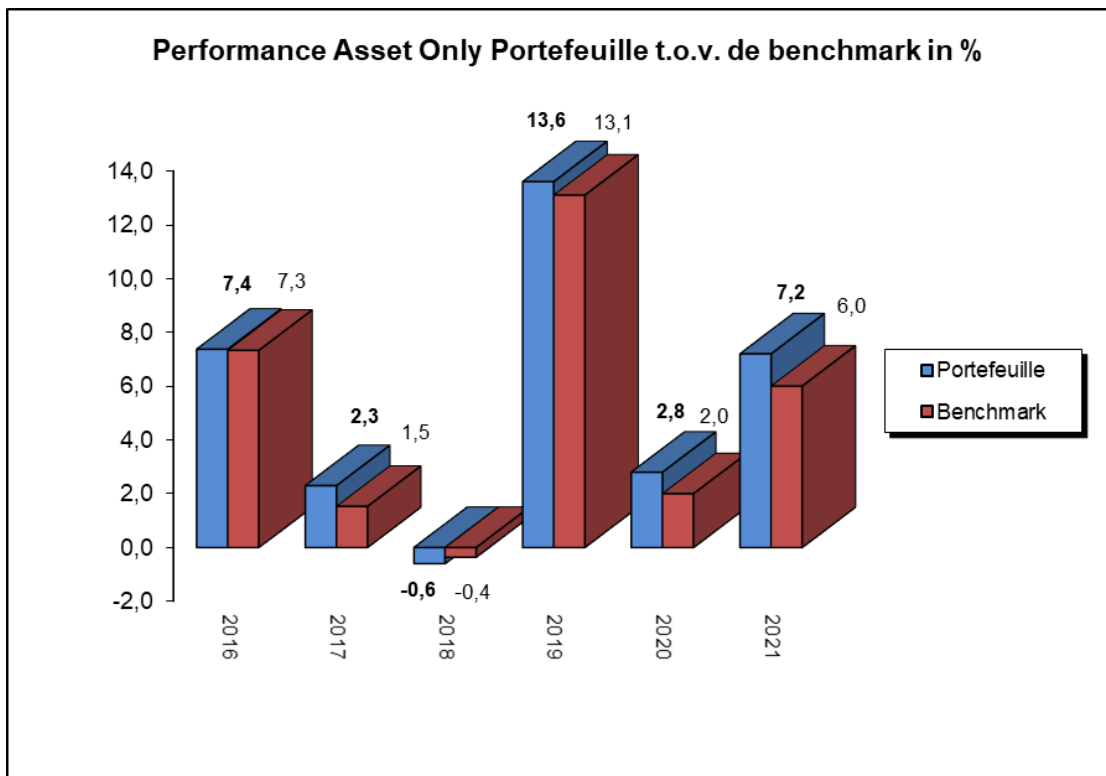
Binnen de vastrentende waarden in de rendementsportefeuille eindigden Obligaties Opkomende Markten met een rendement van -1,70%, 12 bps beter dan de benchmark. Amerikaanse High Yield obligaties behaalden een positief rendement van 16,01% en bleven hiermee de benchmark met ruim 2,6% voor. Europese Leveraged Loans behaalden een rendement van 8,12%, een outperformance van ongeveer 3,5% ten opzichte van de benchmark. Binnen de rendementsportefeuille zorgden Wereldwijde Aandelen met een rendement van 31,15% voor een belangrijke bijdrage aan het totale rendement. De categorie Emerging Markets aandelen liet eveneens licht positieve rendementen zien, maar niet in de orde van grootte van wereldwijde aandelen (+5,18%). Onroerend goed aandelen hadden in 2020 een lastig jaar met een rendement van -8,83%, maar lieten in 2021 een sterke performance zien van 38,51%. De actuele dekkingsgraad steeg in 2021 van 120,3% aan het eind van 2020 naar 128,4% aan het eind van 2021. In onderstaande figuur is de performance weergegeven die in de verschillende jaren is behaald.

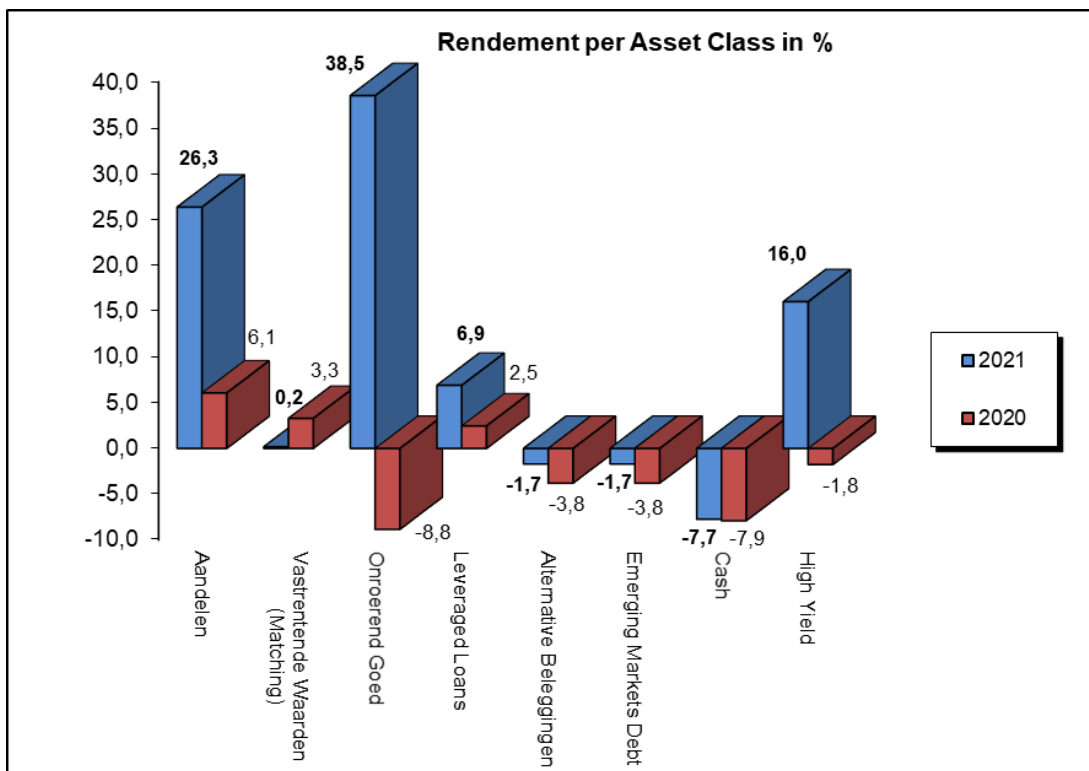
In onderstaande figuur is de performance weergegeven die in de verschillende jaren ten opzichte van de verplichtingen is behaald.

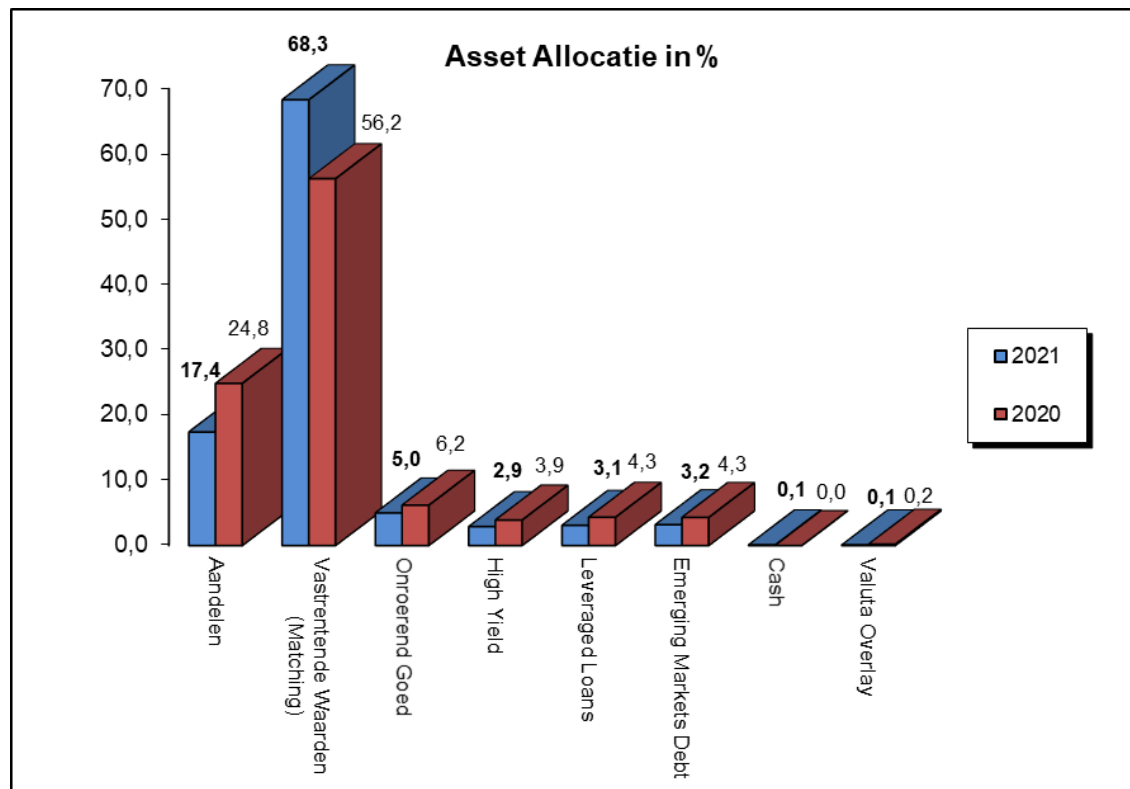
In onderstaande tabel is de performance weergegeven die in de verschillende jaren is behaald ten opzichte van de benchmark.

In onderstaande tabel is de performance weergegeven die in de verschillende vermogenscategorieën is behaald.

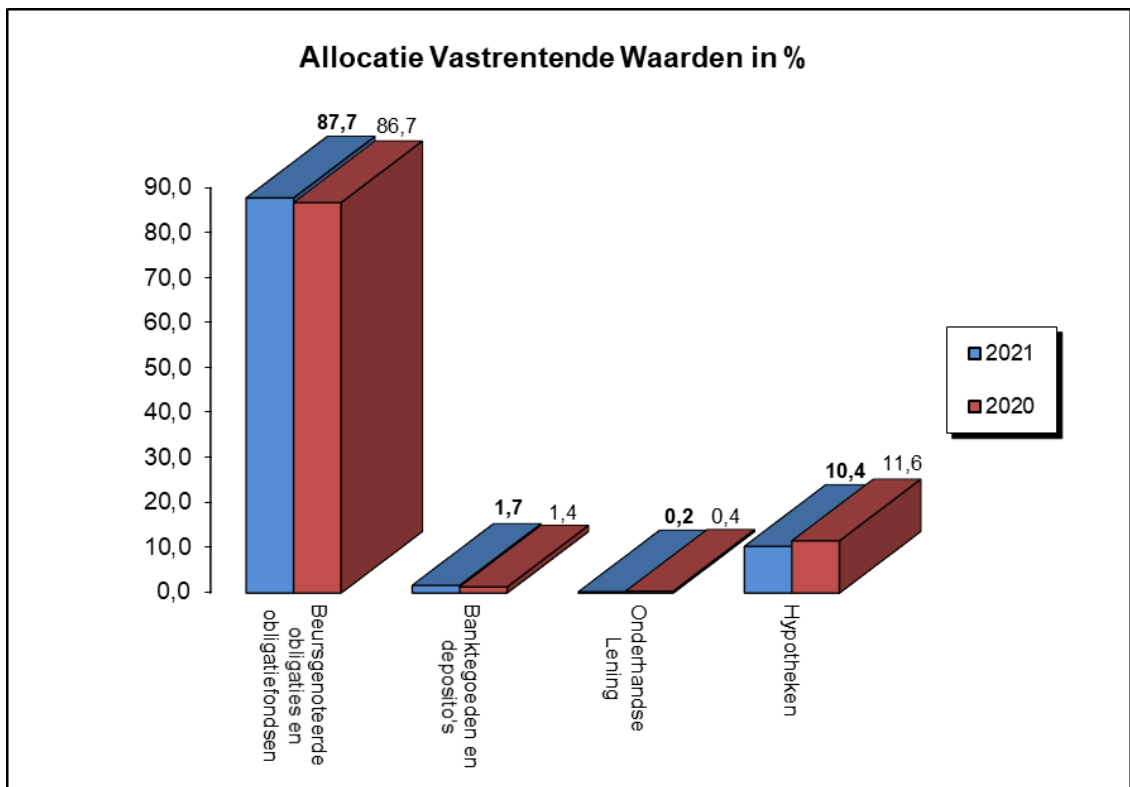

In onderstaande tabel is de asset allocatie weergegeven in 2021 ten opzichte van 2020.

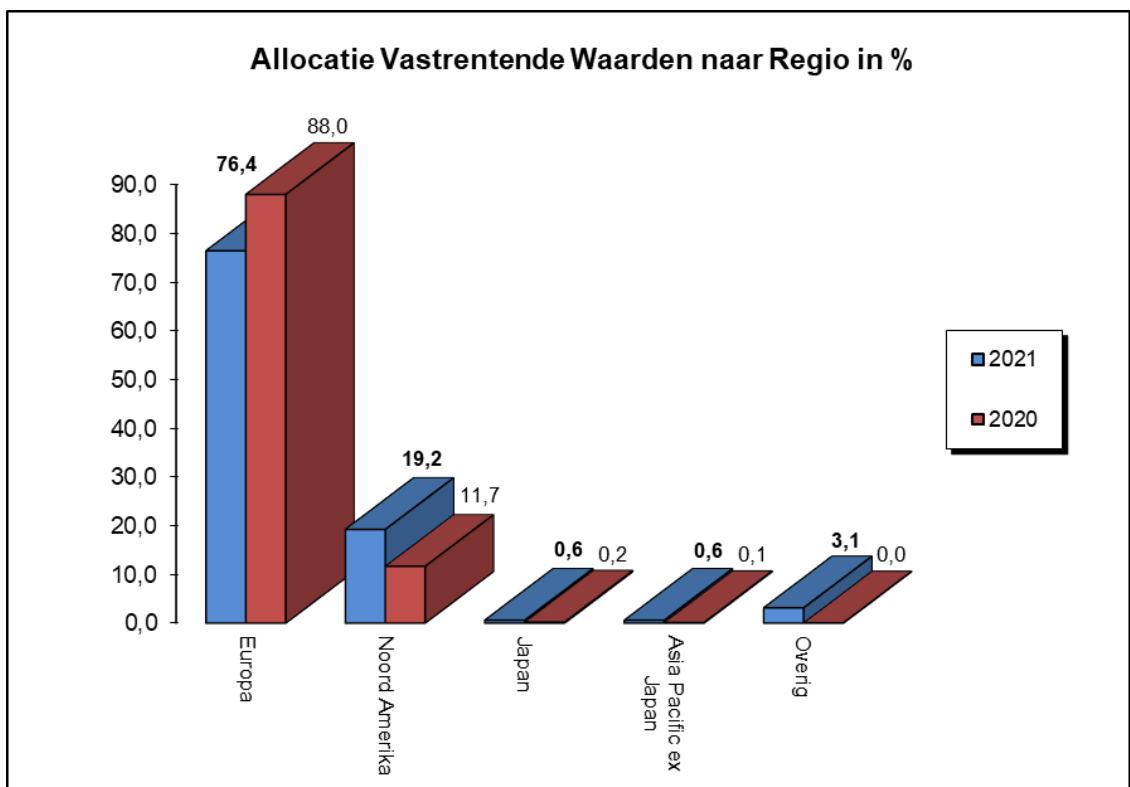

Vastrentende waarden

De vastrentende portefeuille bestond eind 2021 uit de volgende onderdelen: Euro Staatsleningen, Nederlandse Hypotheken luidend in Euro, Euro bedrijfsobligaties (credits), US bedrijfsobligaties (credits), Emerging Markets Debt, US High Yield obligaties, Europese Leveraged Loans en de renteswap portefeuille om de renteafdekking op het gewenste niveau te houden. Met uitzondering van Emerging Markets Debt, US High Yield obligaties en Leveraged Loans maken alle bovengenoemde vastrentende categorieën deel uit van de matching portefeuille. De strategische allocatie naar deze matching portefeuille bedroeg eind 2021 69% van de totale portefeuille. De strategische allocatie naar de staatsobligatie portefeuille bedroeg 35,5%. De werkelijke allocatie bedroeg 34,9% per eind 2021. De allocatie naar Nederlandse Hypotheken bedroeg 7,9% verdeeld over twee managers. De allocatie naar bedrijfsobligaties bedroeg 24,7%. Het strategische rente afdekkingspercentage werd in mei 2021 verhoogd naar 88%, dit afdekkingspercentage werd de rest van het jaar gehandhaafd. Indien we kijken naar de regio-allocatie van de vastrentende waarden dan is 76,4% belegd in euro's in Europa, het overige is voornamelijk noterend in Amerikaanse dollar. In onderstaande tabel is de asset allocatie weergegeven in 2021 ten opzichte van 2020.

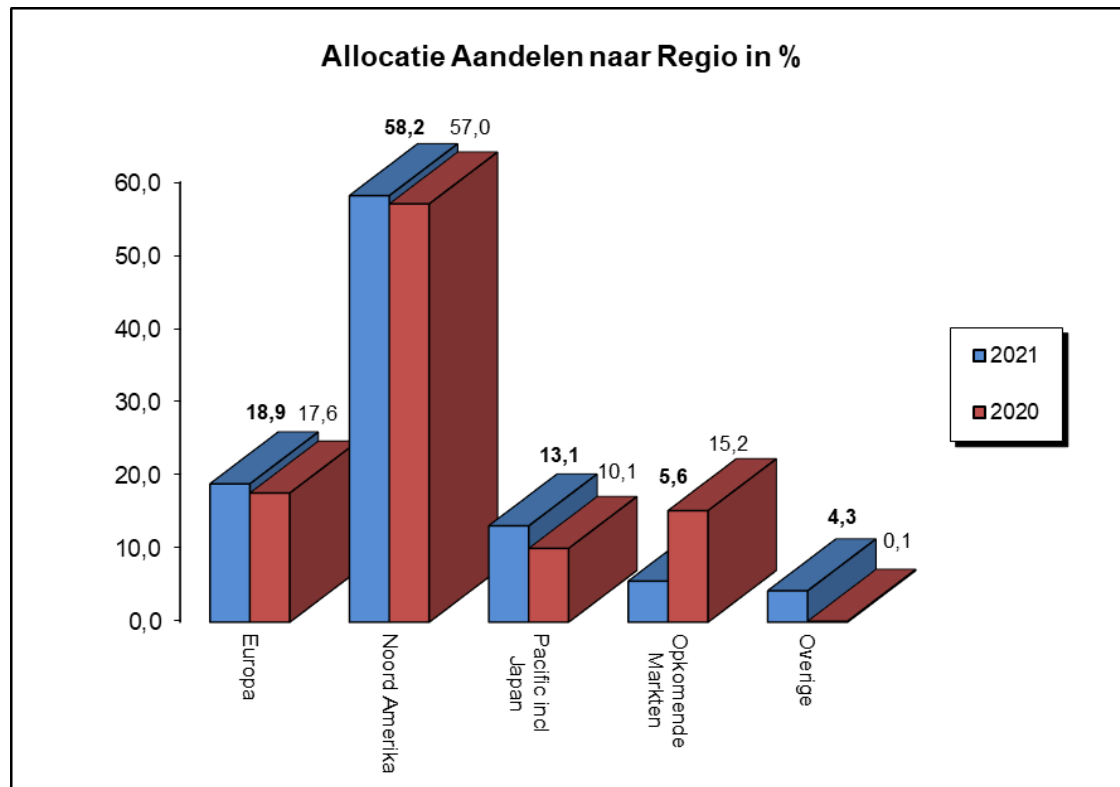
In onderstaande tabel is de allocatie van vastrentende waarden naar regio weergegeven in 2021 ten opzichte van 2020.

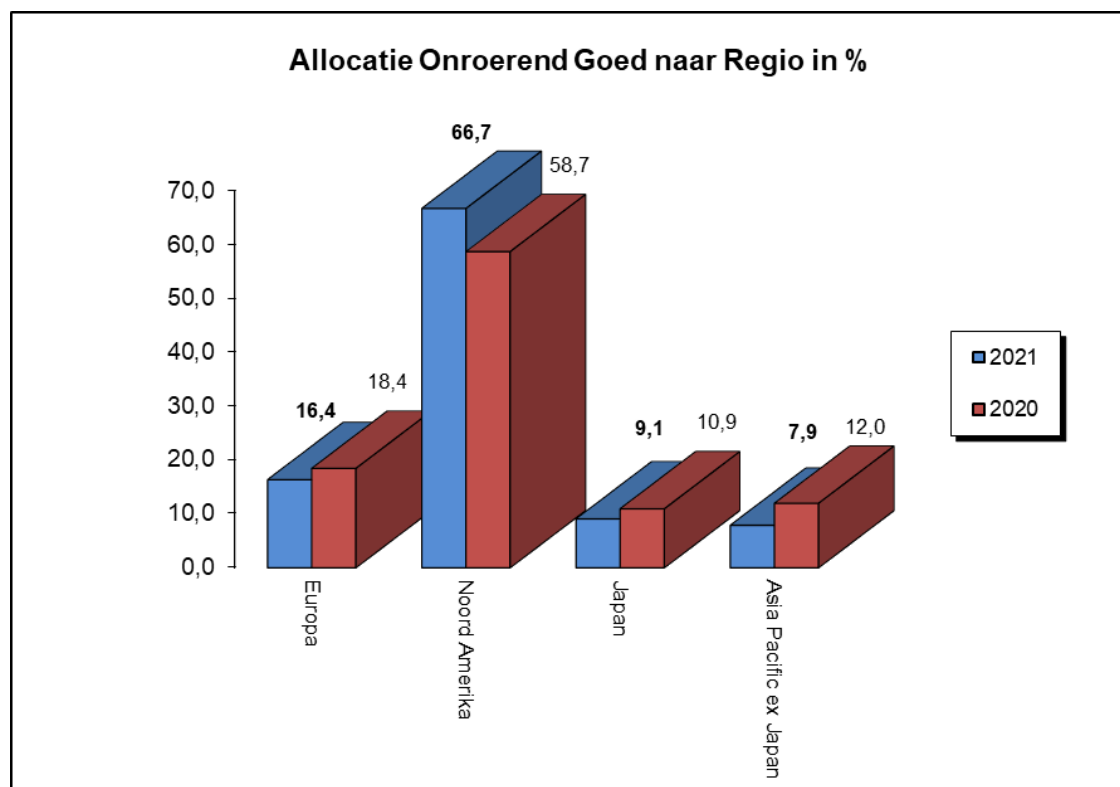
Aandelen, vastgoed en overige beleggingen

In 2021 bedroeg de strategische allocatie naar wereldwijde aandelen in ontwikkelde landen 14,4%. De aandelen allocatie naar opkomende markten bedroeg 2,9%. Kijken we naar de regio allocatie van de aandelen dan is 58,2% belegd in de Verenigde Staten en 18,9% in Europa. De opkomende markten waren goed voor ruim 5%. De allocatie naar onroerend goed aandelen bedroeg 4,6%. High Yield obligaties maakten 2,9% uit van de portefeuille, Leveraged Loans 3,0% en Emerging Markets obligaties 3,2%.

In onderstaande tabel is de allocatie van aandelen naar regio weergegeven in 2021 ten opzichte van 2020.

In onderstaande tabel is de allocatie van onroerend goed aandelen naar regio weergegeven in 2021 ten opzichte van 2020.

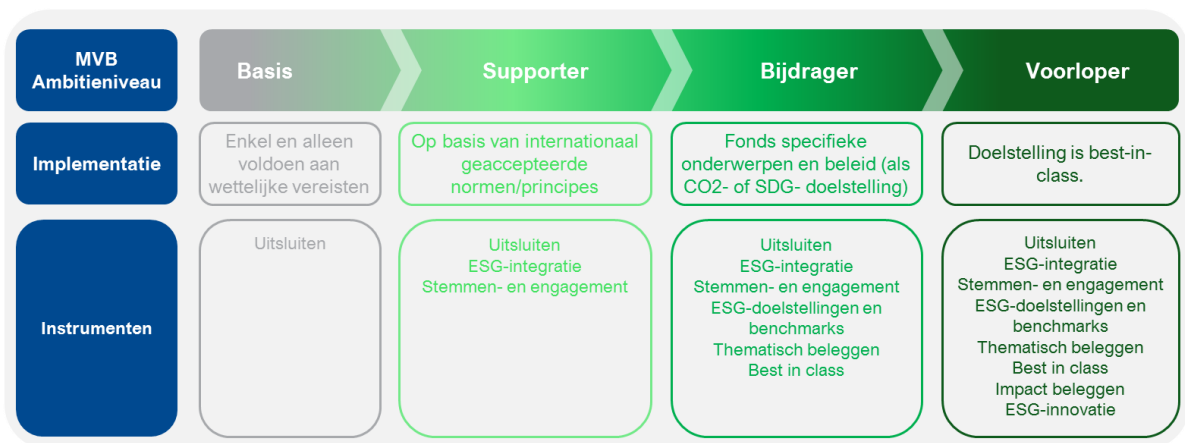
Maatschappelijk verantwoord beleggen

Het pensioenfonds vindt maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) belangrijk en is zich bewust van de invloed die zij als lange termijn belegger kan uitoefenen. Maatschappelijk verantwoord beleggen staat bij Pensioenfonds Staples in functie van de primaire doelstellingen van het pensioenfonds.

In 2021 is een project gestart om een maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid te implementeren waarbij aan geldende wet- en regelgeving wordt voldaan en de (inter)nationale initiatieven die op dit gebied kunnen worden nageleefd.

Hierbij is er enerzijds gekeken naar het definiëren van een MVB-ambitie die past bij het pensioenfonds en anderzijds naar de praktische implementatie van de vraagstukken die voortkomen uit het moeten voldoen aan wet- en regelgeving.

Bij het definiëren van het ambitieniveau is naar voren gekomen dat het pensioenfonds geen voorloper hoeft te zijn op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen, maar ook niet tot de achterhoede wil behoren. Het Pensioenfonds classificeert haar MVB-ambitie als een 'Supporter' aan de hand onderstaand overzicht.

Het doel is om een verantwoord beleid te voeren, waarin de deelnemers zich kunnen herkennen maar welke proportioneel is voor de aard en grootte van het fonds. Het pensioenfonds wil transparant zijn over het gevoerde beleid, en over de aantoonbare effecten van dit beleid. In het deelnemersonderzoek dat in 2021 is afgenomen is ook aandacht besteed aan het onderwerp maatschappelijk verantwoord beleggen. Hieruit is naar voren gekomen dat de MVB-ambitie onder de deelnemers van het pensioenfonds in lijn is met de hierboven beschreven keuzes.

Het pensioenfonds ziet maatschappelijk verantwoord beleggen, internationaal aangeduid als 'Environmental, Social & Governance' kortweg 'ESG', als een integraal onderdeel van het beleggingsproces. Dit betekent dat maatschappelijk verantwoord beleggen wordt toegepast in elke stap van de beleggingscyclus, in elke investeringsbeslissing. In 2021 heeft Pensioenfonds Staples een ESG-werkgroep ingericht met een externe ESG-adviseur (Sprenkels & Verschuren), een rapportagespecialist vanuit de Custodian CACEIS en vertegenwoordigers vanuit zowel de fiduciair manager BNP Paribas AM als vanuit het bestuur zelf. Hiermee wil het pensioenfonds de implementatie van maatschappelijk verantwoord beleggen stapsgewijs in het beleid inbedden en daarbij onderzoeken hoe informatie over ESG-factoren meegenomen kan worden in alle beleggingsbeslissingen, aanvullend op de gebruikelijke financiële aspecten. De ESG-werkgroep adviseert daarbij de Beleggingscontrole commissie van het pensioenfonds, die uiteindelijk de taken van deze ESG-werkgroep in haar processen zal integreren.

Kosten MVB-beleid

Het pensioenfonds heeft aandacht voor mogelijk hogere kosten. Verantwoord beleggen mag op de kortere termijn leiden tot iets hogere kosten (enkele basispunten), maar mag geen negatieve impact hebben op het lange termijn risico-rendementsprofiel van de portefeuille. Eventuele extra kosten dienen uitlegbaar te zijn. Deze verschillende aspecten weegt het bestuur in haar besluitvorming af. MVB wordt daarom altijd in samenhang met (verwacht) rendement, risico en kosten bekeken.

IMVB-convenant

Het pensioenfonds is ondertekenaar van het convenant voor Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB). De ondertekenaars werken samen om, onder andere, de negatieve effecten op mens en milieu van ondernemingen (of de keten hierachter) waarin is geïnvesteerd te mitigeren. Dit wordt nagestreefd door het inbedden en naleven van internationale standaarden van de Verenigde Naties over bedrijfsleven en mensenrechten (United Nations Guiding Principles for Business and Human Rights) en de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen in zowel het eigen beleid als dat van derden. In deze standaarden en richtlijnen staat bijvoorbeeld hoe internationale bedrijven deze potentiële negatieve impact in hun bedrijfsvoering kunnen identificeren, prioriteit moeten geven en de passende actie hierop kunnen bepalen. De ondertekenaars van het IMVB-convenant hadden zich tot doel gesteld om in 2021 hun ESG-beleid in lijn te hebben gebracht met deze standaarden en richtlijnen. Hieronder valt ook de afstemming van bestaand beleid op de OESO MVO(Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen)-thema's (mensenrechten, werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen, milieu, omkoping en corruptie, informatieverstrekking en consumentenbelangen).

Thema's

Het pensioenfonds heeft in 2021 een aantal thematische aandachtsgebieden geformuleerd die passen bij de identiteit van het pensioenfonds en de voorkeuren van de deelnemers. Zo zijn, vanuit deze eigen overtuigingen en overwegingen, mensenrechten, arbeidsnormen en klimaatverandering als belangrijke focusthema's benoemd binnen de uitvoering van het ESG-beleid. Daarnaast is het pensioenfonds van mening dat de duurzaamheidsfactoren E, S en G sterk met elkaar samenhangen en wil deze dan ook in samenhang meenemen in het beleid. Om aan deze twee uitgangspunten verder invulling te geven, heeft het pensioenfonds in 2021:

1. Ter implementatie van het IMVB-convenant een ESG-due diligence cyclus opgesteld en opgenomen in haar ESG-beleid. Middels deze due-diligence cyclus kan het pensioenfonds haar thematische aandachtsgebieden aanvullen met de duurzaamheidsrisico's die zij hiermee identificeert in de portefeuille. In 2021 is middels deze vastgestelde ESG-due diligence cyclus een eerste screening op risico-aandachtsgebieden in de portefeuille doorlopen. Vanuit deze analyse zijn nog geen specifieke risico-aandachtsgebieden naar voren gekomen die aanvullend opgenomen kunnen worden in het ESG-beleid op basis van de geïdentificeerde (potentiële) negatieve impacts. Periodiek zal dit middels dezelfde cyclus en screening worden geëvalueerd.
2. Met haar uitbestedingspartijen een onderzoek gestart naar hoe de algemene ESG factoren concreet in samenhang kunnen worden meegenomen in het ESG-beleid en de uitvoering daarvan.

Uitvoering

Het pensioenfonds heeft in 2021 de mogelijkheden onderzocht die toegankelijk zijn via vermogensbeheerders of data leveranciers ten behoeve van de uitvoering van het MVB-beleid. Hierbij is rekening gehouden met marktconformiteit, de omvang en kostenvisie van het fonds en de praktisch uitvoerbaarheid. Er is hierbij gekozen voor 3 verschillende screeningsmodules c.q. dataoplossingen van CACEIS.

Omdat het pensioenfonds de vermogensbeheeractiviteiten heeft uitbesteed, zijn in 2021 de volgende acties ondernomen ter waarborging van de daadwerkelijke uitvoering:

1. In opdracht van het pensioenfonds heeft de fiduciair manager de bestaande vermogensbeheerders gewezen op het MVB-beleid van Pensioenfonds Staples, het IMVB-convenant en de daarbij horende verwachtingen voor vermogensbeheerders. Op basis van een standaardbrief is aan de vermogensbeheerders gevraagd te bevestigen of de dienstverlening conform deze verwachtingen en afspraken uit het IMVB-convenant wordt uitgevoerd. Alle vermogensbeheerders hebben uiteindelijk in het begin van 2022 aangegeven of de richtlijnen te onderschrijven, of een eigen beleid toe te passen dat qua strekking overeenkomst met de vanuit het IMVB-convenant vereiste richtlijnen. Ondertussen blijft het pensioenfonds monitoren dat de derde partijen waaraan het werkzaamheden uitbesteedt handelen conform de OESO-richtlijnen en de UNGP's.
2. Om een gedegen uitvoering van het beleid te kunnen waarborgen, heeft het pensioenfonds in de afspraken met haar fiduciair manager vastgelegd hoe en op welke wijze er naleving van het IMVB-convenant wordt nagestreefd in de dienstverlening aan het pensioenfonds. In de afspraken met de ESG-dataleverancier (CACEIS) is het due-diligence proces en de terugkoppeling hierover geborgd. De fiduciair manager neemt hierbij ook de verantwoordelijkheid om terugkoppeling van CACEIS te krijgen met betrekking tot de geïdentificeerde potentiële negatieve impacts in de portefeuille, waar actie in de vorm van uitsluiting of engagement op moet worden genomen.

Actief aandeelhouderschap

Stembeleid

Het pensioenfonds ziet het stemrecht als één van de belangrijkste rechten van een aandeelhouder. Een hoge opkomst op aandeelhoudersvergaderingen zorgt voor stabiele besluitvorming, breed gedragen besluiten en het voorkomt dat kleine groepen aandeelhouders de vergadering naar hun hand zetten. Het actief uitoefenen van het stemrecht draagt bij aan het creëren van lange termijn aandeelhouderswaarde en past bij een verantwoord beleggingsbeleid.

Het pensioenfonds heeft beoordeeld dat zij bij het beleggen in beleggingsfondsen beperkte mogelijkheden heeft om een eigen stembeleid te voeren en volgt daarom het stembeleid van de vermogensbeheerder. Ook bij beleggingen in discretionaire mandaten volgt het pensioenfonds het stembeleid van de vermogensbeheerder(s), omdat het praktischer is om dit uit te besteden, mede gezien het bescheiden vermogen. Pensioenfonds Staples gelooft ook dat de impact groter is als de krachten worden gebundeld. Op de website van het pensioenfonds is terug te vinden hoe er door de vermogensbeheerders van het pensioenfonds, namens het pensioenfonds is gestemd: www.pensioenfondsstaples.nl/ons-pensioenfonds/meer-over-ons-bleeid/maatschappelijk-verantwoord-beleggen/onze-stem-gebruiken.

Engagement

Uitgangspunt: Pensioenfonds Staples wil door middel van het aangaan van de dialoog (engagement) haar invloed als aandeelhouder inzetten en positieve verandering bewerkstelligen bij de bedrijven waarin het belegt en ondernemingen stimuleren om maatregelen te nemen om schendingen in de toekomst te voorkomen. Pensioenfonds Staples vindt het belangrijk om de dialoog aan te gaan om de kans op positieve verandering te benutten, om op deze manier bij te dragen aan de kwaliteit, duurzaamheid en continuïteit van ondernemingen en markten.

Uitvoering: het pensioenfonds heeft beoordeeld dat zij bij het beleggen in beleggingsfondsen beperkte mogelijkheden heeft om een eigen engagementbeleid te voeren en volgt daarom het engagementbeleid van de vermogensbeheerder. Ook bij beleggingen in discretionaire mandaten volgt het pensioenfonds het engagementbeleid van de vermogensbeheerder(s), omdat het praktischer is om dit uit te besteden, mede gezien het bescheiden vermogen. Het pensioenfonds gelooft ook dat de impact groter is als de krachten worden gebundeld.

Voor het identificeren van partijen in de portefeuille die zich schuldig maken aan schendingen van de OESO-richtlijnen en UNGP's en waar, conform het vastgestelde ESG-due diligence proces, engagement op zou moeten worden toegepast, heeft het pensioenfonds in 2021 de Global Standards module van Sustainability geïmplementeerd. De uitvoering van de screening en terugkoppeling hierover is geborgd bij de custodian van het pensioenfonds, CACEIS, die daar een rapportage over aanlevert. De fiduciair manager neemt hierbij de verantwoordelijkheid om terugkoppeling van CACEIS te krijgen met betrekking tot de geïdentificeerde potentiële negatieve impacts in de portefeuille, waar actie in de vorm van engagement op genomen moet worden. Hierbij is tevens afgesproken dat de fiduciair manager ieder half jaar terugkoppeling geeft over de invulling, voortgang en resultaten van de relevante engagement trajecten.

In 2021 is de eerste screening uitgevoerd waaruit één partij is geïdentificeerd. Vanuit de analyse van de fiduciair is gebleken dat er reeds engagement op deze partij werd uitgeoefend door de vermogensbeheerder. Er is afgesproken dat de fiduciair de voortgang hierop zal blijven monitoren en terugkoppelen. Een meer gedetailleerd overzicht van de engagement inspanningen die namens het pensioenfonds zijn uitgevoerd, zijn hier te vinden: [Engagement](#).

Uitsluitingsbeleid

Uitgangspunt: Het pensioenfonds wil niet beleggen in ondernemingen en landen waarvan producten of kernactiviteiten in strijd zijn met internationale verdragen of de principes van Pensioenfonds Staples. Pensioenfonds Staples hanteert daartoe een uitsluitingslijst.

Uitvoering: In 2021 heeft het pensioenfonds in haar aangescherpte ESG-beleid, het uitsluitingsbeleid als volgt vastgelegd:

Uitsluitingsbeleid ondernemingen Conform de wettelijke eisen belegt Pensioenfonds Staples in geen geval, direct of indirect via fondsen, in ondernemingen die 'controversiële wapens' (zoals clustermunitie), of cruciale onderdelen daarvan, produceren, verkopen of distribueren.

Bovendien worden ondernemingen uitgesloten die zich schuldig maken aan ernstige en structurele schendingen van de UN Global Compact Principes. Pensioenfonds Staples heeft hiervoor gekozen omdat het de UN Global Compact Principes onderschrijft en ondernemingen die deze principes ernstig en structureel schenden niet passen bij de uitgangspunten van Pensioenfonds Staples.

Ook belegt Pensioenfonds Staples niet in ondernemingen die controversiële en/of nucleaire wapens produceren, onderhouden of verhandelen. Het pensioenfonds sluit ondernemingen uit waarbij meer dan 5% van de omzet betrekking heeft op het produceren, onderhouden of verhandelen van controversiële en/of nucleaire wapens.

Uitsluitingsbeleid landen De basis voor het uitsluitingsbeleid voor landen zijn de internationale verdragen die Nederland heeft ondertekend, of waaraan Nederland middels het EU- en VN-lidmaatschap aan gebonden is. Als er sancties gelden voor een bepaald land, belegt Pensioenfonds Staples niet in staatsobligaties van dat land of in bedrijven die hun hoofdvestiging in dat land hebben.

Om schendingen van de UNGC's te identificeren waaruit een uitsluiting volgt, maakt het pensioenfonds gebruik van de Global Standards module van Sustainalytics. Daarnaast wordt er in het kader van het uitsluitingsbeleid middels de Product Involvement module van Sustainalytics via CACEIS een screening op de portefeuille toegepast om ondernemingen binnen de portefeuille te identificeren die niet voldoen aan de andere aspecten van het uitsluitingsbeleid. De fiduciair manager neemt hierbij ook de verantwoordelijkheid om terugkoppeling van CACEIS te krijgen met betrekking tot de geïdentificeerde potentiële negatieve impacts in de portefeuille, waar actie in de vorm van uitsluiting op genomen moet worden.

Als gevolg van deze screening zijn beleggingen in onderstaande bedrijven in 2021 uit de beleggingsportefeuille verwijderd.

Name of company:	ISIN-code
Anhui Great Wall Military Industry Co Ltd	CNE1000036L1
Avibras Industria Aeroespacial SA	Private Company
Bharat Dynamics Ltd	INE171Z01018
China Aerospace Science & Industry Corp	Private Company
Elbit Systems Ltd	IL0010811243
Hanwha Corporation (South Korea)	KR7000880005
LIG Nex1	KR7079550000
Norinco International Cooperation Ltd	CNE000000VZ9
Poongsan Corporation (South Korea)	KR7103140000
Danske Bank A/S	DK0010274414
Energy Transfer LP	US29273V1008
Raytheon Technologies Corp.	US75513E1010
Wells Fargo & Company	US9497461015
Johnson & Johnson	US4781601046
Lockheed Martin Corp	US5398301094
Pan American Silver Corp	CA6979001089
Swedbank AB	SE0000242455
Teva Pharmaceutical Industries Limited	US8816242098

Evaluatie beleid

Het MVB-beleid wordt minimaal iedere 3 jaar geëvalueerd door het bestuur. Indien de evaluatie hier aanleiding toe geeft, wordt het beleid en de invulling van het beleid in de portefeuille aangepast. De laatste evaluatie van het MVB-beleid heeft dit jaar, in 2021, plaats gevonden door het bestuur.

Toekomst Pensioenfonds

Sinds 1 juli 2018 heeft het pensioenfonds de status 'gesloten fonds'. De uitvoeringsovereenkomst tussen de werkgever en het pensioenfonds liep door tot en met 31 december 2020 om uitvoering te kunnen blijven geven aan Garantieregeling I.

Sinds 2014 wordt de toekomst van het pensioenfonds halfjaarlijks gemonitord met behulp van de kwetsbaarheidsmatrix waarvoor de circulaire 'krimpende en gesloten fondsen' (2013) van DNB als uitgangspunt heeft gediend. Steeds was daarbij de conclusie dat voortzetting van ons pensioenfonds de belangen van de deelnemers het beste dient.

Op 5 juni 2019 zijn de hoofdlijnen van het Pensioenakkoord gepresenteerd. Op 6 juli 2020 heeft minister Koolmees de uitwerking van dit pensioenakkoord aan de Tweede Kamer gestuurd. In december 2020 is een conceptwetsvoorstel ter consultatie het land ingestuurd. Hierin was opgenomen dat er voor gesloten fondsen geen mogelijkheid was om in te varen. In de consultatieronde is erop aangedrongen om de invaarmogelijkheid voor gesloten fondsen alsnog mogelijk te maken. Door het bestuur is begin 2021 nagegaan welk effecten al dan invaren heeft. Uit deze analyse bleek dat overgang naar het nieuwe stelsel (oftewel invaren) tot een beter pensioenresultaat zal leiden voor onze deelnemers.

In de tweede helft 2021 is onderzocht onder welke voorwaarden een overgang naar een verzekeraar mogelijk zou zijn. Na analyse van de resultaten is geconcludeerd dat het voortzetten van het pensioenfonds tot een beter pensioenresultaat leidt dan een overgang naar een verzekeraar. Daarop is in december 2021 besloten ons pensioenfonds voorlopig voort te zetten en de definitieve pensioenwetgeving af te wachten alvorens de overstap naar een andere uitvoeringsvorm verder te onderzoeken.

Op 30 maart 2022 is het voorstel Wet toekomst pensioenen (Wtp) naar de Tweede Kamer gestuurd.

Afhankelijk van de wetsbehandeling door Tweede en Eerste Kamer gaat de Wtp naar verwachting gelden vanaf 1 januari 2023. In het wetsvoorstel is aangegeven dat gesloten fondsen en gesloten kringen van een algemeen pensioenfonds niet zelfstandig kunnen invaren. Dat kan alleen als er nog een actieve werkgever bestaat die betrokken was bij het gesloten fonds achtergebleven pensioenregeling en die werkgever een verzoek tot invaren doet. Voor ons pensioenfonds bestaat zo'n werkgever niet meer.

In de komende periode verkent het bestuur opnieuw alle toekomstopties zodat adequate besluitvorming plaats kan vinden als de Wtp definitief in werking is getreden.

Ontwikkelingen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft in 2020 aangekondigd dat de door de Commissie Parameters in 2019 geadviseerde nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR) methode vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke jaarlijkse stappen wordt ingevoerd.

In de hierna opgenomen tabel wordt de impact van de wijziging op de financiële positie van het Pensioenfonds getoond als per 31 december 2021 reeds rekening was gehouden met de rentetermijnstructuur op basis van de methodiek vanaf 1 januari 2022 (de tweede stap). Tevens wordt de impact op de financiële positie getoond, indien de nieuwe methodiek op 31 december 2021 reeds in zijn geheel zou zijn geïntroduceerd.

	Rentetermijnstructuur 31 december 2021		
Financiële positie 31 december 2021	UFR einde 2021	UFR primo 2022	UFR primo 2024
Vermogen	937.310	937.310	937.310
Technische Voorzieningen	727.433	730.673	737.524
Eigen vermogen	209.877	206.637	199.786
Actuele nominale dekkingsgraad	128,90%	128,30%	127,10%

De inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 leidde tot onrust op de financiële markten. Deze oorlog heeft nog geen directe gevolgen gehad voor ons pensioenfonds. De al beperkte beleggingen in Rusland worden zo snel mogelijk afgebouwd. De ontwikkeling van rente en oplopende inflatie in 2022 heeft bijzondere aandacht van het bestuur. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot beleidsaanpassingen.

Samenvatting eindrapportage van de visitatiecommissie

Wereldwijd stond ook 2021 nog volop in het teken van de Covid-19 pandemie. De vergaderingen van het bestuur en de commissies zijn via digitale weg voortgezet. De pensioenuitvoering heeft, ondanks het thuiswerken, normaal doorgedraaid.

De financiële markten zijn in 2021 fors hersteld. De beleidsdekkingsgraad van het fonds steeg per eind van het eerste kwartaal tot boven het vereist eigen vermogen, zodat het fonds vanaf het tweede kwartaal niet meer in herstel is. Per eind van het derde kwartaal steeg de beleidsdekkingsgraad tot boven de grens voor toekomstbestendige indexatie. Hiermee ontstond ruimte om zowel de reguliere toeslag als een gedeeltelijke inhaaltoeslag toe te kennen.

Eind februari 2022 ontstond opnieuw een crisissituatie doordat president Poetin van Rusland overging tot agressieve militaire acties in Oekraïne. Het menselijk leed dat hierdoor is ontstaan, is onbeschrijfelijk. De directe financiële exposure van het fonds naar deze landen is zeer beperkt. De impact op de volatiliteit van de financiële markten en inflatie is echter wel fors. Voor de pensioenuitvoering heeft het fonds te maken met een pensioengerechtigde die woonachtig is in Rusland. Hier is aandacht aan gegeven.

Belangrijke thema's voor het fonds waren de uitbestedingsissues bij de diverse uitbestedingspartijen, de bemensing van het bestuur, waaronder twee sleutelfunctiehouders en de verdere verdieping en uitwerking van de visie op de toekomst van het fonds en het beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen.

Risicobeheer en uitbesteding

In het afgelopen jaar heeft er een wisseling plaatsgevonden voor de sleutelfunctiehouders Risicobeheer, Actuarieel en Internal Audit. De commissie constateert dat de overdracht van de werkzaamheden op een adequate manier is uitgevoerd.

In 2021 heeft zich een incident voorgedaan bij twee uitbestedingspartijen. In beide gevallen heeft het bestuur snel en adequaat gehandeld door nauw contact te onderhouden met de betreffende uitbestedingspartij en druk te zetten op procesverbeteringen om het risico op nieuwe incidenten te verkleinen. Daarnaast heeft het bestuur voor een van de incidenten inmiddels een tweede partij aangesteld om niet alleen dezelfde maar ook een aanvullende dienstverlening op dat gebied te verkrijgen.

Hoewel beide incidenten lastig te voorkomen zijn, adviseert de commissie om te reflecteren op deze twee gebeurtenissen om daarmee lessen te trekken uit zaken die wel of niet hebben gewerkt bij de afhandeling en oplossing van de incidenten. Verder adviseert de commissie om voor de twee belangrijkste uitbestedingspartijen van het fonds in kaart te brengen welke omissies in de dienstverlening er mogelijk kunnen zijn en waar mogelijk voorbereidingen getroffen kunnen worden om deze omissies op te vangen.

Bemensing bestuur

Vanwege het aftreden van twee bestuurders zijn in 2021 twee nieuwe bestuurders benoemd, na toetsing door DNB. Naast hun rol als bestuurder zijn de nieuwe bestuursleden tevens sleutelfunctiehouder Risicobeheer respectievelijk Internal Audit. De geschiktheidsmatrix is gecompleteerd en eind 2021 is gestart met de zelfevaluatie van het bestuur. De commissie constateert dat de wisselingen gedegen en op adequate wijze zijn opgepakt.

In februari 2022 is helaas opnieuw een bestuurder vertrokken. De commissie heeft er vertrouwen in dat de invulling van de vacature tijdig en goed wordt opgepakt.

Toekomst van het fonds

Net als voorgaande jaren is ook in 2021 de discussie over de toekomst van het pensioenfonds een van de belangrijkste punten op de bestuursagenda geweest. Het verantwoordingsorgaan (VO) wordt regelmatig hierin meegenomen.

In 2021 is de kwetsbaarheid van het fonds periodiek gemonitord en beoordeeld en heeft het bestuur diverse beeldvormende activiteiten ontplooid. Bij verzekeraars zijn offertes opgevraagd en bij deelnemers is de risicohouding uitgevraagd. Daarnaast is gestart met het in kaart brengen van de mogelijkheden om de

complexiteit in de uitvoering inzichtelijk te hebben en waar mogelijk te reduceren. De visitatiecommissie juicht dit toe.

In de uitvraag bij de deelnemers zijn naast de risicohouding ook vragen over maatschappelijk verantwoord beleggen en de voorkeuren van deelnemers in geval van een buyout naar een verzekeraar opgenomen. Hoewel uit dergelijke onderzoeken vrijwel nooit een eenduidig beeld wordt verkregen, bieden de resultaten wel degelijk houvast bij discussies binnen het fonds.

Het wetsvoorstel WTP is op 30 maart 2022 gepubliceerd waaruit de visitatiecommissie de voorlopige conclusie trekt dat invaren onder voorwaarden voor gesloten pensioenfondsen toch mogelijk gemaakt wordt. Educatie voor het bestuur en verantwoordingsorgaan is hierbij een aandachtspunt. De commissie gaat er verder vanuit dat de toekomstscenario's gedetailleerder door het bestuur in kaart gebracht worden. Het lijkt de commissie goed om daarbij ook aandacht te geven aan de voor- en nadelen van een verschillende oplossing voor de groep met ingegaan pensioen en de groep die nog geen ingegaan pensioen heeft. De commissie beveelt aan om naast zelfstandige voortzetting van het fonds of inkoop bij een verzekeraar ook de mogelijkheden die algemene pensioenfondsen bieden in kaart te brengen.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB) constateert de commissie dat met het aanstellen van een externe adviseur en de uitbreiding van de ESG-werkgroep, het fonds in 2021 een flinke inhaalslag heeft gemaakt. Het fonds heeft aan alle wettelijke verplichtingen voldaan en heeft ook een nieuw MVB-beleid uitgewerkt. De implementatie van het nieuwe MVB-beleid is teruggelegd bij de BCC. Vanwege de snelheid waarmee nieuwe wettelijke en maatschappelijke verplichtingen worden ingevoerd, adviseert de commissie om te borgen dat niet alleen de uitvoering maar ook de beleidsmatige aanpassingen in de toekomst adequaat worden opgepakt. Hiermee zorgt het fonds tevens dat de eerdere aanbeveling van de visitatiecommissie, om voldoende snelheid te betrachten bij het naleven van de wettelijke - en maatschappelijk vereisten, niet alleen afgelopen jaar maar ook in de toekomst wordt opgevolgd.

Code pensioenfondsen

De commissie heeft een overzicht uit februari 2022 ontvangen waarin het fonds aangeeft in hoeverre voldaan wordt aan de normen van de Code Pensioenfondsen. Het overzicht geeft ook aan op welke onderdelen in 2021 activiteiten zijn gestart, zoals het risicobereidheidsonderzoek en de audit rondom uitbesteding. Volgens dit overzicht wordt grotendeels aan de normen voldaan. De samenstelling van het bestuur is niet meer conform de diversiteitsnormen omdat het jongste bestuurslid ouder is dan 39 jaar. In het verantwoordingsorgaan ontbreekt een vrouw. Bij iedere vacature wordt actief gezocht naar kandidaten die een bijdrage leveren aan de diversiteit.

Gedurende de visitatieperiode heeft de commissie meerdere keren contact gehad met het dagelijks bestuur van het pensioenfonds. In deze gesprekken kwamen de actuele bestuurlijke onderwerpen aan de orde. Daarnaast heeft de commissie, net als voorgaande jaren, gesprekken gevoerd met enkele bestuursleden, sleutelfunctiehouders en het verantwoordingsorgaan.

Wij bedanken alle betrokkenen voor de inzet en medewerking bij deze visitatie, en hebben deze als plezierig en constructief ervaren.

De visitatiecommissie,
Op 24 mei 2022,
Mr. drs. Alieke Doornink
Drs. Elvin van den Hoek AAG CPE
Ir. Niek Swagers

Reactie van het bestuur op het samenvattend oordeel van de visitatiecommissie

Het bestuur heeft kennisgenomen van de eindrapportage van de visitatiecommissie en waardeert het algemene oordeel. Wij hebben de geformuleerde aanbevelingen kritisch bekeken en van een eerste reactie voorzien. Hierbij merken wij op dat een aantal onderwerpen al extra aandacht heeft gekregen dan wel dat hierop inmiddels actie is genomen. Het bestuur zal de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen in het najaar van 2022 met de visitatiecommissie bespreken. Wij spreken onze waardering uit voor de deskundige en efficiënte wijze waarop de visitatiecommissie het onderzoek heeft uitgevoerd.

Verklaring van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het Verantwoordingsorgaan (VO) beoordeelt het door het bestuur van de Stichting Pensioenfonds Staples (Bestuur) uitgevoerde beleid, de gemaakte beleidskeuzes en de naleving van principes van goed pensioenfondsbestuur. Daarnaast heeft het VO een aantal wettelijke adviesrechten. Deze zijn vastgelegd in het Huishoudelijk Reglement onder "Verantwoordingsorgaan".

Het VO is paritair samengesteld, dat wil zeggen met een evenredige verdeling van vertegenwoordigers van werkgever, deelnemers en gepensioneerden.

Het afgelopen jaar en ook nog onlangs zijn wij geconfronteerd met een aantal optredende vacatures binnen het VO. Het blijkt vooral lastig de vacature "namens de gewezen deelnemers" te vervullen. In de vacature die recentelijk is ontstaan als gevolg van de benoeming van Bram Mol als bestuurslid van het pensioenfonds kon snel worden voorzien door middel van een voordracht van Herman Albers namens de vereniging van gepensioneerden (VGB). Nieuwe VO leden worden in de gelegenheid gesteld via externe opleidingen te voldoen aan het vereiste deskundigheidsniveau.

Het VO volgt de gedachtewisselingen van het Bestuur nauwgezet, niet alleen inhoudelijk, maar ook voor wat betreft de wijze waarop besluitvorming tot stand komt. Uitgangspunt bij onze oordeelsvorming is of het Bestuur bij haar besluitvorming heeft voldaan aan een evenwichtige belangenafweging.

Wij stellen vast dat er ook in 2021 sprake was van een goede relatie met het Bestuur. Er is ruimte voor een positief kritische dialoog en er is voldoende transparantie; zo zijn alle vergaderstukken, beleidsnotities, verslagen, besluitenlijsten, presentaties van externe deskundigen etc. voor ons volledig en tijdig toegankelijk.

Vertegenwoordigers van het VO worden in de gelegenheid gesteld hun kennis op peil te houden door o.a. seminars bij te wonen van de Pensioenfederatie en/of DNB. Daarnaast ontvangen zij wekelijks artikelen over actualiteiten over pensioen-gerelateerde onderwerpen.

Werkzaamheden van het Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan heeft gedurende 2021 vijfmaal vergaderd. Het is gebruikelijk dat de vergaderingen van het VO (gedeeltelijk) worden bijgewoond door de voorzitter en/of secretaris van het Bestuur. Daarbij vindt de gedachtewisseling plaats aan de hand van vooraf door het VO opgestelde vragen c.q. opmerkingen naar aanleiding van het doornemen van de vergaderstukken en notulen van het Bestuur. Het is gebleken dat die werkwijze tot een open en effectieve communicatie tussen Bestuur en VO heeft geleid. Het afgelopen jaar heeft het VO advies uitgebracht inzake benoeming van een nieuw lid van de Visitatiecommissie als onderdeel van de inrichting van het interne toezicht.

De **kernpunten** waarop het VO zich het afgelopen jaar heeft gericht vatten wij hieronder samen:

Toekomst van het Staples Pensioenfonds (Fonds)

Vanaf 1 juli 2018 is het Fonds een "gesloten fonds" en vanaf 31 december 2020 is de uitvoeringsovereenkomst tussen het Fonds en de werkgever beëindigd en ontvangt het Fonds geen premies of vergoedingen meer uit hoofde van de uitvoering van de pensioenregelingen.

Al een aantal jaren monitort het Bestuur periodiek wat de beste keuze is voor de toekomst van het Fonds. Hierbij wordt gekeken naar de mogelijkheden die zich bij verschillende omstandigheden (kunnen) voordoen. Daarbij komen zaken aan de orde als:

- Alternatieve uitvoeringsvormen (Algemeen Pensioen Fonds, Bedrijfstak Pensioen Fonds, Verzekeraar) en consequenties voor de deelnemers;
- Bestuursmodellen/Governance, waaronder of het Bestuur in staat is te voldoen aan alle (wijzigingen) in wet- en regelgeving;
- Kosten van uitvoering van de regelingen en het beheren van het vermogen.

Welke toekomstige uitvoeringsvorm de voorkeur zou moeten krijgen, wordt in belangrijke mate bepaald door de vraag welk alternatief uiteindelijk het best tegemoet komt aan de hieronder (in prioriteitsvolgorde) samengevatte ambities van het Fonds:

- Veiligstellen van de nominale uitkeringsverplichtingen;
- Het kunnen verlenen van een toeslag over de opgebouwde en uit te keren pensioenen gelijk aan de jaarlijkse stijging van de prijsindex;
- Het realiseren van een “inhaaltoeslag” ofwel het bieden van de mogelijkheid in het verleden misgelopen toeslagen alsnog te compenseren.

Het afgelopen jaar is bij een aantal verzekeraars een offerte opgevraagd teneinde te kunnen vaststellen of het onderbrengen van de verplichtingen bij een verzekeraar realisatie van deze ambities mogelijk maakt. Daaruit bleek dat dit (op dat moment) niet volledig mogelijk was.

De halfjaarlijks terugkerende afwegingen van het Bestuur bevestigen het standpunt dat het voortzetten van het fonds in de huidige vorm de belangen van de deelnemers nog steeds het beste dient. Het VO heeft vastgesteld dat het Bestuur zorgvuldig aandacht heeft besteed aan evenwichtige afweging van belangen én risico's voor de verschillende groepen belanghebbenden (leeftijdscohorten).

De nadere uitwerking van het Pensioenakkoord wordt nauwlettend gevolgd omdat dit mogelijk consequenties heeft of mogelijkheden biedt voor het Fonds. In 2021 zijn ter voorbereiding mogelijke scenario's doorgerekend op effecten voor de deelnemers, zodat het Fonds goed voorbereid is als de wetgeving definitief wordt en tijdig adequate besluitvorming kan plaatsvinden. Het VO is geïnformeerd over deze scenario's.

Tot ons genoegen heeft het zelfstandige fonds, per 1 januari 2022 een toeslag verleend ter hoogte van de volledige prijsindexatie en daarnaast een gedeeltelijke inhaaltoeslag verleend aan alle belanghebbenden.

Risico-bereidheid onderzoek

In de loop van 2021 heeft het Bestuur door een extern bureau een onderzoek laten uitvoeren naar de risico-bereidheid van alle betrokken deelnemers en gepensioneerden. Het bestuur heeft de uitkomst van dit onderzoek toegelicht aan het VO en wat er met de uitkomsten zal worden gedaan, ondermeer in het kader van het beleggingsbeleid. De uitkomst van het onderzoek is dat het grootste deel van de belanghebbenden risico-neutraal tot risico-avers is als het gaat over hun pensioenuitkering.

Beleggingsbeleid

Er is een Beleggings- en Controle Commissie (BCC). Deze bestaat uit gespecialiseerde bestuursleden en externe adviseurs. De commissie adviseert het Bestuur m.b.t. de te nemen beleidsbeslissingen en controleert de uitvoering door de externe beheerders.

Het beleggingsbeleid heeft als doel: realisatie van een koopkrachtbestendig pensioen. Het beoogde pensioenresultaat is in beginsel gebaseerd op twee pijlers: risicospreiding en rendement op lange termijn. Rendement is noodzakelijk voor zowel het behalen van het beoogde pensioenresultaat voor deelnemers als het kunnen realiseren van de toeslag-ambitie om ingegane en toekomstige pensioen koopkracht bestendig te houden. Rendement kan echter niet of nauwelijks worden behaald zonder het aangaan van beleggingsrisico's. Binnen dat spanningsveld moet het Bestuur opereren. Voor wat betreft het beheersen van deze beleggingsrisico's heeft het Bestuur gekozen voor een dynamische strategie rekening houdend met de risicobereidheid van de deelnemers. Dat houdt in dat hoe hoger de dekkingsgraad, hoe meer de financiële risico's in de beleggingsportefeuille worden beperkt, o.a. door middel van het afdekken van het valuta- en renterisico alsmede de afbouw van het aandeel risicovolle beleggingen. Het beleggingsbeleid en de ontwikkelingen gedurende het jaar worden door het VO gevolgd en tijdens elke vergadering besproken.

Het Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB) beleid zoals opgesteld door het Bestuur is afgelopen jaar gepubliceerd en verder uitgewerkt gericht op het voldoen aan de richtlijnen, waaronder het meten van de prestaties van de vermogensbeheerders die voor het Fonds beleggen aan dit beleid. Uit het onderzoek naar de risicobereidheid bleek eveneens dat de deelnemers en gepensioneerden dit beleid onderschrijven.

Communicatie

Uit een daartoe ingesteld onderzoek is gebleken dat de deelnemers de communicatie van het Fonds over het algemeen goed weten te waarderen. In lijn met het nieuw opgestelde communicatieplan voor de komende jaren zal de communicatie met alle belanghebbenden verder worden geïntensiveerd. Doel is en blijft het verder verbeteren en onderhouden van het vertrouwen in het Fonds

Datalek BSG

Medio 2021 werden wij geïnformeerd over een datalek bij de Blue Sky Group (BSG). Dat betekende dat gegevens van deelnemers aan pensioenregelingen waarvoor BSG de administratie verzorgt door derden die daartoe niet gerechtigd zijn, waren verkregen. Wij stellen vast dat zowel de BSG als het Bestuur hierop tijdig en geheel volgens de wettelijke voorschriften hebben gereageerd: alle deelnemers zijn hierover tijdig geïnformeerd evenals de daartoe bevoegde autoriteiten. Voor zover dat kan worden vastgesteld is er geen misbruik gemaakt van de uitgelekte gegevens.

Governance

Het fondsbestuur werd geconfronteerd met het vertrek van twee bestuursleden. Beiden speelden een belangrijke rol als sleutelfunctiehouder. Wij stellen vast dat er snel en adequaat is gehandeld met betrekking tot hun opvolging. Voor wat betreft de positie van sleutelfunctiehouder is (deels) sprake van uitbesteding. De continuïteit van bestuur en uitvoering is daarmee goed geborgd. Als gevolg hiervan zijn de uitvoeringskosten licht toegenomen ten opzichte van de begroting.

Jaarverslag 2021

Het VO heeft kennisgenomen van het jaarverslag van de Stichting Pensioenfonds Staples over 2021 en van diverse documenten, waaronder de rapportage van de Visitatie Commissie, het verslag van de externe accountant en het verslag van de certificerend actuaaris.

Conclusie/Oordeel

Wij mogen vaststellen dat het Bestuur erin is geslaagd op adequate wijze om te gaan met de uitdagingen als gevolg van Covid 19 en later de onzekerheden als gevolg van de oorlog in de Oekraïne. De blik wás op de lange termijn gericht en dat is -ondanks de uitdagingen op de korte termijn- zo gebleven.

Het afgelopen jaar heeft wederom sterk in het teken heeft gestaan van de discussie over de toekomst van het fonds, de beheersing van risico's en daarmee de toekomstbestendigheid van de ingegane en nog niet ingegane pensioenuitkeringen. Dat heeft veel tijd en inspanning van het Bestuur gevraagd. Wij kunnen vaststellen dat het Bestuur het VO in ruime mate heeft "meegenomen" in het doorlopende proces van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming . Mede daarop baseren wij ons oordeel dat daarbij sprake is geweest van een evenwichtige afweging van belangen van alle betrokkenen bij het door het Bestuur uitgevoerde beleid en de gemaakte beleidskeuzes voor de toekomst.

Amsterdam 1 juni 2022

Huib Winkel, voorzitter
Gerrit Altena, secretaris
Dick de Rooij
H. Albers
Roland Pauptit

Reactie van het bestuur op de conclusie/oordeel van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur verwelkomt het positieve oordeel van het verantwoordingsorgaan in het jaarverslag en bedankt het verantwoordingsorgaan voor de goede samenwerking in 2022 en gaat ervan uit dat deze op dezelfde wijze wordt bestendigd.

Jaarrekening 2021

Balans per 31 december

(na resultaatbestemming)

(bedragen in duizenden euro's)

	2021	2020
Activa		
Beleggingen voor risico pensioenfonds		
· Vastgoedbeleggingen (1)	49.180	61.156
· Aandelen (2)	159.335	228.909
· Vastrentende waarden (3)	723.729	622.054
· Derivaten (4)	3.626	14.602
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	935.870	926.721
Herverzekeringsdeel technische voorziening (5)	10.492	10.941
Vorderingen en overlopende activa (6)	1.373	5.793
Liquide middelen (7)	1.200	5.228
Totaal activa	948.935	948.683
Passiva		
Stichtingskapitaal en reserves (8)		
· Overige reserves	209.877	160.806
Technische voorziening voor risico pensioenfonds (9)	727.433	781.769
Derivaten (4)	8.738	529
Schulden en overlopende passiva (10)	2.887	5.579
Totaal passiva	948.935	948.683

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op pagina 56 tot en met 63.

Staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

	2021	2020
Baten en lasten pensioenactiviteiten		
Premies voor risico pensioenfonds (11)	-	3.708
Waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds, per saldo (12)	-369	-1.131
Mutatie technische voorziening voor risico pensioenfonds		
• Pensioenopbouw (13)	-	-2.896
• Toeslagen (14)	-29.360	-1.822
• Rentetoevoeging (15)	4.010	2.389
• Wijziging rekenrente (16)	49.427	-70.180
• Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (17)	33.136	33.761
• Pensioenrechten waardeoverdrachten, per saldo (18)	376	1.382
• Wijziging actuariële grondslagen (19)	-5.749	19.909
• Overige mutaties technische voorziening (20)	2.496	2.838
Totaal mutatie technische voorziening voor risico pensioenfonds	54.336	-14.619
Pensioenuitkeringen (21)	-31.587	-31.788
Herverzekeringen (22)	-310	-601
Pensioenuitvoeringskosten (23)	-1.964	-1.405
Overige baten pensioenactiviteiten (24)	3	2.100
Totaal baten en lasten pensioenactiviteiten	20.109	-43.736
Baten en lasten beleggingsactiviteiten		
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds (25)	28.962	64.485
Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers (26)	-	13
Kosten vermogensbeheer (25)	-	-
Totaal baten en lasten beleggingsactiviteiten	28.962	64.498
Resultaat	49.071	20.762

De bij de posten vermelde nummers verwijzen naar de toelichting op pagina 73 tot en met 79.

Kasstroomoverzicht

(bedragen in duizenden euro's)

	2021	2020
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	-25	3.683
Ontvangen waardeoverdrachten	10	7.529
Ontvangen uitkeringen herverzekering	391	333
Betaalde pensioenuitkeringen	-31.286	-31.967
Betaalde waardeoverdrachten	-379	-1.138
Betaalde premies en koopsommen herverzekering	25	-89
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.388	-1.537
Overige mutaties uit pensioenactiviteiten	1.726	-
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-30.926	-23.186
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen beleggingen	326.890	265.015
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	14.237	16.659
Aankopen, verkopen en afwikkeling derivaten, per saldo	-14.873	33.778
Aankopen beleggingen	-293.640	-286.171
Mutatie banktegoeden beleggingen	-2.663	208
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-3.053	-2.354
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	26.898	27.135
Mutatie liquide middelen	-4.028.	3.949
Liquide middelen begin van het jaar	5.228	1.279
Liquide middelen eind van het jaar	1.200	5.228
Mutatie liquide middelen	-4.028	3.949

Toelichting algemeen

Activiteiten

Het doel van Stichting Pensioenfonds Staples, statutair gevestigd te Maastricht (hierna: het pensioenfonds), is het verlenen van pensioenaanspraken en het doen van pensioenuitkeringen aan (aspirant-)deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, een en ander overeenkomstig de pensioenreglementen. Het beleid en de kernactiviteiten van het bestuur zijn beschreven in de actuariële- en bedrijfstechnische nota (ABTN). Het pensioenfonds is als ondernemingspensioenfonds ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41079169.

Pensioenregeling

Vanaf 1 juli 2018 is het pensioenfonds een gesloten fonds. De VPL regeling is nog voortgezet tot eind 2020.

Ouderdomspensioen (basisregeling)

De premievrije aanspraken op ouderdomspensioen zijn gebaseerd op een toegezegd-pensioenregeling op basis van (voorwaardelijk) geïndexeerd middelloon. Het ouderdomspensioen gaat standaard in op de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de deelnemer de 67-jarige leeftijd bereikt. De deelnemers kunnen het ouderdomspensioen eerder laten ingaan, en wel op zijn vroegst op de eerste dag van de maand waarin de 60-jarige leeftijd wordt bereikt. Op de pensioendatum kan het opgebouwde partnerpensioen geheel of gedeeltelijk worden geruild voor extra ouderdomspensioen. Omgekeerd kan het opgebouwde ouderdomspensioen gedeeltelijk worden geruild voor extra partnerpensioen. Indien op pensioendatum geen partner aanwezig is, wordt automatisch het volledige partnerpensioen omgezet in extra ouderdomspensioen.

Beschikbare-premieregeling

De beschikbare-premieregeling is een excedentregeling voor deelnemers die een salaris hadden dat boven het maximum pensioengevend salaris van EUR 82.700 uitkwam. Op pensioendatum kan het gevormde pensioenspaarkapitaal worden aangewend voor de aankoop van extra ouderdomspensioen en extra partnerpensioen. Vanaf 1 juli 2018 vinden er geen stortingen meer plaats in de beschikbare-premieregeling.

In 2019 heeft de werkgever besloten om de beschikbare premieregeling per 1 december 2019 te beëindigen. De kosten voor deze regeling nemen te veel toe om de regeling - gezien het beperkte aantal deelnemers - voort te zetten. Deelnemers aan de regeling hebben de keuze gekregen om hun kapitaal per 1 december 2019 om te zetten in pensioenaanspraken bij het fonds, of het kapitaal over te dragen naar een andere pensioenuitvoerder. De inkoop van de aanspraken en de overdracht naar de andere pensioenuitvoerder zijn binnen boekjaar 2019 uitgevoerd. Deze collectieve waardeoverdracht is ter beoordeling voorgelegd aan DNB. DNB heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de collectieve overdracht.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen geldt voor de nagelaten partner van een deelnemer.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen wordt uitgekeerd bij overlijden van de deelnemer. Het wezenpensioen wordt verdubbeld indien er geen (bijzonder) partnerpensioen (meer) wordt uitgekeerd.

Arbeidsongeschiktheidspensioen

Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt uitgekeerd zolang de arbeidsongeschiktheid duurt, maar uiterlijk tot de normpensioendatum. Dit is de eerste dag van de maand volgend op de maand waarin de deelnemer 67 jaar wordt. Het pensioen is gelijk aan een percentage van het deel van het pensioengevend salaris dat uitgaat boven het maximum WIA-loon. Deelnemers die onder de WIA meer dan 35% arbeidsongeschikt worden, hebben recht op premievrije voortzetting van de pensioenopbouw tot de pensioendatum. De hoogte van de voortgezette pensioenopbouw is afhankelijk van de mate van arbeidsongeschiktheid. Deze regeling blijft van kracht voor deelnemers die op 30 juni 2018 arbeidsongeschikt waren. Voor de overige deelnemers is het arbeidsongeschiktheidsrisico per 1 juli 2018 overgenomen door de nieuwe pensioenuitvoerder.

Pensioenspaarregeling

Tot 1 januari 2008 bestond voor alle deelnemers de mogelijkheid om op vrijwillige basis de niet benutte pensioenspaarruimte te gebruiken door een percentage van het pensioengevend salaris te storten in de pensioenspaarregeling. Het opgebouwde kapitaal wordt op pensioendatum of bij eerder vertrek omgezet in een verhoging van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen. Vanaf 1 januari 2008 zijn stortingen in deze vrijwillige pensioenregeling niet meer mogelijk.

In 2019 heeft de werkgever besloten om de pensioenspaarregeling per 1 december 2019 te beëindigen. De kosten voor deze regeling nemen te veel toe om de regeling - gezien het beperkte aantal deelnemers - voort te zetten. De kapitalen van de deelnemers zijn per 1 december 2019 omgezet in pensioenaanspraken bij het fonds. De inkoop van de aanspraken zijn binnen boekjaar 2019 uitgevoerd. Deze collectieve waardeoverdracht is ter beoordeling voorgelegd aan DNB. DNB heeft aangegeven geen bezwaar te hebben tegen de collectieve overdracht.

Toeslagen

Het pensioenfonds streeft ernaar de premievrije pensioenrechten (gewezen deelnemers) en de ingegane pensioenen jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijsindex voor alle huishoudens afgeleid, zoals gepubliceerd door het CBS.

De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslagen bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagen kunnen worden verleend. Het bestuur beslist jaarlijks of de pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is geen bestemmingsreserve gevormd, maar deze wordt gefinancierd vanuit het overrendement en de algemene reserve. De toeslagverlening is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds en vindt alleen plaats voor zover deze toekomstbestendig is, dat wil zeggen dat de toeslag naar verwachting ook in de toekomst kan worden toegekend.

Bij de besluitvorming wordt uitgegaan van de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds. Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% wordt geen toeslag toegekend. Bij een beleidsdekkingsgraad tussen 110% en de bovengrens (voor 2021: 123,3%) wordt toeslagverlening naar rato toegepast. Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de bovengrens vindt volledige toeslagverlening plaats. De bovengrens wordt zodanig vastgesteld dat aan de eis van toekomstbestendigheid van de toeslagverlening wordt voldaan. Het bestuur laat jaarlijks een haalbaarheidstoets uitvoeren om de waarschijnlijkheid van het toeslagpotentieel vast te stellen.

Herverzekering

Het contract met de herverzekeraar is per 1 juli 2018 beëindigd. Vanaf deze datum is het overlijdensrisico en de dekking van arbeidsongeschiktheidsrisico niet langer verzekerd. Voor deelnemers die per 1 juli 2018 reeds ziek waren is het zogenaamde uitlooprisico voor arbeidsongeschiktheid nog wel verzekerd.

Grondslagen voor de financiële verslaggeving

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, in het bijzonder Richtlijn 610 Pensioenfondsen (RJ 610).

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling, dat wil zeggen de veronderstelling dat de continuïteit gewaarborgd is en de activiteiten in de afzienbare toekomst zullen worden voortgezet.

Deze jaarrekening heeft betrekking op het verslagjaar 2021, dat is geëindigd op 31 december 2021.

De jaarrekening luidt in euro's.

Schattingen en veronderstellingen

Bij het opstellen van de jaarrekening is het maken van schattingen en veronderstellingen noodzakelijk. De schattingen en veronderstellingen hebben invloed op de toepassing van grondslagen en de waardering van activa en verplichtingen. De schattingen en daaraan ten grondslag liggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden

beschouwd. Vooral de waardering van de technische voorziening en (in mindere mate) de waardering van de beleggingen zijn gebaseerd op schattingen en veronderstellingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Ten behoeve van de oordeelsvorming en het maken van schattingen wordt gebruik gemaakt van externe deskundigen. De aard van oordelen en schattingen en de onderliggende veronderstellingen is, voor zover noodzakelijk geacht voor het vereiste inzicht in het vermogen, vermeld in de toelichting bij de jaarrekening. Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de periode waarin de schatting wordt herzien. Een herziening van een schatting heeft dikwijls ook gevolgen voor waardering en resultaatbepaling in toekomstige perioden.

Schattingswijzigingen

Op 12 juni 2019 is het Advies van de Commissie Parameters verschenen, waarin onder meer een aangepaste UFR-methode wordt geadviseerd. De belangrijkste wijziging in de UFR-methode is dat de UFR pas van invloed wordt vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. Daarnaast is de berekening van de UFR zelf gebaseerd op de 30-jaars forward rate in plaats van de 20-jaars forward rate. Tot slot groeit de rentecurve in de nieuwe methode langzamer naar de UFR toe. DNB heeft besloten om de nieuwe UFR-parameters over een periode van vier jaar stapsgewijs in te voeren. Op deze manier wordt de impact van de nieuwe UFR gespreid over een langere periode. Door middel van deze stapsgewijze invoering zal de nieuwe UFR volledig van kracht zijn begin 2024. In de periode van 2021 tot 2024 is de rentetermijnstructuur gebaseerd op het gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR methode, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. In januari 2021 is begonnen met de stapsgewijze transitie van de oude methode naar de nieuwe methode. In 2021 bedraagt deze weging 75% voor de curve onder de oude methode en 25% voor de curve onder de nieuwe methode. Het effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 5.749 duizend (dotatie).

Verwerking

De belangrijkste activa en verplichtingen van het pensioenfonds zijn respectievelijk de beleggingen en de technische voorziening. De beleggingen bestaan volledig uit financiële activa en derivaten. Deze worden in de balans opgenomen respectievelijk van de balans verwijderd op transactiedatum (datum van koop of verkoop). Dit is het moment waarop de toekomstige economische voordelen en de risico's verbonden aan het financiële instrument worden overgedragen. Pensioenverplichtingen worden in de balans opgenomen op het moment van toekenning of overdracht van de pensioenrechten. Zij worden van de balans verwijderd op het moment van uitkering of overdracht van de pensioenrechten.

Saldering

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd en als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Presentatiewijziging beleggingen

Met betrekking tot de presentatie van de beleggingen heeft in beperkte mate herrubricering plaatsgevonden bij vastgoedbeleggingen naar regio, aandelen naar sector en regio, vastrentende waarden naar samenstelling, resterende looptijd en regio en derivaten naar looptijden.

Presentatie beleggingen en beleggingsopbrengsten

De beleggingen bestaan voor een deel uit participaties in beleggingsfondsen. De participaties worden in de balans gerubriceerd naar de aard van de onderliggende beleggingen van de beleggingsfondsen. Waardeveranderingen van participaties in beleggingsfondsen worden in de staat van baten en lasten opgenomen onder indirecte beleggingsopbrengsten. Zij bestaan uit de directe en indirecte opbrengsten van de onderliggende beleggingen. Door beleggingsfondsen uitgekeerde dividenden worden gepresenteerd onder directe beleggingsopbrengsten.

Waardering beleggingen

Beleggingen worden op het moment van verkrijging gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, zijnde de marktwaarde, vermeerderd met de transactiekosten. Vervolgens worden de beleggingen gewaardeerd tegen marktwaarde. De marktwaarde is het bedrag waarvoor een actief of een verplichting kan worden afgewikkeld tussen terzake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn. De marktwaarde is gebaseerd op actuele marktprijzen, tenzij anders vermeld.

Participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de berekende intrinsieke waarde op balansdatum of de meest recent beschikbare intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt vastgesteld op basis van de marktwaarde van de onderliggende activa en verplichtingen.

Waardeveranderingen beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief derivaten. Alle waardeveranderingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum. Valutakoersverschillen bij de omrekening van activa en verplichtingen worden in de staat van baten en lasten opgenomen onder de post waarop de activa en verplichtingen betrekking hebben.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Vastgoedbeleggingen

De marktwaarde van aandelen van vastgoedfondsen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum.

Aandelen

De marktwaarde van de (onderliggende) aandelen is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum. Indien aandelen niet-beursgenoteerd zijn of indien de koersvorming niet representatief is, wordt de marktwaarde getaxeerd. De taxatie is gebaseerd op recente marktinformatie.

Vastrentende waarden

De marktwaarde van de (onderliggende) beursgenoteerde vastrentende waarden is gebaseerd op de beurskoers per balansdatum, verhoogd met de lopende rente. De marktwaarde van andere directe vastrentende beleggingen wordt bepaald door te ontvangen rente en aflossingen contant te maken op basis van actuele marktrente, rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd van de belegging.

Derivaten

Derivaten zijn afgeleide financiële instrumenten, waarvan de waarde afhankelijk is van één of meer onderliggende primaire financiële instrumenten. Derivaten bevatten rechten en verplichtingen waardoor één of meer van de financiële risico's waaraan de onderliggende primaire financiële instrumenten onderhevig zijn tussen partijen worden overgedragen. Derivaten leiden bij het aangaan van de transactie niet of tot een relatief gering vermogensbeslag.

Basisvormen van derivaten zijn swaps, forwards, futures en opties. Het onderliggende primaire financiële instrument kan onder meer een valutaproduct, een aandelenproduct of een renteproduct zijn.

Het pensioenfonds maakt gebruik van de volgende derivaten: valutatermijncontracten, aandelenfutures, interest rate swaps en obligatiefutures.

Een valutatermijncontract is een contract waarbij de verplichting wordt aangegaan om een bepaalde valuta te verkopen en een andere valuta te kopen op een vooraf vastgestelde datum en tegen een vooraf vastgestelde (termijn)koers.

Een aandelenfuture is een op een beurs verhandelbaar termijncontract met verplichte levering van aandelen op een vooraf vastgestelde datum en tegen een vooraf vastgestelde prijs. Naast futures met als onderliggende waarde een specifiek aandeel bestaan ook aandelenindexfutures. Dit zijn futures met als onderliggende waarde een bepaalde aandelenindex. Het verschil tussen het niveau van de aandelenindex dat is vastgelegd in het futurecontract en het werkelijke niveau van de index wordt afgerekend (cash settlement).

Een interest rate swap of renteswap is een contract waarbij wordt overeengekomen om gedurende een vooraf vastgestelde periode rentestromen in dezelfde valuta te ruilen. Bij de meeste renteswaps wordt een variabele rente geruild tegen een vaste rente. De variabele rente is gebaseerd op de geldmarktrente, waarbij als referentie Euribor of €STR wordt gehanteerd. De vaste rente is meestal gebaseerd op de marktrente van staatsobligaties.

Een obligatiefuture is een op een beurs verhandelbaar termijncontract met verplichte levering van fictieve staatsobligaties op een vooraf vastgestelde datum en tegen een vooraf vastgestelde prijs. Veel voorkomende obligatiefutures in de Europese handel zijn Bundfutures. De onderliggende waarde van een Bundfuture is een fictieve Duitse staatsobligatie met een looptijd van 10 jaar. Het verschil tussen de prijs van de obligatie die is vastgelegd in het futurecontract en de werkelijke prijs wordt afgerekend (cash settlement).

Derivaten worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beursprijs per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op recente marktinformatie (zoals valutakoersen, rentecurves en indexen), als input voor de gehanteerde gangbare waarderingsmodellen.

Herverzekeringsdeel technische voorziening

Herverzekeringscontracten worden opgenomen voor de actuarieel bepaalde contante waarde van de verzekerde uitkeringen, volgens de grondslagen van het pensioenfonds, onder aftrek van een eventuele waardevermindering, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid. De geamortiseerde kostprijs komt in het algemeen overeen met de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen worden opgenomen voor de nominale waarde.

Technische voorziening voor risico pensioenfonds

De technische voorziening wordt actuarieel berekend en wordt vastgesteld op basis van de nominaal verworven pensioenrechten, voor zover zij onvoorwaardelijk zijn. Dit betekent dat de voorwaardelijke toekomstige toeslagen niet in de voorziening zijn begrepen, maar de op balansdatum toegezegde toeslagen wel in de voorziening wordt opgenomen. De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur per balansdatum.

De voorziening met betrekking tot ouderdomspensioen, partnerpensioen en wezenpensioen is de contante waarde van de beste inschatting van de toekomstige uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de tot balansdatum opgebouwde onvoorwaardelijke pensioenrechten. Daarin is begrepen de toekomstige premievrije pensioenopbouw van arbeidsongeschikte deelnemers.

De voorziening met betrekking tot arbeidsongeschiktheidspensioen is de contante waarde van de verwachte uitgaande kasstromen die voortvloeien uit de verplichtingen aan bij het pensioenfonds aangemelde arbeidsongeschikte deelnemers, nog niet aangemelde arbeidsongeschikte deelnemers en zieke deelnemers die naar verwachting arbeidsongeschikt zullen worden verklaard. Bij de vaststelling van de voorziening voor arbeidsongeschikte deelnemers wordt geen rekening gehouden met revalideringskansen. Voor zieke deelnemers wordt een voorziening opgenomen ter grootte van tweemaal de opslag in de jaarpremie.

De belangrijkste actuariële grondslagen en veronderstellingen zijn:

- rekenrente volgens actuele rentetermijnstructuur DNB (ongewijzigd);
- levensverwachting volgens AG-prognosetafels 2020 met fondsspecifieke correctiefactoren op de overlevingskansen gebaseerd op het Willis Towers Watson model 2020 (ongewijzigd);
- actieve deelnemers en gewezen deelnemers volgens onbepaalde partnersysteem, waarbij factoren volgens het bepaalde partnersysteem worden gehanteerd, en pensioengerechtigden volgens bepaalde partnersysteem (ongewijzigd);
- verschil leeftijd man en vrouw drie jaar (ongewijzigd);
- administratiekosten en excassokosten totaal 4,5% van de technische voorziening (ongewijzigd).

Uit de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo 2021 kan voor het pensioenfonds een gemiddelde rekenrente van 0,5% worden afgeleid (2020: 0,1%).

De voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen gehanteerde rentetermijnstructuur DNB betreft voor looptijden tot en met 20 jaar de marktrente op de interbancaire swapmarkt. Voor looptijden langer dan 20 jaar wordt de swapcurve per balansdatum aangepast. Vanaf 1 januari 2021 tot 1 januari 2024 is de aanpassing een weging van de oude UFR-methodiek (advies Commissie UFR 2013) en de nieuwe UFR methodiek (advies Commissie Parameters 2019). De weging van de oude UFR-methodiek wordt stapsgewijs afgebouwd (2021: 75%, 2022: 50%, 2023: 25% en 2024: 0%). In de UFR-methodiek wordt de onderliggende éénjaarsforwardrente geëxtrapoleerd naar een lange termijn verwacht renteniveau, de zogenoemde Ultimate Forward Rate (UFR).

De UFR wordt vastgesteld als 120-maands voortschrijdend gemiddelde van de werkelijke 1-jaar 20-jaarsforwardrentes (oude UFR-methodiek) respectievelijk 120-maands voortschrijdend gemiddelde van de werkelijke 1-jaar 30-jaarsforwardrentes (nieuwe UFR-methodiek). In de door DNB gevolgde methodiek beweegt de rente vanaf 21 jaar geleidelijk in de richting van de UFR, doordat de actuele forwardrente wordt gemiddeld met de UFR. De UFR in de oude UFR-methodiek bedraagt ultimo 2021 1,5% (2020: 1,8%) en in de nieuwe UFR-methodiek ultimo 2021 1,3% (2020: 1,6%).

Schulden

Schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, die in het algemeen overeenkomt met de nominale waarde.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Algemeen

De grondslagen voor resultaatbepaling vloeien voor het merendeel voort uit de voor de beleggingen en de technische voorziening gehanteerde waarderingsgrondslagen. Voor een aantal posten worden de grondslagen voor resultaatbepaling hierna (nader) uiteengezet.

Directe beleggingsopbrengsten

Rente wordt ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarop deze betrekking heeft. Dividend wordt in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van beschikbaarstelling. Voor beursgenoteerde aandelen is dit de datum waarop een aandeel ex dividend noteert.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen, inclusief derivaten. Alle waardeveranderingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als opbrengst beleggingen direct in de staat van baten en lasten opgenomen.

Premies

Premies worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin de daarmee samenhangende pensioenrechten worden opgebouwd. Premiekortingen en extra premies worden verwerkt in de periode waarin aan de daarvoor overeengekomen voorwaarden wordt voldaan. Dit is de periode waarin de premiekorting of extra premie onvoorwaardelijk is geworden.

Waardeoverdrachten

Waardeoverdrachten worden in de staat van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Mutatie technische voorziening

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw met betrekking tot ouderdomspensioen en partnerpensioen wordt toegerekend aan de periode waarin de opbouw van de pensioenrechten plaatsvindt. De verplichtingen met betrekking tot arbeidsongeschiktheidspensioen worden opgenomen in de periode waarin deze ontstaan. De toekomstige premievrije pensioenopbouw van arbeidsongeschikte deelnemers wordt ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarin de arbeidsongeschiktheid ontstaat.

Toeslagen

De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van toeslagverlening wordt in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarin het bestuursbesluit wordt genomen.

Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur per balansdatum. Aan de technische voorziening wordt rente toegevoegd op basis van de éénjaarsrente volgens deze rentetermijnstructuur primo verslagperiode. De rentetoevoeging wordt berekend over het gemiddelde van de stand van de voorziening primo periode en de stand van de voorziening ultimo periode, de laatste exclusief het effect van de toeslagverlening en het effect van wijzigingen in de actuariële grondslagen.

Wijziging rekenrente

Het effect van de verandering van de rekenrente op de technische voorziening wordt ultimo verslagperiode in de staat van baten en lasten opgenomen.

Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

De vrijval van de technische voorziening wordt ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in de periode waarin de lasten bij de berekening van de voorziening waren voorzien.

Pensioenrechten waardeoverdrachten

De met waardeoverdrachten samenhangende toevoeging en onttrekking aan de technische voorziening worden in de rekening van baten en lasten opgenomen op het moment van overdracht van de pensioenverplichtingen.

Wijziging actuariële grondslagen

Het effect van wijzigingen in de actuariële grondslagen op de technische voorziening wordt ultimo verslagperiode in de staat van baten en lasten opgenomen.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben.

Herverzekeringen

Herverzekeringsuitkeringen worden in de staat van baten en lasten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben. Winst aandelen worden ten gunste van het resultaat gebracht in de periode waarin zij bekend worden.

Kosten

Kosten worden ten laste van het resultaat gebracht in de periode waarop zij betrekking hebben.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de directe methode. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

Kasstromen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers op transactiedatum.

Onder liquide middelen worden verstaan banktegoeden die niet het karakter hebben van beleggingen.

Toelichting op de balans per 31 december

(bedragen in duizenden euro's)

Activa

1 Vastgoedbeleggingen

	2021	2020
Totaal	49.180	61.156

De portefeuille vastgoedbeleggingen bestaat (nagenoeg) volledig uit beleggingen in beursgenoteerde vastgoedondernemingen.

De samenstelling van de onderliggende portefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) naar regio is als volgt:

	2021	2020
Azië exclusief Japan	0,3%	0,3%
Europa (EU landen)	10,3%	17,7%
Europa (niet EU landen)	5,9%	0,6%
Noord-Amerika	64,1%	58,1%
Pacific	19,4%	23,3%
Totaal	100,0%	100,0%

2 Aandelen

	2021	2020
Aandelen	133.329	195.811
Aandelenbeleggingsfondsen	26.006	33.098
Totaal	159.335	228.909

De aandelenportefeuille, inclusief de onderliggende portefeuilles van de aandelenfondsen, kan verder als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Beursgenoteerd	159.335	228.909
Totaal	159.335	228.909

De totale aandelenportefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) kan als volgt worden gespecificeerd per sector:

	2021	2020
Basismaterialen	4,8%	4,9%
Communicatie diensten	9,1%	9,6%
Cyclische consumptiegoederen	12,8%	13,1%
Defensieve consumptiegoederen	6,5%	7,3%
Energie	3,9%	3,0%
Financiële dienstverlening	14,5%	13,9%
Gezondheidszorg	11,5%	11,9%
Industrie	9,5%	9,5%
Nutsbedrijven	2,9%	3,1%
Technologie	24,0%	22,9%
Overig	0,5%	0,8%
Totaal	100,0%	100,0%

De samenstelling van de onderliggende portefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) naar regio is als volgt:

	2021	2020
Azië exclusief Japan	8,3%	11,0%
Europa (EU landen)	9,7%	15,8%
Europa (niet EU landen)	7,1%	3,6%
Midden- en Zuid-Amerika	0,6%	1,5%
Noord-Amerika	61,2%	56,9%
Pacific	12,4%	10,5%
Overig	0,7%	0,7%
Totaal	100,0%	100,0%

De volgende aandelen(beleggingsfondsen) maken meer dan 5% uit van de totale portefeuille aandelen:

	2021	2020
Wellington Emerging Markets Research Equity Fund	-26.006	33.098

3 Vastrentende waarden

	2021	2020
Obligaties	421.777	329.572
Obligatiefondsen	265.677	248.442
Hoogrentend obligatiefondsen	27.121	36.903
Onderhandse lening	1.463	1.733
Obligatieleningen (Mortgage Backed Securities)	-	363
Herverpakte schuldtitels (Asset Backed Securities)	31	44
Banktegoeden in rekening-courant	7.660	4.997
Totaal	723.729	622.054

De resterende looptijd van de portefeuille vastrentende waarden, inclusief de onderliggende portefeuilles van de obligatiefondsen, gebaseerd op de contractuele aflossingsdata op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) is als volgt:

	2021	2020
Korter dan 1 jaar	6,0%	4,5%
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	30,4%	32,4%
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	30,4%	31,7%
Vanaf 10 jaar tot 20 jaar	15,9%	15,8%
Langer dan 20 jaar	17,3%	15,6%
Totaal	100,0%	100,0%

De kredietwaardigheid van de totale portefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) kan als volgt worden weergegeven:

	2021	2020
AAA-rating	31,8%	26,9%
AA-rating	16,0%	15,4%
A-rating	12,7%	11,4%
BBB-rating	19,2%	19,6%
Lagere rating dan BBB	7,8%	12,9%
Geen rating	12,5%	13,8%
Totaal	100,0%	100,0%

De indeling van de portefeuille is gebaseerd op de gepubliceerde credit ratings van één van de volgende ratingbureaus: Standard & Poor's, Moody's en Fitch. In geval alle drie bureaus een rating geven, is de op één na hoogste gehanteerd. In geval twee van deze kredietbeoordelaars een rating geven, is de hoogste van de twee gehanteerd. Indien slechts één van deze bureaus een rating geeft, is vanzelfsprekend deze rating gehanteerd.

De investeringen in hypothecaire leningen van EUR 74.211 duizend (2020: EUR 73.001 duizend) hebben betrekking op een tweetal beleggingsfondsen. De onderliggende hypothecaire leningen (woninghypotheken) hebben geen rating en zijn dan ook begrepen in het deel van de portefeuille vastrentende waarden zonder rating. Deze beleggingsfondsen hebben evenmin een officiële rating. Op basis van een intern model van de beheerders van de beleggingsfondsen is de indicatieve rating AA.

De samenstelling van de totale portefeuille op basis van doorkijk (uitgedrukt in percentages) naar regio is als volgt:

	2021	2020
Azië exclusief Japan	0,9%	1,5%
Europa (EU landen)	71,0%	56,4%
Europa (niet EU landen)	5,5%	2,1%
Midden- en Zuid-Amerika	1,1%	1,9%
Noord-Amerika	20,0%	22,6%
Pacific	1,0%	1,4%
Overig	0,5%	14,1%
Totaal	100,0%	100,0%

De volgende obligaties (exclusief onderliggende obligaties van beleggingsfondsen) maken meer dan 5% uit van de totale portefeuille vastrentende waarden:

	2021	2020
Aeam European Credit Fund	131.995	93.933
Netherlands Government Fund	58.758	34.319
BNG Bank N.V. Fund	39.019	36.165
Aeam Dutch Mortgage Fund	37.603	37.279
PVF Particuliere Hypothekenfonds	36.608	35.722
Ninety One global Strategy Fund – Emerging Markets Local Currency	30.461	40.668
Dynamic Debt Fund I Acc USD		
Barings European Loan Fund	29.010	40.841
Nomura Funds Ireland - Nomura US High Yield Bond F	27.121	36.903

Een deel van de obligatieportefeuille met een totale marktwaarde van EUR nihil (2020: nihil) is gestort in een gesepareerd depot als zekerheid voor derivaten met een negatieve marktwaarde. Deze obligaties staan niet ter vrije beschikking van het pensioenfonds.

4 Derivaten

Derivaten met een positieve marktwaarde zijn als een actiefpost in de balans opgenomen en derivaten met een negatieve marktwaarde zijn onder de verplichtingen opgenomen.

	Activa	Passiva	Per saldo
2021			
Valutatermijncontracten	579	-82	-497
Interest rate swaps	3.047	-8.656	-5.609
Totaal	3.626	-8.738	-5.112
2020			
Valutatermijncontracten	2.066	-78	1.988
Interest rate swaps	12.536	-451	12.085
Totaal	14.602	-529	14.073

Het volgende overzicht geeft inzicht in de portefeuille derivaten per balansdatum:

		2021		2020
	Contract- omvang	Markt- waarde	Contract- omvang	Markt- waarde
Valutatermijncontracten				
Verkocht	209.905	-484	231.366	1.988
Aandelenfutures				
Gekocht	-	-	-	-
Interest rate swaps				
Gekocht	198.000	5.855	112.000	12.085
Obligatiefutures				
Gekocht	-	-	10.788	-
Verkocht	-	-	6.048	-

Valutatermijncontracten zijn in dit overzicht aangeduid als verkocht indien de positie in euro's long is en de positie in vreemde valuta's short is. De valutatermijncontracten zijn afgesloten met het doel om het valutarisico af te dekken.

Als gekocht aangeduide interest rate swaps zijn zogenoemde receiver swaps, waarbij een vaste rente wordt ontvangen en een variabele rente wordt betaald. Door middel van de portefeuille interest rate swaps wordt het rentemismatchrisico gedeeltelijk afgedekt.

De afgesloten futures (aandelenfutures en obligatiefutures) dienen de rendementsdoelstelling.

De futures zijn beursgenoteerd en de overige derivatencontracten zijn niet-beursgenoteerd.

De portefeuille gekochte interest rate swaps is als volgt samengesteld naar looptijden:

	Contract- omvang	2021 Markt- waarde	Contract- omvang	2020 Markt- waarde
Korter dan 10 jaar	-	-	-	-
Vanaf 10 jaar tot 20 jaar	104.000	-2.241	30.000	2.298
Langer dan 20 jaar	-94.000	-3.614	82.000	9.787
Totaal	-198.000	-5.855	112.000	12.085

De andere contracten hebben een (resterende) looptijd korter dan een jaar.

De volgende tegenpartijen maken meer dan 5% uit van de totale (positieve) marktwaarde van de derivatenportefeuille:

	2021	2020
JP Morgan	2.601	7.467
Bank of America	0.0	3.012
BNP Paribas	0.0	2.413
Natwest Markets	0.0	1.594
Société Générale	286	-

Voor derivatencontracten met een positieve marktwaarde zijn zekerheden verkregen in de vorm van staatsobligaties met ten minste een AA-rating tot een bedrag van totaal EUR 4 duizend (2020: EUR 12.900 duizend). Voor derivatencontracten met een negatieve marktwaarde zijn zekerheden gegeven tot een bedrag van totaal EUR 8.205 (2020: EUR nihil).

5 Herverzekeringsdeel technische voorziening

Hieronder is de gekapitaliseerde waarde van de herverzekeringscontracten opgenomen.

	2021	2020
Risicoverzekering	607	96
Garantiecontracten	9.885	10.845
Totaal	10.492	10.941

Het overlijdensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico zijn gedeeltelijk herverzekerd.

Een gedeelte van het ouderdomspensioen en partnerpensioen met betrekking tot in het verleden gedane pensioentoezeggingen is ondergebracht bij verzekeringsmaatschappijen. Het betreffen garantiecontracten die premievrij zijn. In een aantal van deze contracten is een winstdelingsclausule opgenomen. Een deel van de hieruit resulterende uitkeringen wordt door de verzekeraars aan het pensioenfonds uitgekeerd en een deel wordt rechtstreeks aan de pensioengerechtigden uitgekeerd. Indien sprake is van toeslagverlening betaalt het

pensioenfonds de hiervoor benodigde koopsom aan de verzekeraars. De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter.

De mutaties kunnen als volgt worden weergegeven:

	2021	2020
Stand begin van het jaar	10.941	11.856
Rentetoevoeging	-21	-13
Wijziging rekenrente	-138	184
Uitkeringen herverzekering	-315	-345
Wijzigingen actuariële grondslagen	-	-126
Overige mutaties, per saldo	25	-615
Balanswaarde eind van het jaar	10.492	10.941

Het herverzekeringsdeel technische voorziening heeft een langlopend karakter.

6 Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

	2021	2020
Werkgevers	122	344
Nog te ontvangen (uitvoerings)kosten werkgever	-	2.100
Totaal vorderingen pensioenen	122	2.444
Af te wikkelen beleggingstransacties	52	2.329
Dividend	563	740
Dividendbelasting	97	6
Omzetbelasting	26	81
Overige vorderingen en overlopende activa	513	193
Totaal vorderingen beleggingen	1.251	3.349
Totaal	1.373	5.793

7 Liquide middelen

Liquide middelen worden onderscheiden van banktegoeden die het karakter hebben van beleggingen of direct beschikbaar zijn om te worden belegd. Deze posten zijn begrepen in vastrentende waarden.

	2021	2020
Banktegoeden in rekening-courant	1.200	5.228
Totaal	1.200	5.228

De liquide middelen zijn vrij opeisbaar. Het pensioenfonds heeft een kredietfaciliteit bij de huisbankier van EUR 6.000 duizend (2020: EUR 6.000 duizend).

Passiva

8 Stichtingskapitaal en reserves

Overige reserves

	2021	2020
Stand begin van het jaar	160.806	140.044
Resultaat	49.071	20.762
Stand eind van het jaar	209.877	160.806

Het stichtingskapitaal bedraagt (ongewijzigd) EUR 453,78 en is gestort bij oprichting. De vermogenspositie wordt toegelicht in de risicoparagraaf op pagina 25 tot en met 31.

9 Technische voorziening voor risico pensioenfondsen

	2021		2020	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Actieve deelnemers	50	-	54	-
Arbeidsongeschikte deelnemers	47	15.059	54	16.766
Gewezen deelnemers	4.225	267.362	4.441	304.853
Ingegaan ouderdomspensioen (inclusief overbruggingspensioen)	2.881	318.879	2.868	325.888
Ingegaan partnerpensioen	1.357	94.770	1.392	100.551
Ingegaan wezenpensioen	10	38	15	46
Totaal pensioenuitkeringen	8.570	696.108	8.824	748.104
Administratiekosten en excassokosten		31.325		33.665
Totaal	8.570	727.433	8.824	781.769

De technische voorziening met betrekking tot arbeidsongeschikte deelnemers bestaat uit:

	2021	2020
Opgebouwde pensioenrechten ouderdomspensioen	6.550	7.312
Toekomstige premievrije opbouw pensioenrechten ouderdomspensioen	2.512	2.855
Ingegaan arbeidsongeschiktheidspensioen	5.997	6.599
Totaal	15.059	16.766

De waarde van de technische voorziening naar resterende looptijd is als volgt:

	2021	2020
Korter dan 1 jaar	34.134	33.568
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	128.503	128.185
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	141.799	146.241
Vanaf 10 jaar tot 20 jaar	209.019	228.335
Vanaf 20 jaar tot 30 jaar	124.133	142.330
Vanaf 30 jaar tot 40 jaar	61.970	71.232
Langer dan 40 jaar	27.875	31.878
Totaal	727.433	781.769

De mutaties in de voorziening zijn als volgt:

	2021	2020
Stand begin van het jaar	781.769	767.150
Pensioeninkoop VPL en individuele toezeggingen werkgever	-	2.896
Inkomende waardeoverdrachten	12	6
Uitgaande waardeoverdrachten	-388	-1.388
Rentetoevoeging	-4.010	-2.389
Wijziging rekenrente	-49.427	70.180
Toeslagverlening	29.360	1.822
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-31.725	-32.320
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-1.411	-1.441
Wijziging actuariële grondslagen	5.749	-19.909
Actuariële resultaten	-1.940	-2.270
Overige mutaties	-556	-568
Stand eind van het jaar	727.433	781.769

Uit de door DNB vastgestelde en gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo 2021 kan voor het pensioenfonds een gemiddelde rekenrente van 0,5% worden afgeleid. Ultimo 2020 was de afgeleide rekenrente 0,1%.

10 Schulden en overlopende passiva

	2021	2020
Waardeoverdracht	1	1
Herverzekeraar	297	20
Pensioenuitkeringen	30	37
Niet opgevraagde pensioenen	672	533
Belastingen en premies sociale verzekeringen	670	706
Overige schulden en overlopende passiva	562	181
Totaal schulden en overlopende passiva pensioenen	2.232	1.478
Af te wikkelen beleggingstransacties	132	3.273
Overige schulden en overlopende passiva	523	828
Totaal schulden en overlopende passiva beleggingen	655	4.101
Totaal	2.887	5.579

De schuld aan herverzekeraar heeft ultimo 2021 betrekking op vooruit ontvangen uitkeringen voor het volgende jaar.

Het onder niet opgevraagde pensioenen opgenomen bedrag van EUR 672 duizend (2020: EUR 533 duizend) heeft volledig betrekking op afkopen van (kleine) pensioenen.

De schulden hebben een resterende looptijd korter dan een jaar.

Overige informatie beleggingen

Beleggingsportefeuille

De totale beleggingsportefeuille bedraagt EUR 927.504 duizend (2020: EUR 925.440 duizend) en is als volgt samengesteld:

	2021	2020
Vastgoedbeleggingen	49.180	61.156
Aandelen	159.335	228.909
Vastrentende waarden	723.729	622.054
Derivaten activa	3.626	14.602
Derivaten passiva	-8.738	-529
Totaal beleggingen voor risico pensioenfonds	927.132	926.192
Vorderingen	946	3.349
Schulden	-574	-4.101
Totaal	927.504	925.440

Marktwaaarde beleggingen voor risico pensioenfonds

De beleggingen kunnen overeenkomstig RJ 290.916 als volgt worden ingedeeld naar de categorieën afgeleid van genoteerde marktprijzen, onafhankelijke taxaties, netto-contante-waardeberekeningen en andere geschikte methoden:

	Genoteerde marktprijzen ¹	Onafhankelijke taxaties	Netto- contante waarde	Andere geschikte methoden	Totaal
2021					
Vastgoed	49.177	-	-	3	49.180
Aandelen	159.319	-	-	16	159.335
Vastrentende waarden	685.658	-	1.463	36.608	723.729
Derivaten activa	-	-	3.626	-	3.626
Derivaten passiva	-	-	-8.738	-	-8.738
Totaal	894.154	-	-3.649	36.627	927.132

	Genoteerde marktprijzen	Onafhankelijke taxaties	Netto- contante waarde	Andere geschikte methoden	Totaal
2020					
Vastgoed	61.140	-	-	16	61.156
Aandelen	228.908	-	-	1	228.909
Vastrentende waarden	584.599	-	1.733	35.722	622.054
Derivaten activa	-	-	14.602	-	14.602
Derivaten passiva	-	-	-529	-	-529
Totaal	874.647	-	15.806	35.739	926.192

¹ Onder de vastrentende waarden zijn liquide middelen ter waarden van 7,6 miljoen opgenomen

Mutaties beleggingen voor risico pensioenfonds

	Vastgoed	Aandelen	Vastrenten de waarden	Totaal
2021				
Balanswaarde begin van het jaar	61.156	228.909	622.054	912.119
Aankopen	22.585	15.272	252.642	290.499
Verkopen	-50.857	-126.132	-147.624	-324.613
Waardeveranderingen	16.304	41.278	-6.135	51.447
Verandering lopende rente		-	129	129
Mutatie liquiditeiten	-8	8	2.663	2.663
Balanswaarde eind van het jaar	49.180	159.335	723.729	932.244
2020				
Balanswaarde begin van het jaar	61.056	209.056	610.462	880.574
Aankopen	40.837	60.688	187.383	288.908
Verkopen	-33.105	-54.171	-180.068	-267.344
Waardeveranderingen	-7.632	13.336	5.280	10.984
Verandering lopende rente			-795	-795
Mutatie liquiditeiten			-208	-208
Balanswaarde eind van het jaar	61.156	228.909	622.054	912.119

Derivaten zijn niet in dit overzicht opgenomen.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

(Langlopende) contractuele verplichtingen

Het pensioenfonds heeft een overeenkomst betreffende pensioenuitvoering en bestuursondersteuning afgesloten voor de periode tot en met 31 december 2022. De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt EUR 938 duizend (2020: EUR 938 duizend).

Risicobeheer

In het bestuursverslag worden de belangrijke risico's die het pensioenfonds loopt besproken, wordt ingegaan op de risicohouding en wordt het beleid beschreven dat wordt gevoerd om deze risico's te beheersen. In deze paragraaf van de jaarrekening worden voornamelijk de financiële risico's beschreven en gekwantificeerd.

Het belangrijkste risico van het pensioenfonds is het solvabiliteitsrisico. Dit is het risico dat het fonds op lange termijn de pensioenverplichtingen niet kan nakomen. De solvabiliteit wordt gemeten aan de hand van het verschil tussen het aanwezig eigen vermogen en het vereist eigen vermogen. Daarnaast wordt de (nominale) dekkinggraad als solvabiliteitsratio gehanteerd. De nominale dekkinggraad is de verhouding tussen de nettoactiva en het totaal van de technische voorzieningen (technische voorziening voor risico pensioenfonds en technische voorziening voor risico deelnemers).

Het vereist eigen vermogen wordt berekend op basis van een scenarioanalyse zoals gebruikt in de standaardmethode voor de solvabiliteitstoets van DNB.

Het surplus van het aanwezig eigen vermogen ten opzichte van het vereist eigen vermogen bedraagt EUR 120.443 duizend (2020: EUR 47.304 duizend):

	2021	2020
Vereiste buffers		
• Rentemismatchrisico	893	42
• Vastgoedrisico en aandelenrisico	57.593	80.626
• Valutarisico	18.869	29.594
• Commodityrisico	-	-
• Kredietrisico	42.733	40.711
• Verzekeringstechnisch risico	21.521	23.090
• Liquiditeitsrisico	-	-
• Concentratierisico	-	-
• Operationeel risico	-	-
• Actief risico	3.177	5.425
Totaal	140.785	179.488
Diversificatie van risico's	51.973	-65.986
Totaal vereist eigen vermogen	88.812	113.502
Aanwezig eigen vermogen	209.877	160.806
Surplus	121.065	47.304

In voorgaand overzicht worden de vereiste buffers voor de onderscheiden risico's en het diversificatie-effect weergegeven. Het vereist eigen vermogen van EUR 89.434 duizend (2020: EUR 113.502) is gebaseerd op de strategische beleggingsportefeuille ultimo verslagjaar, die bepalend is voor de vermogenstoets van DNB. De hiermee overeenkomende nominale dekkinggraad bedraagt 112,2% (2020: 114,5%). De actuele nominale dekkinggraad bedraagt 128,9% (2020: 120,6%).

De ontwikkeling van de nominale dekkingsgraad kan als volgt worden geanalyseerd:

	2021	2020
Dekkingsgraad begin van het jaar	120,6%	118,3%
Premies	0,0%	0,0%
Pensioenuitkeringen	0,9%	0,8%
Toeslagverlening pensioenrechten	-4,4%	-0,3%
Resultaat beleggingen	3,7%	8,4%
Rentetoevoeging technische voorziening	0,6%	0,3%
Wijziging rekenrente technische voorziening	8,1%	-9,9%
Wijziging actuariële grondslagen	-0,9%	3,1%
Overig	0,3%	-0,1%
Dekkingsgraad eind van het jaar	128,9%	120,6%

De in de berekening van de nominale dekkingsgraad van 128,9% (2020: 120,6%) opgenomen technische voorziening voor risico pensioenfonds is vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur DNB. Hieruit kan voor het pensioenfonds een gemiddelde rekenrente van 0,5% (2020: 0,1%) worden afgeleid.

Het minimaal vereist eigen vermogen, uitgaande van een minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,0%, bedraagt EUR 29.097 duizend (2020: EUR 31.271 duizend).

De beleidsdekkingsgraad bedraagt 128,0% (2020: 112,4%). De beleidsdekkingsgraad is de (voortschrijdend) gemiddelde nominale dekkingsgraad van de laatste 12 maanden.

De beleidsdekkingsgraad is bepalend voor:

- de toetsing aan het (strategisch) vereist eigen vermogen;
- het toepassen van eventuele kortingen;
- het indexeringsbeleid.

Op basis van de toetsing van de beleidsdekkingsgraad aan de met het (strategisch) vereist vermogen overeenkomende dekkingsgraad wordt vastgesteld of het pensioenfonds in een tekortsituatie verkeert en een herstelplan moet indienen bij DNB. Het herstelplan wordt jaarlijks geactualiseerd.

De beleidsdekkingsgraad is 16,6 procentpunten hoger (2020: 2,1 procentpunten lager) dan de met het (strategisch) vereist vermogen overeenkomende dekkingsgraad.

Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden de pensioenverplichtingen contant gemaakt tegen de reële rente. De reële rente wordt berekend door de nominale rekenrente volgens de rentetermijnstructuur DNB te verminderen met de geschatte inflatiecomponent. Deze benaderingswijze wordt gebruikt omdat de reële rentetermijnstructuur niet rechtstreeks kan worden gebaseerd op marktinformatie.

De reële dekkingsgraad bedraagt 89,9% (2020: 94,6%) en is gebaseerd op een afgeleide reële marktrente van negatief 1,6% (2020: negatief 1,3%).

Het solvabiliteitsrisico wordt hierna toegelicht aan de hand van de in de solvabiliteitstoets van DNB onderkende risico's. Met uitzondering van het operationele risico, worden deze risico's aangemerkt als financiële risico's.

Rentemismatchrisico

Rentemismatchrisico is het verschil in rentegevoeligheid tussen de portefeuille vastrentende waarden en de technische voorziening voor risico pensioenfondsen. De rentegevoeligheid van de technische voorziening is als gevolg van de langere looptijden hoger dan die van de portefeuille obligaties. Een daling van de marktrente leidt tot een stijging van de waarde van de technische voorziening, die slechts voor een deel wordt gecompenseerd door een stijging van de waarde van de portefeuille obligaties.

Door afdekking van het rentemismatchrisico is de vermogenspositie van het pensioenfonds minder gevoelig voor de ontwikkeling van de marktrente. Het rentemismatchrisico wordt afgedekt door middel van interest rate swaps.

Het volgende overzicht van de looptijden van de portefeuille vastrentende waarden (nagenoeg alleen obligaties op basis van doorkijk), de technische voorziening en de portefeuille interest rate swaps geeft op hoofdlijnen inzicht in het rentemismatchrisico:

	Vastrentende waarden	Technische voorziening	Positie vóór rente- derivaten	Interest rate swaps	Netto positie
2021					
Korter dan 1 jaar	42.855	-34.134	8.721	-198.000	180.588
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	216.164	-128.503	87.661	-	17.322
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	216.831	-141.799	75.032	-	150.064
Vanaf 10 jaar tot 20 jaar	113.545	-209.019	-95.474	101.759	-89.189
Langer dan 20 jaar	123.010	-213.978	-90.968	90.386	-91.550
Totaal	712.405	-727.433	-15.028	-5.855	-35.911
2020					
Korter dan 1 jaar	27.054	-33.568	-6.514	-112.000	-118.514
Vanaf 1 jaar tot 5 jaar	198.905	-128.185	70.720	-	70.720
Vanaf 5 jaar tot 10 jaar	192.918	-146.241	46.677	-	46.677
Vanaf 10 jaar tot 20 jaar	96.132	-228.335	-132.203	32.298	-99.905
Langer dan 20 jaar	94.892	-245.440	-150.548	91.787	-58.761
Totaal	609.901	-781.769	-171.868	12.085	-159.783

In vorenstaand overzicht is geen rekening gehouden met posities in obligatiefutures.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten aan de hand van de modified duration. Dit is de met de contante waarde van rente en aflossing gewogen gemiddelde looptijd in jaren. De duration mismatch is het verschil tussen de duration van de pensioenverplichtingen en de naar omvang (ten opzichte van de pensioenverplichtingen) gewogen duration van de vastrentende waarden.

De modified duration van de portefeuille vastrentende waarden en de technische voorziening en de duration mismatch zijn als volgt:

	2021	2020
Vastrentende waarden inclusief rentederivaten	14,3	12,5
Gewogen ten opzichte van technische voorziening	11,1	8,5
Technische voorziening	15,1	15,7
Mismatch	11,1	7,2

Bij de berekening van de modified duration van de vastrentende waarden worden high yield bonds en emerging market debt buiten beschouwing gelaten.

Bij een rentestijging daalt de waarde van de vastrentende waarden minder dan de waarde van de technische voorziening, waardoor de dekkingsgraad verbetert. Bij een rentedaling stijgt de waarde van de vastrentende waarden minder dan de waarde van de technische voorziening, waardoor de dekkingsgraad verslechtert.

Een daling van de nominale marktrente met 1,0 procentpunt resulteert in een daling van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 19 procentpunten (2020: ongeveer 18 procentpunten). Een stijging van de nominale marktrente met 1,0 procentpunt daarentegen resulteert in een verbetering van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 20 procentpunten (2020: ongeveer 19 procentpunten).

Hiervoor is ervan uitgegaan dat de marktrente voor alle looptijden in gelijke mate stijgt of daalt. Er kan echter sprake zijn van verschillen in de rentebeweging voor verschillende looptijden. De lange rente kan bijvoorbeeld sterker stijgen of dalen dan de korte rente. Veranderingen in de rentecurve worden niet gemeten aan de hand van de modified duration, maar hebben wel invloed op de rentemismatch.

Vastgoedrisico en aandelenrisico

Vastgoedrisico is het risico dat de waarde van vastgoed en vastgoedaandelen verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Informatie over de spreiding van de portefeuille naar sector en regio is opgenomen in de toelichting op de balanspost vastgoed. De portefeuille vastgoedbeleggingen maakt ongeveer 5% (2020: ongeveer 7%) uit van de totale beleggingen.

In de solvabiliteitstoets van DNB wordt uitgegaan van een waardeschok van beursgenoteerd vastgoed van 30% en niet-beursgenoteerd vastgoed van 15%. Een hiermee overeenkomende waardedaling van de vastgoedbeleggingen resulteert in een daling van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 2 procentpunten (2020: ongeveer 2 procentpunten). Een hiermee overeenkomende waardestijging van deze beleggingen daarentegen resulteert in een verbetering van de dekkingsgraad met ongeveer 2 procentpunten (2020: ongeveer 2 procentpunten).

Aandelenrisico is het risico dat de waarde van aandelen verandert als gevolg van veranderingen in de desbetreffende marktprijzen. Informatie over de spreiding van de portefeuille naar sector en regio is opgenomen in de toelichting op de balanspost aandelen. De aandelenportefeuille maakt ongeveer 17% (2020: ongeveer 25%) uit van de totale beleggingsportefeuille.

In de solvabiliteitstoets van DNB wordt uitgegaan van een waardeschok van beursgenoteerde aandelen ontwikkelde markten van 30%, beursgenoteerde aandelen opkomende markten van 40% en niet-beursgenoteerde aandelen (private equity) van eveneens 40%. Een hiermee overeenkomende waardedaling van de totale aandelenportefeuille, rekening houdend met de positie in aandelenfutures, resulteert in een daling van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 7 procentpunten (2020: ongeveer 9 procentpunten). Een hiermee overeenkomende waardestijging van de portefeuille aandelen, eveneens rekening houdend met de positie in aandelenfutures, resulteert in een verbetering van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 7 procentpunten (2020: ongeveer 9 procentpunten).

Valutarisico

Valutarisico is het risico dat de waarde van beleggingen verandert als gevolg van veranderingen in valutakoersen.

Van de beleggingen (exclusief de derivatenposities) luidt omgerekend EUR 351.631 duizend (2020: EUR 439.327 duizend) in een andere valuta dan de euro.

De valutapositie op basis van doorkijk (uitgedrukt in euro's) kan als volgt worden geanalyseerd:

	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal	Valuta- afdekking	Netto positie
2021						
Amerikaanse dollar	32.455	95.890	129.704	258.049	-210.944	47.105
Japanse yen	4.342	8.564	-	12.906	-	12.906
Britse pond	2.537	5.874	4.609	13.020	-8.374	4.646
Overige valuta's	10.353	48.610	578.092	67.656	214.228	851.283
Totaal	49.687	158.938	712.405	351.631	-5.090	915.940

	Vastgoed	Aandelen	Vastrentende waarden	Totaal	Valuta- afdekking	Netto positie
2020						
Amerikaanse dollar	34.938	135.183	131.970	302.091	-228.765	73.326
Japanse yen	6.694	15.656	-	22.350	-	22.350
Britse pond	2.958	9.018	6.556	18.532	-12.498	6.034
Overige valuta's	10.772	51.202	34.380	96.354	1.590	97.944
Totaal	55.362	211.059	172.906	439.327	-239.673	199.654

In de solvabiliteitstoets van DNB wordt uitgegaan van een waardeschok van de na afdekking resterende positie in vreemde valuta's van ontwikkelde markten ten opzichte van de euro van 20%. De positie in vreemde valuta's van opkomende markten wordt geschokt met 35%. Hiermee overeenkomende dalingen van de valutakoersen ten opzichte van de euro resulteren in een daling van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 5 procentpunten (2020: ongeveer 6 procentpunten). Hiermee overeenkomende stijgingen van de valutakoersen resulteren in een verbetering van de nominale dekkingsgraad met ongeveer 5 procentpunten (2020: ongeveer 6 procentpunten).

Commodityrisico

Commodityrisico is het risico dat de waarde van commoditybeleggingen verandert als gevolg van veranderingen in de marktprijzen van onderliggende grondstoffen. Het fonds belegt niet in commodities of commodityderivaten, zodat geen sprake is van commodityrisico.

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico dat tegenpartijen hun contractuele verplichtingen aan het pensioenfonds of de beleggingsfondsen waarin het pensioenfonds participeert niet nakomen. Informatie over de kredietwaardigheid van de portefeuille op basis van credit ratings en over de spreiding van de portefeuille naar sector en regio is opgenomen in de toelichting op de balanspost vastrentende waarden. Ongeveer 34% (2020: ongeveer 25%) van de totale portefeuille heeft de hoogste rating AAA en ongeveer 22% (2020: ongeveer 15%) van de portefeuille heeft de AA-rating. Voor derivaten met een positieve marktwaarde zijn zekerheden verkregen in de vorm van staatsobligaties met ten minste een AA-rating.

Verzekeringstechnisch risico

Het belangrijkste verzekeringstechnisch risico is het langlevenrisico. Dit is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld bij de vaststelling van de premie en de berekening van de technische voorziening. Door toepassing van de AG-prognosetafels 2020 met correcties voor ervaringssterfte wordt rekening gehouden met een toekomstige verbetering van de levensverwachting. Dit neemt niet weg dat een grote mate van onzekerheid bestaat met betrekking tot de toekomstige ontwikkeling van de levensverwachting.

Het pensioenfonds heeft het overlijdensrisico en het risico van arbeidsongeschiktheid (gedeeltelijk) verzekerd.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat onvoldoende liquide middelen beschikbaar zijn om op korte termijn aan de verplichtingen (voornamelijk de pensioenuitkeringen) te kunnen voldoen. Dit risico is onder normale omstandigheden nagenoeg afwezig, omdat de pensioenuitkeringen voor een belangrijk deel kunnen worden voldaan uit de ontvangen premies en directe beleggingsopbrengsten en bovendien verreweg het grootste deel van de beleggingsportefeuille bestaat uit liquide vermogenstitels. Dit neemt niet weg dat ingenomen derivatenposities kunnen leiden tot de contractuele verplichting tot bijstorting. Feitelijk is het liquiditeitsrisico geen onderdeel van het solvabiliteitsrisico, namelijk het risico dat het pensioenfonds op lange termijn de pensioenverplichtingen niet kan nakomen. Wel is het zo dat een gedwongen verkoop op korte termijn van illiquide beleggingen veelal een ongunstige prijs tot gevolg heeft, waardoor op de verkoop verlies wordt geleden. Het totaal van de illiquide beleggingen maakt ongeveer 4% (2020: ongeveer 8%) uit van de totale portefeuille beleggingen. Het liquiditeitsrisico wordt overeenkomstig het standaardmodel van DNB op nihil gesteld.

Concentratierisico

Concentratierisico kan optreden als een goede spreiding van beleggingen of pensioenverplichtingen ontbreekt. In het standaardmodel van DNB voor de bepaling van het vereist eigen vermogen is het concentratierisico gelijkgesteld aan nihil. Het pensioenfonds voldoet aan deze veronderstelling van een voldoende gediversifieerde beleggingsportefeuille en een voldoende evenwichtige demografische opbouw van de populatie. In de toelichting op de balanspost vastrentende waarden zijn de posten die meer dan 5% uitmaken van de totale obligatieportefeuille vermeld. Een drietal beleggingsfondsen maken gezamenlijk ongeveer 28% (2020: ongeveer 57%) uit van de totale obligatieportefeuille. De derivaten met een positieve marktwaarde betreffen voor 95% (2020: 99%) zeven (2020: vier) tegenpartijen. . De totale marktwaarde van deze contracten komt overeen met ongeveer 1% (2020: ongeveer 2%) van de marktwaarde van de obligatieportefeuille. Voor de derivatenposities zijn voldoende zekerheden. Het concentratierisico wordt overeenkomstig het standaardmodel van DNB op nihil gesteld.

Operationeel risico

Het operationeel risico is het risico dat optreedt bij de uitvoering van de pensioenactiviteiten en beleggingsactiviteiten, als gevolg van niet afdoende of falende interne processen, menselijk gedrag en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Dit risico wordt beperkt door de ISAE 3402-rapportages die het pensioenfonds van de diverse uitvoerders ontvangt. Op grond van de Pensioenwet mag het operationeel risico in de solvabiliteitstoets van DNB op nihil worden gesteld, mits geen sprake is van een verhoogd risico. In 2021 (en 2020) is aan deze voorwaarde voldaan.

Actief risico

Actief risico is het risico dat het rendement van een beleggingsportefeuille afwijkt van de voor deze beleggingsportefeuille gehanteerde benchmark. Op basis van een ALM-studie wordt een strategische beleggingsmix bepaald. Ter beoordeling van de relatieve beleggingsresultaten wordt voor de afzonderlijke beleggingscategorieën binnen de totale beleggingsportefeuille een benchmark bepaald, die worden geaggregeerd op portefeuilleniveau.

Door middel van zowel actief beheer van de onderscheiden afzonderlijke beleggingsportefeuilles per assetcategorie (selectie van individuele vermogenstitels) als actief beheer van de totale portefeuille (afwijking van de strategische mix) wordt actief risico aangegaan. De benchmarkportefeuille dient dus als referentiekader voor de beoordeling van de relatieve beleggingsresultaten. In de solvabiliteitstoets van DNB wordt alleen rekening gehouden met het actieve risico in de aandelenportefeuille.

Indexeringsrisico

De toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter. Het bestuur van het pensioenfonds stelt jaarlijks de toeslagverlening vast met inachtneming van de financiële positie van het pensioenfonds. Indexeringsrisico is het risico dat de ambitie met betrekking tot de toeslagverlening niet wordt gerealiseerd als gevolg van tegenvallend rendement op de beleggingen, daling van de marktrente en demografische ontwikkelingen.

Door middel van de reële dekkingsgraad kan inzicht worden gegeven in de mate waarin in de toekomst toeslagen kunnen worden toegekend (ook wel aangeduid als de toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad worden de pensioenverplichtingen contant gemaakt tegen de reële rente. De reële rente wordt berekend door de nominale rente te verminderen met de geschatte inflatiecomponent. De aldus berekende reële dekkingsgraad bedraagt 89,9% (2020: 94,6%).

Toelichting op de staat van baten en lasten

(bedragen in duizenden euro's)

Baten en lasten pensioenactiviteiten

11 Premies

	2021	2020
Collectieve pensioenregeling	-	3.708
Totaal	-	3.708

Per 31 december 2020 is garantieregeling I beëindigd. Voor de 48 deelnemers die nog aanspraak maakten op deze regeling is op deze datum de extra pensioenaanspraak ingekocht. De definitieve koopsom voor de inkoop van deze garantieregeling I pensioenen per 31 december 2020 bedraagt EUR 3.230 duizend. Het restant betreft een individuele koopsom en de koopsommen in het kader van de VPL regeling.

12 Waardeoverdrachten

Hieronder is opgenomen het saldo van inkomende bedragen uit hoofde van overgenomen pensioenverplichtingen en uitgaande bedragen uit hoofde van overgedragen pensioenverplichtingen.

	2021	2020
Inkomende waardeoverdrachten	10	8
Uitgaande waardeoverdrachten	-379	-1.139
Waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-369	-1.131
Inkomende waardeoverdrachten	-	-
Uitgaande waardeoverdrachten	-	-
Waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-	-
Totaal	-369	-1.131

13 Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuarieel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de technische voorziening van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en partnerpensioen.

	2021	2020
Totaal	-	-2.896

14 Toeslagen

	2021	2020
Actieve deelnemers	-587	-127
Gewezen deelnemers	-11.667	-669
Pensioengerechtigden	-17.106	-1.026
Totaal	-29.360	-1.822

De pensioenrechten van de actieve deelnemers zijn per 1 januari 2022 verhoogd met 4,00% (1 januari 2021: 0,24%). In 2021 en 2020 betreft de indexatie van de actieve deelnemers alleen nog de groep arbeidsongeschikten. De premievrije pensioenrechten en de ingegane pensioenen zijn per 1 januari 2022 verhoogd met 4,00% (1 januari 2021: 0,24%).

15 Rentetoevoeging technische voorziening

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de rentetermijnstructuur DNB per balansdatum. De rentetoevoeging aan de technische voorziening is gebaseerd op de éénjaarsrente volgens deze rentetermijnstructuur primo verslagperiode.

	2021	2020
Totaal	4.010	2.389

De in het verslagjaar aan de technische voorziening toegevoegde rente is gebaseerd op de éénjaarsrente van negatief 0,53% (2020: negatief 0,32%).

16 Wijziging rekenrente

De waarde van de pensioenverplichtingen wijzigt onder invloed van veranderingen in de rekenrente.

	2021	2020
Totaal	49.427	-70.180

De afgeleide rekenrente is in 2021 gestegen van 0,1% tot 0,5% en is in 2020 gedaald van 0,6% tot 0,1%.

17 Onttrekking pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De hieronder opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen en kosten van de verslagperiode.

	2021	2020
Onttrekking pensioenuitkeringen	31.725	32.320
Onttrekking pensioenuitvoeringskosten	1.411	1.441
Totaal	33.136	33.761

18 Pensioenrechten waardeoverdrachten

Hieronder zijn opgenomen de toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van pensioenrechten met betrekking tot inkomende waardeoverdrachten en de onttrekking aan de voorziening uit hoofde van pensioenrechten met betrekking tot uitgaande waardeoverdrachten.

	2021	2020
Pensioenrechten inkomende waardeoverdrachten	-12	-6
Pensioenrechten uitgaande waardeoverdrachten	388	1.388
Saldo	376	1.382

19 Wijzigingen actuariële grondslagen

De actuariële grondslagen zijn de uitgangspunten en veronderstellingen waarop de berekening van de technische voorziening is gebaseerd. Onder wijziging actuariële grondslagen is het effect van aanpassing van de bestandsgrondslagen, economische grondslagen en kostengrondslagen op de voorziening opgenomen.

	2021	2020
Rekenrente	-5.749	-
Overgang op AG-prognosetafels 2020	-	13.414
Wijziging correctiefactoren	-	6.495
Levensverwachting	-	19.909
Totaal	-5.749	19.909

Op 12 juni 2019 is het Advies van de Commissie Parameters verschenen, waarin onder meer een aangepaste UFR-methode wordt geadviseerd. De belangrijkste wijziging in de UFR-methode is dat de UFR pas van invloed wordt vanaf looptijd 30 in plaats van looptijd 20. Daarnaast is de berekening van de UFR zelf gebaseerd op de 30-jaars forward rate in plaats van de 20-jaars forward rate. Tot slot groeit de rentecurve in de nieuwe methode langzamer naar de UFR toe. DNB heeft besloten om de nieuwe UFR-parameters over een periode van vier jaar stapsgewijs in te voeren. Op deze manier wordt de impact van de nieuwe UFR gespreid over een langere periode. Door middel van deze stapsgewijze invoering zal de nieuwe UFR volledig van kracht zijn begin 2024. In de periode van 2021 tot 2024 is de rentetermijnstructuur gebaseerd op het gewogen gemiddelde van de rentetermijnstructuur op basis van de huidige en de nieuwe UFR methode, waarbij de gewichten jaarlijks op 1 januari met gelijke stappen aangepast worden. In januari 2021 is begonnen met de stapsgewijze transitie van de oude methode naar de nieuwe methode. In 2021 bedraagt deze weging 75% voor de curve onder de oude methode en 25% voor de curve onder de nieuwe methode. Het effect op de pensioenverplichtingen bedraagt EUR 5.749 duizend (dotatie).

20 Overige mutaties technische voorziening

	2021	2020
Actuariële resultaten	1.940	2.270
Overige mutaties	556	568
Totaal	2.496	2.838

De actuariële resultaten zijn als volgt samengesteld:

	2021	2020
Kortlevenrisico	197	-53
Langlevenrisico	2.836	1.567
Sterfte	3.033	1.514
Arbeidsongeschiktheid	-	97
Flexibele keuzemogelijkheden	-283	-267
Overig	-810	926
Totaal	1.940	2.270

21 Pensioenuitkeringen

	2021	2020
Ouderdomspensioen (inclusief overbruggingspensioen)	-21.850	-22.119
Partnerpensioen	-9.109	-9.285
Wezenpensioen	-19	-28
Arbeidsongeschiktheidspensioen	-277	-327
Totaal periodieke pensioenuitkeringen	-31.255	-31.759
Niet opgevraagde pensioenuitkeringen	-16	276
Afkopen pensioenen	-316	-305
Totaal	-31.587	-31.788

Onder niet opgevraagde pensioenuitkeringen is de vrijval van de in het verslagjaar betaalbaar gestelde, maar door de pensioengerechtigden niet opgevraagde pensioenen opgenomen.

22 Herverzekeringen

	2021	2020
Koopsommen toeslagen herverzekering	-253	-19
Uitkeringen herverzekering	391	333
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorziening	-448	-915
Totaal	-310	-601

23 Pensioenuitvoeringskosten

Dit betreft de kosten met betrekking tot de uitvoering van de pensioenregeling. De kosten van vermogensbeheer zijn hierin niet begrepen. De kosten van bestuur en financieel beheer worden toegerekend aan pensioenuitvoering en vermogensbeheer.

De hoogte van de kostenvoorziening wordt zelfstandig en onafhankelijk van stortingen (of onttrekkingen) vastgesteld op basis van de verwachte toekomstige uitvoeringskosten.

Actuarieel onderzoek in 2021 toont aan dat op basis van de gehanteerde uitgangspunten de huidige kostenvoorziening van 4,5% van de bruto technische voorziening voldoende is om hiermee de jaarlijkse uitvoeringskosten voor middellange termijn te kunnen financieren.

Daarbij is rekening gehouden met een jaarlijkse prijsinflatie van de uitvoeringskosten op basis van het ingroeipad, zoals gepubliceerd door DNB. De eventuele kostenvoordelen als gevolg van een afname van het deelnemersbestand zijn voorzichtigheidshalve niet meegenomen.

Impliciet is verondersteld dat de kosten niet wijzigen als gevolg van de Wet Toekomst Pensioenen.

Het bedrag van EUR 2,1 miljoen dat de werkgever begin 2021 betaald heeft ter gedeeltelijke vergoeding van de pensioenuitvoeringskosten in de 3 jaren vanaf 2021, is niet in voornoemd onderzoek meegenomen. Door de toedeling van EUR 0,5 miljoen van de hiervoor genoemde bijdrage van de werkgever aan de 'kosten pensioenuitvoering' liggen deze in lijn met die over het jaar 2020.

	2021	2020
Kosten pensioenuitvoering	-978	-977
Kosten bestuursondersteuning	-416	-209
Kosten bestuur	-319	-162
Advies- en controlekosten	-400	-312
Overige kosten	-30	-228
Totaal vóór vergoeding werkgever	-2.143	-1.888
Vergoeding werkgever	-101	319
Totaal vóór toerekening aan vermogensbeheer	-2.244	-1.569
Toegerekend aan vermogensbeheer	280	164
Totaal	-1.964	-1.405

De activiteiten van het pensioenfonds zijn niet onderworpen aan de heffing van omzetbelasting (btw). Om deze reden heeft het pensioenfonds geen recht op aftrek van voorbelasting op kosten. In de op het pensioenfonds drukkende kosten is echter geen voorbelasting begrepen, omdat een van de aangesloten ondernemingen deze tot en met 2020 voor haar rekening heeft genomen.

24 Overige baten pensioenactiviteiten

	2021	2020
Vergoeding (uitvoerings)kosten werkgever	3	2.100
Totaal	3	2.100

Dit betrof in 2020 conform de uitvoeringsovereenkomst tussen werkgever en het pensioenfonds de vergoeding voor alle (uitvoerings)kosten van het pensioenfonds gemaakt na 31 december 2020.

Baten en lasten beleggingsactiviteiten

25 Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfondsen

Onder beleggingsopbrengsten zijn opgenomen de op de verslagperiode betrekking hebbende:

- directe beleggingsopbrengsten (dividend en rente);
- indirecte beleggingsopbrengsten (waardeveranderingen inclusief valutakoersverschillen);
- kosten van vermogensbeheer (inclusief kosten vermogensbeheer ten laste van beleggingsfondsen);
- transactiekosten (inclusief in- en uitstapkosten beleggingsfondsen).

	Direct	Waarde- verandering	Beheer- kosten	Transactie- kosten	Totaal
2021					
Vastgoedbeleggingen	1.452	16.637	-242	-95	17.752
Aandelen	2.843	41.851	-363	-291	44.040
Aandelenderivaten	-	73	-	-	73
Vastrentende waarden	8.547	-4.998	-1.506	-753	1.290
Rentederivaten	1.534	-18.090	-	-	-16.556
Valutaderivaten	-	-16.021	-	-20	-16.041
Totaal	14.376	19.452	-2.111	-1.159	30.558
Niet toegerekende kosten					-1.596
Totaal					28.962
2020					
Vastgoedbeleggingen	1.931	-7.512	-261	-120	-5.962
Aandelen	3.734	13.518	-135	-147	16.970
Aandelenderivaten	-	-130	-	-	-130
Vastrentende waarden	9.055	6.662	-1.349	-454	13.914
Rentederivaten	857	23.774	-	-	24.631
Valutaderivaten	-	17.018	-	-14	17.004
Totaal	15.577	53.330	-1.745	-735	66.427
Niet toegerekende kosten					-1.942
Totaal					64.485

De hiervoor weergegeven kosten van vermogensbeheer en transactiekosten per beleggingscategorie zijn mede op schattingen gebaseerd.

De niet aan de afzonderlijke beleggingscategorieën toegerekende kosten van vermogensbeheer kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Kosten fiduciair vermogensbeheer	-1.189	-1.140
Overige kosten vermogensbeheer	-127	-638
Totaal vóór toegerekende kosten bestuur en financieel beheer	-1.316	-1.778
Toegerekende kosten bestuur en financieel beheer	-280	-164
Totaal	-1.596	-1.942

De totale kosten vermogensbeheer (exclusief transactiekosten) bedragen EUR 3.707 duizend (2020: EUR 3.687 duizend). De kosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	2021	2020
Aan beleggingscategorieën toegerekende beheerkosten	-2.111	-1.745
Niet aan beleggingscategorieën toegerekende overige kosten	-1.596	-1.942
Totaal	3.707	-3.687

26 Beleggingsopbrengsten voor risico deelnemers

Onder beleggingsopbrengsten zijn opgenomen de op de verslagperiode betrekking hebbende:

- directe beleggingsopbrengsten (dividend beleggingsfondsen en rente spaarrekeningen);
- indirecte beleggingsopbrengsten (waardeveranderingen inclusief valutakoersverschillen).

	Direct	Waarde- verandering	Totaal
2021			
Vastgoed	-	-	-
Aandelen	-	-	-
Vastrentende waarden	-	-	-
Totaal	-	-	-
	Direct	Waarde- verandering	Totaal
2020			
Vastgoed	8	-	8
Aandelen	5	-	5
Vastrentende waarden	-	-	-
Totaal	13	-	13

De kosten van vermogensbeheer (transactiekosten en kosten ten laste van beleggingsfondsen) zijn begrepen in de waardeveranderingen. Hiervan is geen voldoende betrouwbare schatting beschikbaar.

Overige informatie

Verbonden partijen

De bestuursleden worden aangemerkt als verbonden partijen.

Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan bestuursleden en heeft ook anderszins geen vorderingen op bestuursleden. Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar de paragraaf Bezoldiging bestuurders hierna.

Er zijn geen transacties van betekenis met verbonden partijen die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan.

Medewerkers

Het pensioenfonds heeft geen personeel in dienst.

Bezoldiging bestuurders

Het totaal van de uitgekeerde bestuurdersbeloning via het fonds, zoals is vastgelegd in de abtn-bijlage Beloningsbeleid, bedraagt EUR 921.277 duizend (2020: EUR 259 duizend). Hiervan komt EUR nihil duizend (2020: EUR 166 duizend) voor rekening van de werkgever.

Honorarium accountant

De aan het verslagjaar toegerekende accountants honoraria zoals bedoeld in artikel 382a Titel 9, Boek 2 BW bedragen EUR 71 duizend (2020: EUR 57 duizend). De kosten hebben volledig betrekking op de controle van de jaarrekening en de jaarstaten DNB.

Belastingen

Het pensioenfonds is op grond van de aard van de activiteiten vrijgesteld van belastingheffing voor de vennootschapsbelasting.

Toezichthouder

Evenals vorig jaar is geen sprake van door DNB genomen corrigerende maatregelen ingevolge artikel 96 Pensioenwet.

Gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. De Nederlandsche Bank heeft in 2020 aangekondigd dat de door de Commissie Parameters in 2019 geadviseerde nieuwe Ultimate Forward Rate (UFR) methode vanaf 1 januari 2021 in vier gelijke jaarlijkse stappen wordt ingevoerd.

In de hierna opgenomen tabel wordt de impact van de wijziging op de financiële positie van het Pensioenfonds getoond als per 31 december 2021 reeds rekening was gehouden met de rentetermijnstructuur op basis van de methodiek vanaf 1 januari 2022 (de tweede stap). Tevens wordt de impact op de financiële positie getoond, indien de nieuwe methodiek op 31 december 2021 reeds in zijn geheel zou zijn geïntroduceerd.

	Rentetermijnstructuur 31 december 2021		
Financiële positie 31 december 2021	UFR einde 2021	UFR primo 2022	UFR primo 2024
Vermogen	937.310	937.310	937.310
Technische Voorzieningen	727.433	730.673	737.524
Eigen vermogen	209.877	206.637	199.786
Actuele nominale dekkingsgraad	128,90%	128,30%	127,10%

De inval van Rusland in Oekraïne in februari 2022 leidde tot onrust op de financiële markten. Deze oorlog heeft nog geen directe gevolgen gehad voor ons pensioenfonds. De al beperkte beleggingen in Rusland worden zo snel mogelijk afgebouwd. De ontwikkeling van rente en oplopende inflatie in 2022 heeft bijzondere aandacht van het bestuur. Dit heeft vooralsnog niet geleid tot beleidsaanpassingen.

Meer informatie?

Meer informatie over het pensioenfonds vindt u op www.pensioenfondsstaples.nl. Vragen over het pensioenfonds of het gevoerde beleid kunt u stellen aan het bestuur via e-mail BestuurPFStaples@blueskygroup.nl.

Amsterdam, 17 juni 2022

Bestuur

E.G.M. Donders, voorzitter

P.A.H. Martens, secretaris

F.P. Lamein

A.P.M. Mol

R.A.L. Monnens

J. van Noord

T. Stanoevska

Overige gegevens

Bestemming van het resultaat

In de statuten is geen bepaling opgenomen over de wijze waarop het resultaat moet worden verdeeld. Het resultaat wordt jaarlijks geheel ten gunste dan wel ten laste van de reserves gebracht.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Staples te Maastricht is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Staples, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 9,4 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 0,45 miljoen te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Staples is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen.

De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen toereikend zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

In het kader van dit oordeel wijs ik tevens op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Apeldoorn, 17 juni 2022

drs. J.L.A. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2021 van Stichting Pensioenfonds Staples te Maastricht gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Staples per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021
- de staat van baten en lasten over 2021
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie *Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening*.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Staples (hierna ook het pensioenfonds) zoals vereist in de Europese verordening betreffende specifieke eisen voor de wettelijke controles van financiële overzichten van organisaties van openbaar belang, de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.'

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Ons inzicht in het pensioenfonds

Het pensioenfonds voert als ondernemingspensioenfonds de pensioenregeling uit voor Staples. Vermogensbeheer en pensioenbeheer zijn uitbesteed aan gespecialiseerde dienstverleners. Wij hebben bijzondere aandacht in onze controle besteed aan vermogensbeheer en pensioenbeheer op basis van de activiteiten van het pensioenfonds en onze risicoanalyse.

Wij beginnen met het bepalen van de materialiteit en het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, om in reactie op deze risico's de controlewerkzaamheden te bepalen ter verkrijging van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

Materialiteit

Materialiteit	€ 9,37 miljoen (7,0 miljoen 2020)
Toegepaste benchmark	1% van het pensioenvermogen per 31 december 2021, zijnde het totaal van de voorziening voor pensioenverplichtingen en de vrije reserves.
Nadere toelichting	Wij hebben voor deze grondslag gekozen omdat dit het vermogen betreft dat de basis vormt voor de berekening van de (beleids)dekkingsgraad. Voor het bepalen van het percentage hebben wij gelet op de financiële positie van het pensioenfonds en de mate waarin de beleidsdekkingsgraad zich rondom een kritieke grens bevindt. Gelet op het reserveoverschot hebben wij de materialiteit gesteld op 1,0% van het pensioenvermogen.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 450 duizend rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Opdrachtteam en gebruikmaken van het werk van specialisten

Wij hebben zorggedragen dat het opdrachtteam over de juiste kennis en vaardigheden beschikt die nodig zijn voor de controle van een ondernemingspensioenfonds. Wij hebben eigen deskundigen ingeschakeld voor de controle van de technische voorzieningen.

Onze focus op fraude en het niet-naleven van wet- en regelgeving

Onze verantwoordelijkheid

Hoewel wij niet verantwoordelijk zijn voor het voorkomen van fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving en van ons niet verwacht kan worden dat wij het niet-naleven van iedere wet- en regelgeving ontdekken, is het onze verantwoordelijkheid om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude.

Onze controle-aanpak met betrekking tot frauderisico's

Wij identificeren en schatten risico's in op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en diens omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de visitatiecommissie het toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de incidentenregeling. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Zoals in al onze controles houden wij rekening met het risico dat het bestuur interne beheersmaatregelen kan doorbreken. Vanwege dit risico hebben wij onder meer data-analyse gebruikt om journaalposten met een verhoogd risico te signaleren en te toetsen. Verder hebben wij schattingen beoordeeld op tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang, met name gericht op belangrijke gebieden die oordeelsvorming vereisen en significante schattingsposten, waaronder de subjectieve elementen in de waardering van de technische voorzieningen, zoals toegelicht in “Grondslagen voor de waardering van activa en passiva” in de jaarrekening.

Wij verwijzen in dit kader verder naar het kernpunt ‘Technische voorziening voor risico pensioenfonds’.

Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur, sleutelfunctionarissen (waaronder sleutelfunctiehouders en de uitvoeringsorganisaties).

Uit onze evaluatie van het risico op mogelijke doorbreking van interne beheersmaatregelen of andere ongeoorloofde vormen van beïnvloeding van het proces van financiële verslaggeving, ontvangen inlichtingen en andere beschikbare informatie volgen geen specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude met een mogelijk materieel belang voor het beeld van de jaarrekening.

Onze controle-aanpak met betrekking tot het risico van niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben de omstandigheden ingeschat met betrekking tot het risico van niet-naleven van wet- en regelgeving waarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze van materiële invloed kunnen zijn op de jaarrekening. In lijn met NBA-handreiking 1144 Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfondsen, is onze inschatting gebaseerd op onze ervaring in de sector, afstemming met het bestuur, het lezen van notulen, het kennisnemen van rapporten van sleutelfunctiehouders en het uitvoeren van gegevensgerichte werkzaamheden gericht op transactiestromen, jaarrekeningposten en toelichtingen.

We hebben verder kennis genomen van correspondentie met toezichthouders en zijn alert gebleven op indicaties voor een (mogelijke) niet-naleving gedurende de controle. Ten slotte hebben we schriftelijk de bevestiging ontvangen dat alle bekende gebeurtenissen van niet-naleving van wet- en regelgeving met ons zijn gedeeld.

Onze controle-aanpak met betrekking tot de continuïteitsveronderstelling

Het bestuur heeft een specifieke beoordeling gemaakt van de mogelijkheid van het pensioenfonds om zijn continuïteit te handhaven en de activiteiten voort te zetten voor tenminste de komende 12 maanden. Wij hebben de specifieke beoordeling met het bestuur besproken en professioneel-kritisch geëvalueerd. Wij hebben overwogen of de specifieke beoordeling van het bestuur op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, alle gebeurtenissen en omstandigheden bevat waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten en in hoeverre het pensioenfonds voldoet aan de vereisten rondom solvabiliteit en liquiditeit. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen serieuze bedreiging van de continuïteit geïdentificeerd voor de komende 12 maanden. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een pensioenfonds zijn continuïteit niet langer kan handhaven.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

In vergelijking met voorgaand jaar, hebben wij geen wijzigingen aangebracht in de kernpunten van onze controle.

Ontwikkeling en toelichting van de (beleids)dekkingsgraad	
Risico	De solvabiliteit van een pensioenfonds wordt gemeten aan de hand van de dekkingsgraad. De dekkingsgraad brengt de verhouding tussen de (netto) activa en pensioenverplichtingen tot uitdrukking en is daarmee een graadmeter voor de financiële positie van een pensioenfonds. De beleidsdekkingsgraad is de gemiddelde dekkingsgraad van de twaalf maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling. Het pensioenfonds is wettelijk verplicht om de beleidsdekkingsgraad te hanteren als basis voor bepaalde beleidsbeslissingen, bijvoorbeeld inzake indexatie en kortingen. Daarnaast is de beleidsdekkingsgraad onder meer van belang om te bepalen of het pensioenfonds voldoende buffers heeft. De dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad zijn toegelicht in de toelichting risicobeheer van de jaarrekening. Hieruit blijkt dat het pensioenfonds een reserveoverschot heeft op 31 december 2021. Het herstelplan is toegelicht in de sectie 'Ontwikkelingen' van het bestuursverslag. Het pensioenfonds is uit herstel en hoeft daarmee geen herstelplan meer in te dienen. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de (beleids)dekkingsgraad niet juist wordt vastgesteld.
Onze controleaanpak	Door controle van de balans onderzoeken wij de samenstellende delen van de dekkingsgraad. De balans en daarmee de dekkingsgraad per 31 december 2021 hebben wij mede met gebruikmaking van de werkzaamheden van de certificerend actuaire gecontroleerd. Wij hebben de ontwikkelingen in de financiële positie van het pensioenfonds beoordeeld op basis van het actuair rapport van de certificerend actuaire en onze controle van de jaarcijfers. Vanwege de gevoeligheid van schattingselementen hebben wij specifiek aandacht besteed aan de waardering van de (illiquide) beleggingen en de waardering van de technische voorzieningen. De werkzaamheden die wij in dit kader hebben uitgevoerd zijn in de kernpunten hierna beschreven. Wij controleren geen andere maandelijkse dekkingsgraden dan de dekkingsgraad ultimo boekjaar. Ten aanzien van andere maandelijkse dekkingsgraden hebben wij de navolgende toetsingswerkzaamheden verricht, die minder zekerheid geven dan een controle van twaalf maands-dekkingsgraden: • Wij hebben de opzet van het totstandkomingsproces van de berekening van de maandelijkse dekkingsgraad onderzocht alsmede de juiste maandoerekening van zogenaamde key items vastgesteld. Dit jaar betroffen key items onder meer de wijziging van de UFR-methode en de indexatie. • Daarnaast heeft de certificerend actuaire een plausibiliteitstoets uitgevoerd op de ontwikkeling van de dekkingsgraad gedurende het jaar in relatie tot de ontwikkelingen in de belangrijkste factoren, zoals de rentecurve. Wij hebben kennisgenomen van de uitkomst van deze werkzaamheden van de certificerend actuaire. • Tevens hebben wij de toelichtingen met betrekking tot de (beleids)dekkingsgraad geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd in de vaststelling van de dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad per 31 december 2021 en de gerelateerde toelichting in de jaarrekening.

Waardering van en toelichting ten aanzien van de technische voorzieningen

Risico	De technische voorzieningen waaronder de voorziening pensioenverplichtingen betreffen een significante post in de balans van het pensioenfonds. De technische voorzieningen dienen krachtens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. Hier ligt een aantal belangrijke conventies aan ten grondslag namelijk dat voor de waardering uitgegaan wordt van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur alsmede de meest recente informatie (tafels) omtrent de levensverwachting, zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuariel Genootschap (AG). In aanvulling op de tafels wordt gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij het pensioenfonds, zijnde de fondsspecifieke ervaringssterfte. Deze veronderstellingen hebben tezamen met de hoogte van de kostenopslag, waaraan eveneens schattingen ten grondslag liggen, bijzondere aandacht gehad in onze controle. Het pensioenfonds heeft de waarderingsgrondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen beschreven in paragraaf ‘Grondslagen voor de waardering van activa en passiva’ en een nadere toelichting opgenomen in toelichting ‘Technische voorziening voor risico pensioenfonds’. Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole in aanmerking genomen risico is dat de technische voorzieningen niet toereikend gewaardeerd en toegelicht zijn.
Onze controleaanpak	Bij de controle van de technische voorzieningen hebben wij gebruikgemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van het pensioenfonds. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruikgemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2021. Hierbij hebben wij specifiek aandacht gevraagd voor de toets van de ervaringssterfte op basis van de toegepaste prognosetafels, de toereikendheid van de kostenopslag alsmede de toepassing van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen geëvalueerd en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2021: • Daartoe hebben wij ons een beeld gevormd van de redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen actuariële grondslagen, alsmede de uitkomsten van het actuariële grondslagenonderzoek en de gehanteerde waarderingsgrondslagen besproken met de certificerend actuaris. • Hierbij hebben wij met inachtneming van het oordeel van de certificerend actuaris en met gebruikmaking van onze eigen actuariële specialist gelet op de besluitvorming van het bestuur, de recentheid van beschikbaar grondslagenonderzoek, de toetsing op de onderbouwing van de daarin opgenomen veronderstellingen, de uitkomsten van beschikbare tussentijdse evaluaties, de uitkomsten van de actuariële analyse over meerdere jaren en de aanwezigheid van een consistente gedragslijn. • Daarnaast hebben wij controlewerkzaamheden uitgevoerd om de gehanteerde basisgegevens te toetsen, waaronder het evalueren van de juiste werking van de interne beheersmaatregelen bij de pensioenuitvoeringsorganisatie, het verrichten van

	aansluitwerkzaamheden met de pensioenadministratie voor wat betreft de aantallen en de aanspraken en het beoordelen van het verloop en de uitkomsten van de actuariële analyse. Tevens hebben wij de toelichtingen ten aanzien van de technische voorzieningen geëvalueerd.
Belangrijke observaties	Wij hebben geen materiële afwijkingen geconstateerd ten aanzien van de waardering per 31 december 2021 of de toelichting van de technische voorzieningen.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden voor de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of het pensioenfonds in staat is om zijn werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om het pensioenfonds te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of het pensioenfonds zijn activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. De sectie 'Informatie ter ondersteuning van ons oordeel' hierboven, bevat een informatieve samenvatting van onze verantwoordelijkheden en de uitgevoerde werkzaamheden als basis voor ons oordeel.

Onze controle bestond verder onder andere uit:

- Het in reactie op de ingeschatte risico's uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het pensioenfonds.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen

Communicatie

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Eindhoven, 17 juni 2022
Ernst & Young Accountants LLP
Drs. P.A.E. Dirks RA

Personalia

Situatie per 17 juni 2022

HET BESTUUR

Benoemd op voordracht van de Raad van Bestuur van Staples Nederland Holding B.V.

E.G.M. Donders, voorzitter

P.A.H. Martens, secretaris

T. Stanoevska

R.A.L. Monnens

Benoemd op voordracht van de OR-en van Staples Nederland Holding B.V. en Staples Nederland B.V.

F.P. Lamein, plv. secretaris

J. van Noord

Benoemd op voordracht van de Vereniging Gepensioneerden Buhrmann/ CE/Staples (VGB)

A.P.M. Mol

Vacature

SLEUTELFUNCTIEHOUDERS

Sleutelfunctiehouder actuariael - J. Schilder

Sleutelfunctiehouder interne audit - B. Vroegh

Sleutelfunctiehouder risicobeheer - T. Stanoevska

VERANTWOORDINGSORGAAN

**Namens de actieve en
gewezen deelnemers**

G. Altena, secretaris

Vacature

Namens de gepensioneerden

H. Winkel, voorzitter

D. de Rooij

H.B. Albers

Namens de werkgever

R. Pauptit

Vacature

VISITATIECOMMISSIE

A. Doornink,

L.G. van den Hoek, voorzitter

N. Swagers

BELEGGINGS- EN CONTROLECOMMISSIE

R.A.L. Monnens (bestuurslid, voorzitter)

F.P. Lamein (bestuurslid)

B.P.H. Puijn (extern deskundige)

M. Iglesias del Sol (extern deskundige)

PRIVACY OFFICER

Blue Sky Group Holding B.V.

COMPLIANCE OFFICER

Nederlands Compliance Instituut

CERTIFICEREND ACTUARIS

Towers Watson Netherlands B.V.

ACCOUNTANT

Ernst & Young Accountants LLP

ADVISEREND ACTUARIS

Towers Watson Netherlands B.V.

BESTUURSONDERSTEUNING

BSG Pension Management B.V.

PENSIOENADMINISTRATEUR

BSG Pension Management B.V.

FIDUCAIR MANAGER

BNP Paribas Asset Management

FINANCIEELRISKMANAGER

Basispoint B.V.

Verklarende woordenlijst

Actuariële- en bedrijfstechnische nota (ABTN)

Hierin zijn de financiële opzet van een pensioenfonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven. De actuariële en bedrijfstechnische nota moet in ieder geval een beschrijving bevatten van de financieringsmethode, de wijze van berekening van de bijdragen en van de toereikendheidstoets, alsmede een uiteenzetting van het beleggingsbeleid, een organogram en een mandaatregeling. De actuariële en bedrijfstechnische nota moet aan De Nederlandsche Bank worden overgelegd.

Actuariële grondslagen

Gegevens als sterftekansen, arbeidsongeschiktheidskansen, rekenrente en kosten die gemaakt worden om pensioen uit te keren. Ook het vermogen dat nodig is om alle pensioenen te kunnen uitkeren, wordt met deze gegevens berekend.

ALM-studie

Een ALM-studie is een hulpmiddel bij strategische besluitvorming door inzicht te geven in hoe de belangrijkste risicofactoren voor de balans van een pensioenfonds doorwerken. Daarnaast geven ALM-analysen inzicht in de mate waarin het strategisch beleid in staat is om de strategische doelstellingen te realiseren.

Autoriteit Financiële Markten (AFM)

De AFM houdt toezicht op het gedrag van iedereen die actief is op de markt van sparen, lenen, beleggen en verzekeren.

AVG Algemene verordening gegevensbescherming

Het is een Europese verordening die de regels voor de verwerking van persoonsgegevens door particuliere bedrijven en overheidsinstanties in de hele Europese Unie standaardiseert.

Beleggingsbeleid

Een pensioenfonds is verplicht om op solide wijze te beleggen. Het beleggingsbeleid van een pensioenfonds is enerzijds gericht op het zo veel mogelijk uitsluiten van beleggingsrisico's en anderzijds op het behalen van een zo hoog mogelijk rendement. Bovendien moet de afstemming van de beleggingen op de verplichtingen juist zijn: het pensioenfonds moet op het juiste moment aan haar verplichtingen kunnen voldoen. Om optimaal aan deze uitgangspunten te voldoen is een juiste samenstelling van de beleggingsmix noodzakelijk, die met behulp van een ALM-studie kan worden vastgesteld.

Beleidsdekkingsgraad

De dekkingsgraad wordt berekend door alle bezittingen van het pensioenfonds te delen door de pensioenverplichtingen (de pensioenaanspraken van alle deelnemers). De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de maanddekkingsgraden van de laatste twaalf maanden.

Benchmark (index)

Een objectieve maatstaf voor zowel de samenstelling als de performance van het belegde vermogen. Een benchmarkindex is een mandje van -bijvoorbeeld- een aantal aandelen.

In beginsel bepaalt de totale waarde van alle uitstaande aandelen de waarde van een index; fluctuaties in de waarde van de index worden derhalve veroorzaakt door koersfluctuaties van de in de index opgenomen aandelen. Bekende voorbeelden van indices zijn AEX en MSCI.

Beschikbare premiereregeling

Pensioenregeling waarin de hoogte van de verzekerde pensioenen afhankelijk is van de krachtens de regeling beschikbare premie en de daarmee te behalen beleggingsopbrengsten. Met behulp van actuariële grondslagen en methoden wordt bij pensionering de precieze hoogte van het pensioen vastgesteld.

Code Pensioenfondsen

In de Code Pensioenfondsen staan principes voor een goed pensioenfondsbestuur. De Code is via artikel 33 Pensioenwet en artikel 11 Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling wettelijk verankerd in de Pensioenwet. Pensioenfondsen zijn wettelijk verplicht de normen van de Code toe te passen of gemotiveerd uit te leggen welke normen zij niet (volledig) toepassen en waarom. Pensioenfondsen nemen deze uitleg op in het bestuursverslag.

Collateral

Ontvangen of verstrekte zekerheden ter dekking van verplichtingen die voortkomen uit bepaalde beleggingstransacties.

Compliance

Het woord komt van het Engelse woord to comply with, overeenstemmen met. De naleving van de wet- en regelgeving, evenals het werken volgens de normen en regels die het fonds zelf heeft opgesteld.

Compliance Officer

Is een functionaris die bij veelal een financiële instelling is aangesteld om toe te zien op de naleving van wet- en regelgeving binnen de organisatie. Een Compliance Officer zorgt er voor dat de handelwijze van de organisatie inclusief haar personeel overeenkomt met de door de wetgever gesteld vereisten.

Contante waarde

Het bedrag dat op dit moment nodig is om in de toekomst een uitkering te kunnen doen, waarbij rekening is gehouden met de actuariële grondslagen.

Datalek

Bij een datalek gaat het over inbreuk in verband met persoonsgegevens. Dat kan zijn een onbedoelde openbaring van of toegang tot persoonsgegevens; of vernietiging, wijziging, verlies of vrijkomen van persoonsgegevens.

(Beleids-)dekkingsgraad

De verhouding van de contante waarde van het belegde vermogen en de contante waarde van de pensioenverplichtingen. Dit percentage geeft aan de mate waarin het fonds buffers heeft om in de toekomst aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Per 1 januari 2015 hanteren pensioenfondsen de beleidsdekkingsgraad, dat is een gemiddelde van de dekkingsgraden van de twaalf voorgaande maanden.

Derivaten

Financiële producten die alleen kunnen bestaan bij de gratie van een ander product ofwel de onderliggende waarde. De prijsontwikkeling is (mede) afhankelijk van de prijsontwikkeling van de onderliggende waarde. Een ander woord voor derivaten is afgeleid product, zoals opties, futures en termijncontracten. Het zijn verhandelbare rechten en/of plichten.

Direct rendement/totaal rendement

Direct rendement heeft betrekking op de directe opbrengsten uit beleggingen in de vorm van rente, dividend en huren, uitgedrukt in een percentage van de waarde van die beleggingen. In het begrip totaal rendement wordt ook de waardeverandering van de beleggingen meegenomen. Bij het effectief rendement op vastrentende beleggingen wordt ook nog rekening gehouden met het patroon van de nog te ontvangen aflossingen en rentebetalingen.

Discretionair mandaat

De vermogensbeheerder weet vooraf welk mandaat hij heeft bij de aan- en verkoopbeslissingen en hoeft dus niet telkens te overleggen of toestemming te vragen wanneer hij beslist om te verkopen of om aan te kopen.

De Nederlandsche Bank(DNB)

Orgaan dat toezicht houdt op pensioenfondsen en verzekeraars. Het toezicht op pensioenfondsen is geregeld in de Pensioenwet. De Pensioenwet heeft als doel het beschermen van de pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers. DNB houdt ook toezicht op pensioenregelingen die door een werkgever bij een pensioenfonds of een verzekeraar worden ondergebracht.

Diversificatie-effect

Het effect dat het totale risico kleiner is dan de som van de afzonderlijke risico's doordat de betreffende gebeurtenissen slechts zelden tegelijk optreden.

(modified) Duration

Duration ofwel Duratie is het gewogen gemiddelde van de looptijden van een verzameling vastrentende waarden, praktisch gezien de 'terugverdiëntijd' van bijvoorbeeld een obligatie. De 'Modified' Duration is een afgeleide factor die het effect van een rentewijziging op het rendement weergeeft. Als de rente met een zeker percentage stijgt, daalt het rendement met hetzelfde percentage vermenigvuldigd met de Modified Duration.

Dynamische Strategie

Pensioenfonds Staples maakt in haar strategische beleggingsbeleid gebruik van een Dynamische Strategie. Uitgangspunt bij de vastgelegde regels die de Dynamische Strategie beschrijven is dat op enig moment bij een hogere dekkingsgraad het dekkingsgraadrisico verkleind zal worden. De regels beschrijven ook welke keuzes daarbij gemaakt zullen worden. De keuzes bestaan uit een verhoging van de strategische afdekking van het renterisico of de afbouw van de strategische allocatie naar de rendementsportefeuille.

Emerging Markets (Opkomende Markten)

Landen waarvan de aandelenmarkt en de obligatiemarkt nog niet volledig zijn ontwikkeld; bijvoorbeeld China en India.

Emerging Market Debt

Beleggingen in obligaties uitgegeven door overheden en bedrijven in opkomende markten.

Environmental, Social & Governance (ESG)

Het houdt in dat factoren als energieverbruik, klimaat, beschikbaarheid van grondstoffen, gezondheid, veiligheid en goed ondernemingsbestuur worden meegewogen bij de samenstelling van de beleggingsportefeuille.

Fiduciair manager

Fiduciair management is een integrale benadering van vermogensbeheer die ervoor zorgt dat alle vermogens-beheeractiviteiten optimaal op elkaar worden afgestemd. De fiduciair manager begeleidt het pensioenfondsbestuur bij het vaststellen van het beleggingsbeleid, het voeren van risicomanagement en het samenstellen van een optimale beleggingsportefeuille. Door middel van een frequente rapportage houdt het pensioenfondsbestuur volledig grip op alle processen.

Financieel Toetsingskader (FTK)

Voorschriften voor de premiehoogte en de omvang van de reserves, als onderdeel van de Pensioenwet die op 1 januari 2007 van kracht is geworden.

Franchise

Het deel van het salaris waarover geen pensioen wordt opgebouwd. Gepensioneerden krijgen hiervoor in de plaats de AOW van de Sociale Verzekeringsbank.

Gewezen deelnemer (ook wel slaper genoemd)

Iemand is een gewezen deelnemer als de deelname aan de pensioenregeling is gestopt doordat hij/zij niet langer bij een werkmaatschappij van Staples werkt.

Governance

Het stelsel van verantwoordelijkheden van alle partijen die bij het besturen van een pensioenfonds betrokken zijn, zoals bestuur en directie.

Haalbaarheidstoets

Pensioenfondsen moeten jaarlijks toetsen of het verwachte koopkrachtbehoud van de pensioenen en de daarbij behorende risico's in lijn zijn met de ambities van het pensioenfonds. Het doel van de haalbaarheidstoets is om de afweging tussen het streven naar rendement uit beleggingen en het pensioenresultaat en de daar bijbehorende risico's expliciet te maken. In deze afweging houdt het pensioenfonds rekening met een evenwichtige afweging van de belangen van verschillende generaties. Het resultaat van de toets kan ertoe

leiden dat het pensioenfonds samen met de werkgever en de COR (arbeidsvoorwaardelijke partijen) in overleg gaat over een aanpassing van het beleid of de ambitie.

Herstelplan

Plan (van aanpak) gericht op het herstel van de financiële positie van het pensioenfonds. Als de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds per het einde van een kalenderkwartaal onder de gestelde eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen ligt, moet het pensioenfonds dit direct aan DNB melden. Binnen drie maanden na het ontstaan van de situatie dient het bestuur van het pensioenfonds een herstelplan bij DNB te hebben ingediend. Het herstelplan dient zodanige maatregelen te omvatten, dat de situatie op grond waarvan een herstelplan moet worden opgesteld binnen uiterlijk tien jaar is beëindigd.

High yield

Bedrijfsobligaties worden onderverdeeld in twee categorieën:

1. AAA tot en met BBB worden aangemerkt als investment grade beleggingen:
2. BB tot en met C krijgen het predikaat 'sub-investment grade' of 'high yield'. Tegenover deze lagere rating staat een relatief hoog verwacht rendement. Een bijkomend voordeel is dat emissies die net buiten de categorie investment grade vallen vaak extra rendement opleveren in verhouding tot het risico.

IMVB

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen. Pensioenfondsen beleggen in internationaal opererende bedrijven en kunnen door middel van die beleggingen mogelijk invloed uitoefenen op die bedrijven. Daarom wordt in de context van pensioenfondsen gesproken over een Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB-) convenant.

Integriteitsbeleid

Integriteit staat voor integer handelen en dat is zoiets als 'doen wat van je verwacht wordt'. Daarbij gelden dan de waarden en normen van 'goed burgerschap' zoals onafhankelijk, loyaal, betrouwbaar, dienstbaar en onkreukbaar. Deels zijn deze waarden en normen uitgewerkt in gedragscodes die concreter aangeven wat wel moet en niet mag.

IORP II

Europese richtlijn voor pensioenfondsen en premiestellingen. De bepalingen uit IORP-II zijn van kracht in de Nederlandse wetgeving en pensioenfondsen moeten aan deze regelgeving voldoen.

Kwetsbaarheidsmatrix

Het bestuur heeft aan de hand van een groot aantal indicatoren een matrix opgesteld waaruit de mate van kwetsbaarheid met betrekking tot het voortbestaan van het pensioen is af te leiden.

Leveraged loans

Hebben verwantschap met een high yield obligatie. Deze worden ook uitgegeven door bedrijven zonder investment grade rating van kredietbeoordelaars. Zo staan deze leningen hoger in de hiërarchie ten opzichte van de obligaties bij een faillissement. Het kredietrisico is dus geringer.

Marktrente

Onder de marktrente verstaan we de rente die bij het verstrekken van een lening of krediet overeenkomt met de gemiddelde rente voor vergelijkbare leningen of kredieten.

Marktwaaarde

Waarde van een beleggingsobject als het op dit moment zou worden verkocht.

Matching portefeuille:

Binnen de matching portefeuille wordt het renterisico van het pensioenfonds verminderd. De verplichtingen van het pensioenfonds worden (tot op zekere hoogte) gematched met de vastrentende-waarden portefeuille. Dit kan gebeuren met behulp van obligaties, maar ook door middel van derivaten.

Mediaan

De mediaan is het midden van een verdeling of gegevensverzameling.

Nominale waarde

De hoofdsom, waarover rente wordt betaald en die uiteindelijk wordt terugbetaald aan de uitlener. Door rentebewegingen in de markt kan de marktwaarde afwijken van de nominale hoofdsom.

Obligatie

Schuld papier van een overheid of onderneming met een vaste of variabele rente en een vaste looptijd waarna de schuld zal worden afgelost.

Pensioenaanspraak

Een recht op toekomstige pensioenuitkeringen. De aanspraak op pensioen wordt onderscheiden van het ingegane pensioen.

Pensioengerechtigde

Degene, die krachtens de bepalingen van de statuten en het reglement periodieke pensioenuitkeringen ontvangt.

Pensioengrondslag

Het deel van het (vaste) jaarsalaris dat resteert na aftrek van de franchise. Over de pensioengrondslag worden de pensioenaanspraken verleend.

Pensioenwet

De Pensioenwet heeft als doel het beschermen van de pensioenaanspraken van de werknemers. Verder regelt de Pensioenwet het toezicht op pensioenfondsen en verzekeraars door DNB.

Privacy Officer

Een persoon die toeziet op de omgang met persoonsgegevens binnen de organisatie en controleert of de organisatie voldoet aan de wet en eventuele andere toepasselijke regelgeving. Naast toezicht heeft de Privacy Officer ook adviserende taken.

Prognosetafels

Tabellen opgesteld door het Actuarieel Genootschap op basis van waarnemingen in een bepaalde periode, aangevend per leeftijd de kans om binnen het jaar te overlijden. Stichting Pensioenfonds Staples gebruikt de zgn. Prognosetafel AG2020 met correcties voor ervaringssterfte waardoor al rekening wordt gehouden met een toekomstige verbetering van de levensverwachting als het gaat om het resterende langlevensrisico.

Reële dekkingsgraad

de verhouding tussen het vermogen inzake de bij een pensioenfonds ondergebrachte pensioenregeling of pensioenregelingen en de technische voorzieningen van een pensioenfonds waarbij in elk kalenderjaar rekening wordt gehouden met voorwaardelijke toeslagverlening aan de hand van loon- of prijsontwikkelingen in het daaraan voorafgaande kalenderjaar.

Rekenrente

Het rentepercentage dat in aanmerking wordt genomen bij de berekening van de contante waarde van de pensioenverplichtingen.

Rendement

Het positieve of negatieve resultaat dat een pensioenfonds of vermogensbeheerder behaalt met de belegging van daartoe beschikbare middelen.

Risk manager

De functionaris die controles op het beleggingsproces, het resultaat en de kwaliteit van waarderingen uitvoert. Hiermee krijgt het bestuur het gewenste zicht op de operationele risico's van het onder haar verantwoording gevoerde beleggingsbeleid.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

Verordening met betrekking tot informatieverstrekking over duurzaamheid in de financiële sector. De SFDR maakt deel uit van het Action Plan for Financing Sustainable Growth van de Europese Commissie.

Sleutelfunctie

Sleutelfuncties bieden countervailing power ten opzichte van de onderdelen die belast zijn met de uitvoerende werkzaamheden, dit in het kader van beheerste en integere bedrijfsvoering. Bij de inrichting van sleutelfuncties geldt het wettelijke vereiste dat het pensioenfonds of premie pensioen instelling (ppi) waarborgt dat de houders van sleutelfuncties, alsmede de overige personen betrokken bij het uitoefenen van de sleutelfuncties, in staat worden gesteld hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen.

Sleutelfunctiehouder

Functionaris die eindverantwoordelijk is voor de sleutelfunctie.

SWOT-analyse

Sterkte-zwakteanalyse, een analysetechniek op basis van Strengths, Weaknesses, Opportunities, en Threats

Solvabiliteit

Het vermogen van het pensioenfonds om op langere termijn aan de pensioenverplichtingen te kunnen voldoen.

Technische voorziening (TV)

Het bedrag dat naar verwachting nodig is om alle lopende in de toekomst aan pensioengerechtigden uit te keren bedragen te kunnen dekken.

Toeslagen

Verhoging van ingegane pensioenen en/of (premienvrije) pensioenaanspraken met een percentage dat gelijk blijft of gelijk is aan een indexcijfer. Als indexcijfer wordt vaak het consumenten-prijsindexcijfer (CPI) gehanteerd. Indien bij een gemiddeld-salaris pensioenregeling jaarlijks de pensioensalarissen uit het verleden worden geïndexeerd, bijvoorbeeld met de algemene loonindex volgens het CBS, is sprake van een geïndexeerd gemiddeld salaris pensioenregeling.

United Nations Global Compact

De UN Global Compact is een oproep aan bedrijven over de hele wereld om hun strategieën en activiteiten op één lijn te brengen met 10 principes op het gebied van mensenrechten, arbeidsvoorwaarden, milieu en anticorruptie (zie <http://www.globalcompact.be/issues>), de bredere doelstellingen van de Verenigde Naties (VN) actief te steunen (o.a. Sustainable Development doelstellingen) en zich te engageren om jaarlijks een voortgangsrapport in te dienen.

UN PRI

Principles for Responsible Investment. Door de Verenigde Naties ontwikkelde gedragscode voor het duurzaam beleggen door pensioenfonds en andere beleggers.

Vastrentende waarden

Verzamelaar voor beleggingen waarop in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt. Voorbeelden van vastrentende waarden zijn obligaties, onderhandse leningen en hypotheek.

Verantwoordingsorgaan

De Pensioenwet verplicht pensioenfonds tot het instellen van een verantwoordingsorgaan waarin actieve deelnemers, pensioengerechtigden en de werkgever vertegenwoordigd zijn. Zij hebben als taak het controleren van het handelen van het bestuur met betrekking tot het beleid, de wijze waarop het beleid is uitgevoerd en de naleving van de bij of krachtens de wet vastgestelde principes voor Goed Pensioenfondsbestuur.

Vereist eigen vermogen

Is de omvang van het eigen vermogen waarover een pensioenfonds ten minste moet beschikken. Indien een fonds niet over dit vermogen beschikt, moet het een herstelplan indienen bij DNB.

Visitatiecommissie

Het pensioenfonds draagt zorg voor de organisatie van het interne toezicht. Het gaat daarbij om het beoordelen van de beleids- en bestuursprocedures, de interne beheersing, de manier waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de manier waarop wordt omgegaan met risicomanagement. Het interne toezicht wordt bij ons fonds uitgevoerd door de visitatiecommissie.

Waardeoverdracht

Het overhevelen van de contante waarde van de bij de oude werkgever opgebouwde pensioenaanspraken naar de pensioenverzekeraar of het pensioenfonds van de nieuwe werkgever voor inkoop van (geïndexeerde) pensioenaanspraken.

Zuiver kostendekkende premie

Dit is de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van het onvoorwaardelijk deel van de uit het pensioenreglement voortvloeiende pensioenverplichting, een opslag voor solvabiliteit en een opslag voor uitvoeringskosten.